

Pla de prevenció
de residus de
Barcelona
2012-2020
Annex

BCN

ANNEX

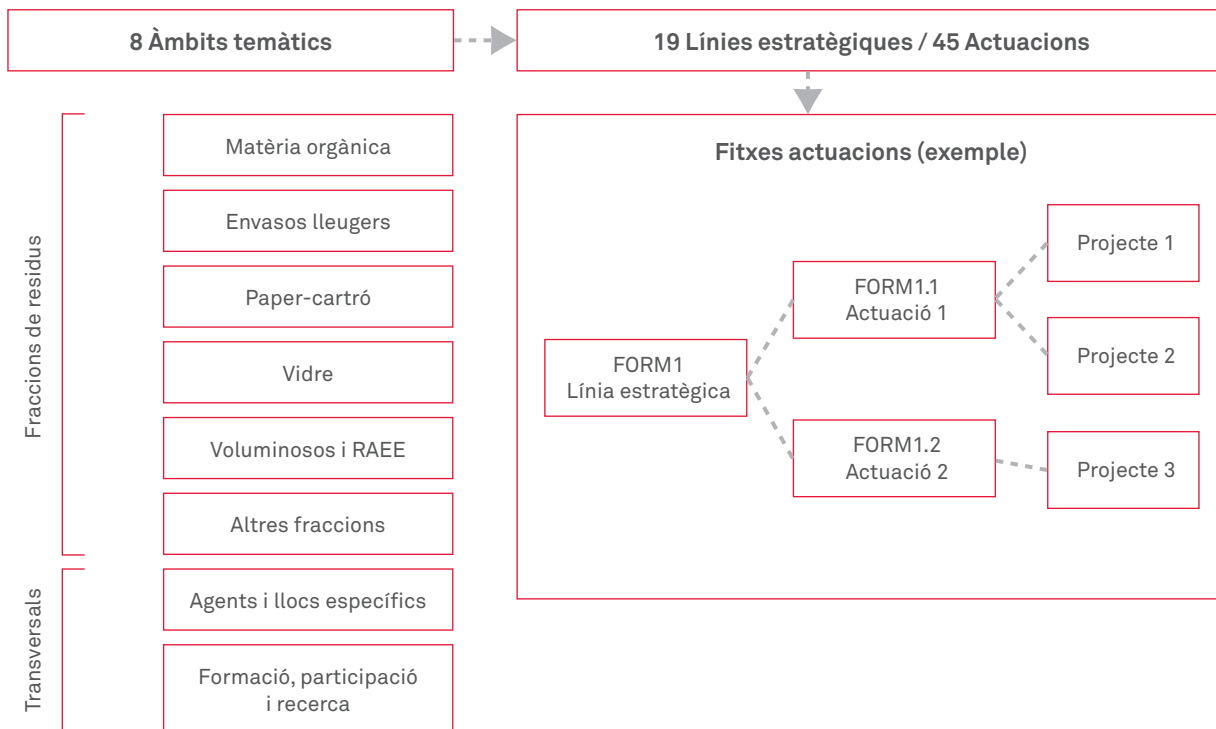
LES FITXES D'ACTUACIÓ

Descripció de la fitxa

El Pla de prevenció de residus de Barcelona 2012-2020 s'estructura en **8 àmbits temàtics**:

- 6 en classifiquen les actuacions en funció de la fracció residual objecte de les actuacions de prevenció: matèria orgànica, envasos lleugers, paper-cartró, vidre, voluminosos i RAEE, i altres fraccions,
- 2 en corresponen a actuacions transversals: agents i llocs específics, i formació, participació i recerca.

Aquests vuit àmbits inclouen **19 línies estratègiques** que desenvolupen un total de **45 actuacions**, cadascuna de les quals es desenvolupa en una fitxa específica amb l'estructura i continguts següents:

Taula de descripció general de l'actuació i de les seves característiques. Per àmbits temàtics

LÍNIA ESTRATÈGICA	NOM DE LA LÍNIA ESTRATÈGICA	
Actuació	Nom de l'actuació	
Període Indica en quin període es desenvolupa l'acció P1: 2012-2017 P2: 2018-2020	Complexitat Indica el nivell de complexitat de desenvolupament de l'acció: alta, mitjana, baixa	Potencial de prevenció Indica el potencial qualitatiu assignat: alt, mitjà, baix / Indica el potencial quantitatiu en tones estalviades de la fracció i àmbit sobre el qual s'actua el 2018 i 2020
Hàbitat Urbà	Objectius Principals objectius que persegueix l'actuació.	
Medi Ambient i Serveis Urbans	Agents externs implicats Tenint en compte que totes les actuacions són impulsades per l'Ajuntament, s'hi inclouen altres agents externs que també participaran en la promoció o vehiculació de l'actuació.	
Pla de prevenció de residus de Barcelona 2012-2020 Annex	Àmbits d'aplicació Agents receptors de l'actuació: ciutadania, entitats, activitats econòmiques i equipaments (en general, Ajuntament o centres educatius).	
	Justificació Objecte de l'actuació, explicant en què consistirà i quins motius justifiquen la seva implantació.	
	Situació actual Breu descripció sobre la situació actual quant a projectes desenvolupats en relació a l'acció que es descriu.	

Projectes associats a cada actuació

Projecte 1... n

Tasques 1... n

Descripció de la tasca 1

I T D

T Pt C

Descripció de la tasca n

CE Pd C

I: Tipus d'instrument

CE: Comunicatiu-Educatiu
Ec: Econòmic
N: Normatiu
T: Tècnic
O: Organitzatiu
N: Normatiu

T: Temporalitat del projecte*

Ct: Contínua
Pd: Periòdica
Pt: Puntual

D: Destinataris

C: Ciutadania
AE: Activitats Econòmiques
En: Entitats i Associacions
E: Equipament
E-Aj: Equipament Ajuntament
E-CE: Equipament Centres Educatius

5

Hàbitat Urbà

Medi Ambient i
Serveis Urbans

Pla de prevenció
de residus de
Barcelona
2012-2020
Annex

*

Actuacions puntuals (Pt): es desenvolupen en un període més o menys breu durant la implantació de l'actuació i ja no es repeteixen de nou (p. ex.: estudis, adquisició de material inicial, etc.).

Actuacions periòdiques (Pd): es desenvolupen en un període més o menys breu durant la implantació de l'actuació i es repeteixen de forma periòdica en el temps a fi de crear dinàmiques i com a recordatori per tal de consolidar les pràctiques (p. ex.: campanyes inicials i els seu recordatoris periòdics, tallers, etc.).

Actuacions contínues (Ct): actuacions que, una vegada implantades, i en desenvolupar tasques permanents, segueixen vigents en el temps, per la qual cosa generen dinàmiques locals de forma pràcticament automàtica (p. ex.: aparador virtual, seguiment de l'autocompostatge, etc.).

Altres tasques generals

Descripció d'altres tasques com el seguiment, l'assessorament i la difusió de resultats.

Proposta d'indicadors de seguiment

Definició d'un conjunt de possibles indicadors per a avaluar i valorar el desenvolupament i resultats de les mesures aplicades.

Indicadors de resultats

Adicionalment, es defineixen uns indicadors relacionats amb els resultats de reducció de residus de l'actuació (tones estalviades o no generades).

Relació amb altres actuacions

Accions del mateix eix/actuació o d'altres vinculats.

Conceptes clau de prevenció

Conceptes o beneficis que l'acció comportarà.

Àmbit de la matèria orgànica (FORM)

LÍNIA ESTRATÈGICA FORM1 FOMENTAR L'AUTOCOMPOSTATGE		
Actuació FORM1.1 Fomentar l'autocompostatge comunitari		
Període 1018-2020	Complexitat Baixa	Potencial de prevenció Mitjà: - / 1.454 t
Objectius <ul style="list-style-type: none">• Fomentar l'ús dels compostadors comunitaris per part dels col·lectius interessats.• Complementar el servei de recollida de la FORM i reduir les entrades a planta de tractament.• Tancar el cicle de la matèria orgànica <i>in situ</i>.		
Agents externs implicats Associacions de veïns i altres entitats, Entitat del Medi Ambient.		
Hàbitat Urbà	Àmbits d'aplicació: Ciutadania.	
Medi Ambient i Serveis Urbans	Justificació <p>L'autocompostatge comunitari (o compostatge comunitari) és un procés senzill que pot ser complementari al servei de recollida habitual, ja que permet gestionar la matèria orgànica en una zona pròxima al punt de generació. Aquesta pràctica evita que la matèria orgànica i les restes vegetals s'hagin de gestionar per mitjà dels sistemes de recollida municipal, cosa que redueix les entrades a les plantes de tractament.</p> <p>Aquesta actuació, a més d'afavorir l'autogestió dels residus orgànics –tancant així el cicle d'aquesta fracció–, té una voluntat didàctica important perquè permet conscienciar els ciutadans de la necessitat de reciclar i compostar les restes orgàniques domiciliàries, així com donar a conèixer la possibilitat de l'ús del compostatge individual i el seu funcionament. Alhora, s'enforteixen els vincles comunitaris entre els veïns i entitats socials de l'àmbit d'influència dels punts d'ubicació dels compostadors.</p> <p>Aquesta pràctica es pot desenvolupar en diferents zones d'accés públic de la ciutat, com ara parcs urbans, interiors d'illa, terrats d'edificis, punts verds de barri, etc., en funció de les necessitats i demandes concretes de participació que es desenvolupin.</p>	
	Situació actual <p>L'Ajuntament de Barcelona va iniciar l'any 1998 el projecte pilot "Fem compost al Parc", amb el qual es van implantar unitats de compostadors als parcs municipals. El projecte es va desenvolupar amb la participació directa dels veïns de cada zona, coordinat conjuntament per Parcs i Jardins i les associacions de veïns i de barri. Actualment, continua en funcionament la unitat de compostatge comunitari de la Sagrada Família. Aquesta experiència ha posat en evidència la necessitat que tots els participants estiguin involucrats i es faci el seguiment de l'experiència perquè sigui un èxit.</p>	

Projecte 1 (FORM1.1.p1)	Fomentar l'ampliació de l'autocompostatge comunitari
--------------------------------	---

Tasques	I	T	D
Cercar els mecanismes per desenvolupar i donar continuïtat al compostatge en zones comunitàries.	T	Pt	C-Aj
Activitats de comunicació i formació sobre el compostatge a les zones on s'instal·lin compostadors.	CE	Pd	C

Projecte 2 (FORM1.1.p2)	Implantar, assessorar i fer el seguiment del procés
--------------------------------	--

Tasques	I	T	D
Subministrar material i concreció del personal de seguiment i formació per al procés.	T	Pd	C En
Fer seguiment i assessorar el procés.	T	Ct	C En

Projecte 3 (FORM1.1.p3)	Difondre'n els resultats
--------------------------------	---------------------------------

Tasques	I	T	D
Activitats de difusió dels resultats a les zones d'aplicació i en mitjans de comunicació genèrics.	CE	Pd	C En
Visites guiades als punts de compostatge, adreçades a escoles, entitats, particulars, etc.	CE	Pd	C En E-CE

7

Hàbitat Urbà

Medi Ambient i Serveis Urbans

Pla de prevenció de residus de Barcelona 2012-2020 Annex

Altres tasques generals
Seguiment i difusió dels resultats.

- Proposta d'indicadors de seguiment**
- Nombre d'espais amb punts de compostatge comunitari.
 - Nombre de compostadors en servei.
 - Nombre d'usuaris dels compostadors comunitaris.

Indicadors de resultats
Estimació de les quantitats de FORM i poda compostades.

Relació amb altres actuacions
FORM1.

- Conceptes clau de prevenció**
- Tancament del cicle de la matèria orgànica.
 - Estalvi material, energètic i d'emissions.

Àmbit de la matèria orgànica (FORM)

LÍNIA ESTRATÈGICA FORM1 FOMENTAR L'AUTOCOMPOSTATGE

Actuació FORM1.2 Fomentar l'autocompostatge en horts urbans

Període	Complexitat	Potencial de prevenció
2012-2017	Mitjana	Alt: 47 t / 47 t

Objectius

- Augmentar el nombre d'horts urbans vinculats a l'autocompostatge.
- Augmentar la quantitat de matèria orgànica que es genera a l'hort, compostada *in situ*.
- Augmentar la quantitat de compost aplicat als horts.

Agents externs implicats

Associacions de veïns i altres entitats, Entitat del Medi Ambient.

8

Hàbitat Urbà

Àmbits d'aplicació: Ciutadania.

Medi Ambient i Serveis Urbans

Pla de prevenció de residus de Barcelona 2012-2020 Annex

Justificació

La creació de zones de cultiu dins la ciutat en forma d'horts urbans en espais municipals permet:

- Fomentar la producció d'aliments per al consum local, avançant cap a l'autosuficiència.
- Augmentar la diversitat paisatgística de la ciutat.
- Associar la pràctica a activitats d'educació ambiental dirigides a escoles perquè els nens i nenes coneguin el món agrari i els principis de l'agricultura biològica.
- Fomentar el reforç dels vincles comunitaris, afavorint la creació d'un teixit de noves relacions que millorin la qualitat de vida i la salut dels participants.
- Fomentar la convivència entre generacions, ja que les activitats educatives que es fan als horts urbans faciliten la relació entre els infants i les persones grans.
- Desenvolupar, com a activitat complementària, processos de compostatge dels residus orgànics produïts.
- Aprofitar *in situ* la matèria orgànica procedent dels residus d'origen alimentari (compost).

El concepte d'horts urbans també es pot estendre a l'àmbit privat en edificis o cases unifamiliars que disposin de terreny suficient. Aquesta proposta permetria incrementar l'extensió de zona urbana dedicada al cultiu i, per tant, potenciar tots els seus beneficis, sempre vinculada a l'autocompostatge per a afavorir el tancament del cicle de la matèria orgànica *in situ*.

Situació actual

L'Àrea de Medi Ambient de l'Ajuntament promou "La xarxa d'Horts Urbans de Barcelona", un programa de participació destinat a les persones més grans de 65 anys. L'objectiu és incorporar aquest sector en activitats de millora ambiental mitjançant el conreu d'hortalisses d'acord amb els principis de l'agricultura biològica. Aquest programa es va engegar l'any 1997 amb la posada en marxa dels horts de Can Mestres, si bé el primer hort que va començar a funcionar a Barcelona va ser l'Hort de l'Avi, al districte de Gràcia, l'any 1986, fruit de la petició d'un grup de veïns. Actualment, hi ha 12 horts urbans en funcionament distribuïts per tota la ciutat (inclouen 326 parcel·les amb una superfície total d'1 ha). Les escoles de la ciutat també hi participen amb l'objectiu d'acostar els alumnes a la pràctica de l'agricultura ecològica. Addicionalment, una part del programa es reserva a persones en risc d'exclusió social.

Projecte 1 (FORM1.2.p1)	Ampliar les zones d'horts urbans
--------------------------------	---

Tasques	I	T	D
Cercar i adequar nous espais urbans per a la creació d'horts municipals.	T	Pd	C
Realitzar activitats de comunicació per al foment dels horts urbans en terrenys privats (particulars/comunitaris).	CE	Pd	C

Projecte 2 (FORM1.2.p2)	Fomentar la participació en la utilització dels horts i l'autocompostatge
--------------------------------	--

Tasques	I	T	D
Activitats de comunicació sobre els horts urbans i l'autocompostatge.	CE	Pd	C, En

Projecte 3 (FORM1.2.p3)	Implantar, fer el seguiment i assessorar l'activitat
--------------------------------	---

Tasques	I	T	D
Subministrar material (compostadors i elements complementaris) i concreció del personal per al seguiment i formació.	T	Pd	C
Tallers de formació dirigits als propietaris/beneficiaris dels horts urbans.	CE	Pd	C
Seguiment i assessorament de l'activitat i de l'ús del compost.	T	Ct	C
Subvencions per a l'adquisició de compostadors (reduir o eliminar-ne el cost per afavorir la participació).	Ec	Pd	C

9

Hàbitat Urbà

Medi Ambient i Serveis Urbans

Pla de prevenció de residus de Barcelona 2012-2020 Annex

Altres tasques generals

Seguiment i difusió dels resultats.

Proposta d'indicadors de seguiment

- Nombre de ciutadans sol·licitants del servei d'hort urbà.
- Nombre d'horts urbans i parcel·les en funcionament.
- Superfície (m²) destinada a horts en zones urbanes (privats i municipals).
- Nombre de compostadors utilitzats als horts urbans.

Indicadors de resultats

Estimació de la quantitat de matèria orgànica gestionada als compostadors ubicats als horts urbans.

Relació amb altres actuacions

FORM1.

Conceptes clau de prevenció

- Tancament del cicle de la matèria orgànica.
- Estalvi material, energètic i d'emissions.
- Ús de recursos locals.

Àmbit de la matèria orgànica (FORM)

LÍNIA ESTRATÈGICA FORM1 FOMENTAR L'AUTOCOMPOSTATGE

Actuació FORM1.3 Fomentar l'autocompostatge als centres escolars i universitaris

Període 2012-2017	Complexitat Baixa	Potencial de prevenció Alt: 2.017 t / 2.017 t
-----------------------------	-----------------------------	---

Objectius

- Fomentar l'ús dels compostadors als centres educatius i universitaris.
- Divulgar la prevenció per mitjà d'activitats d'educació ambiental a l'escola.
- Complementar el servei de recollida de la FORM i reduir les entrades a planta de tractament i tancar el cicle de la matèria orgànica *in situ*.

10

Agents externs implicats

Consorci d'Educació de Barcelona, Departament d'Educació de la Generalitat, universitats.

Hàbitat Urbà

Àmbits d'aplicació: Centres educatius: escoles i universitats.

Medi Ambient i Serveis Urbans

Justificació

La instal·lació de compostadors als centres escolars i universitaris que disposin d'espai suficient per a desenvolupar aquesta activitat té un doble component: es tracta d'una actuació d'educació ambiental i acadèmica dirigida als alumnes i, alhora, contribueix a fer una gestió *in situ* de la matèria orgànica generada al centre (tant de restes vegetals com d'alimentàries).

Amb aquesta pràctica, s'elimina la necessitat de disposar de servei de recollida específic i del posterior tractament a planta. A més, si s'associa a l'activitat dels horts escolars amb l'aprofitament del compost obtingut, s'afavoreix el tancament del cicle de la matèria orgànica (adicionalment, es redueix el metabolisme lineal de la ciutat i s'obtenen aliments en el mateix sistema urbà).

Pla de prevenció de residus de Barcelona 2012-2020 Annex

Situació actual

L'Ajuntament de Barcelona, mitjançant l'Agenda 21 Escolar, ha posat a l'abast dels centres escolars diferents guies d'educació ambiental per realitzar compostatge escolar.

L'any 2003, la Generalitat de Catalunya i el Rotary Club de Barcelona (ONG internacional d'empresaris i professionals), van signar un acord per subministrar compostadors a les escoles de Barcelona i promoure el compostatge casolà entre l'alumnat i les famílies. Actualment, hi ha 204 compostadors en funcionament i es preveu la implantació de 50 unitats addicionals en el 2011.

Fins al moment, no s'ha realitzat cap actuació per fomentar l'autocompostatge als centres universitaris, malgrat que s'han realitzat diferents estudis al respecte.

Projecte 1 (FORM1.3.p1)	Ampliar l'autocompostatge als centres educatius
--------------------------------	--

Tasques	I	T	D
Cercar els mecanismes per integrar nous centres al programa.	T, O	Pt	E-CE
Activitats de comunicació per al foment del compostatge als centres educatius.	CE	Pd	E-CE
Cercar els mecanismes per vincular la pràctica de l'autocompostatge amb les línies de recerca i ensenyament.	T, O	Pt	E-CE

Projecte 2 (FORM1.3.p2)	Introduir l'autocompostatge als centres universitaris
--------------------------------	--

Tasques	I	T	D
Cercar els mecanismes per integrar l'autocompostatge als centres universitaris.	T, O	Pt	E-CE
Activitats de comunicació per al foment del compostatge als centres universitaris.	CE	Pd	E-CE
Cercar els mecanismes per vincular la pràctica de l'autocompostatge amb les línies de recerca i ensenyament.	T, O	Pt	E-CE

Projecte 3 (FORM1.3.p3)	Implantar, assessorar i fer el seguiment del procés
--------------------------------	--

Tasques	I	T	D
Subministrar material (compostadors i elements complementaris).	T	Pd	E-CE
Tallers de formació dirigits al personal i alumnes dels centres.	CE	Pd	E-CE
Fer seguiment i assessorar l'activitat i l'ús del compost obtingut.	T	Ct	E-CE

Altres tasques generals
 Seguiment i difusió dels resultats.

- Proposta d'indicadors de seguiment**
- Nombre de centres que participen en el programa.
 - Nombre de compostadors en funcionament en el marc del programa.
 - Quantitat d'alumnes que participen en l'activitat.
 - Volum de compost generat.

Indicadors de resultats
 Estimació de les quantitats de FORM i poda compostades.

Relació amb altres actuacions
 FORM1.

- Conceptes clau de prevenció**
- Tancament del cicle de la matèria orgànica.
 - Estalvi material, energètic i d'emissions.
 - Ús de recursos locals (vinculació a horts escolars).

Àmbit de la matèria orgànica (FORM)

LÍNIA ESTRATÈGICA FORM1 FOMENTAR L'AUTOCOMPOSTATGE

Actuació FORM1.4 Fomentar l'autocompostatge individual

Període 2012-2017	Complexitat Mitjana	Potencial de prevenció Alt: 2.174 t /2.171 t
-----------------------------	-------------------------------	--

Objectius

- Desenvolupar i ampliar la pràctica de l'autocompostatge individual a la ciutat.
- Tancar el cicle de la matèria orgànica.

Agents externs implicats

Associacions de veïns.

Àmbits d'aplicació: Ciutadania.

Justificació

L'autocompostatge individual (compostatge individual o compostatge casolà) és un procés senzill que pot ser complementari al servei de recollida de residus municipals, ja que permet gestionar la matèria orgànica i les restes vegetals (residus verds de la vegetació dels patis, jardins i torretes) en origen; és a dir, als mateixos habitatges. Així, l'autocompostatge evita que la FORM s'hagi de gestionar mitjançant els sistemes de recollida municipal i a les plantes de tractament.

Aquest procés es pot dur a terme amb compostadors, o bé barrejant les restes orgàniques en una pila sobre el sòl. A grans trets, hi ha dos tipus de compostadors, i en funció de la ubicació desitjada se n'aplicarà un o l'altre:

- Compostadors de jardí, especialment per a habitatges unifamiliars que disposen d'hort, zones verdes o enjardina- des on aplicar el compost obtingut.
- Vermicompostadors en terrasses o interiors, en edificació vertical. El vermicompostatge consisteix en una trans- formació de les restes orgàniques per mitjà de cucs vermells que les digereixen i transformen en adob (vermicom- post).

L'aplicació del compost a la vegetació dels patis i jardins o plantes millora l'estructura del sòl, fa una aportació contí- nua de nutrients, permet substituir els fertilitzants o adobs artificials, i actua a més com a mecanisme de prevenció de la fracció orgànica.

Amb aquesta actuació, es pretén difondre l'autocompostatge individual malgrat que no es pugui desenvolupar de for- ma generalitzada a causa de la configuració urbanística de la ciutat de Barcelona. En tot cas, sí que hi ha determina- des zones amb habitatges unifamiliars on s'hi pot aplicar, cosa que ajuda a conscienciar els ciutadans de la necessitat de reciclar i compostar les restes orgàniques domiciliàries.

Situació actual

Fins al moment, no s'ha realitzat cap actuació específica per fomentar el compostatge casolà als habitatges de Barcelona que disposen de jardí o terrassa. Des de l'Entitat del Medi Ambient (EMA), es porta a terme el projecte "Un compostador a casa" per fomentar el compostatge a les llars, amb o sense jardí, de l'Àrea Metropolitana de Barcelona. En el marc d'aquest projecte, s'ha elaborat un manual que presenta diferents estratègies per a realitzar el compostat- ge. Addicionalment, l'EMA ha elaborat un Pla d'Autocompostatge Metropolità.

Projecte 1 (FORM1.4.p1)	Fomentar la introducció de l'autocompostatge individual
--------------------------------	--

Tasques	I	T	D
Activitats de comunicació per a la promoció del compostatge casolà.	CE	Pd	C
Subvencions municipals per a l'adquisició de compostadors a un preu més reduït o sense cap cost.	Ec	Pd	C
Trobades anuals de compostaires amb l'objectiu d'intercanviar experiències.	CE	Pd	C

Projecte 2 (FORM1.4.p2)	Implantar, fer-ne el seguiment i assessorar l'activitat
--------------------------------	--

Tasques	I	T	D
Subministrament del material (compostadors i elements complementaris) per a desenvolupar el projecte.	T	Pd	C
Avaluació de l'aplicació d'incentius per a la pràctica de l'autocompostatge individual.	Ec	Pt-Ct	C
Tallers de formació per als usuaris.	CE	Pd	C
Seguiment i assessorament de l'activitat i l'ús del compost.	T	Ct	C

13

Hàbitat Urbà

Medi Ambient i Serveis Urbans

Pla de prevenció de residus de Barcelona 2012-2020 Annex

Altres tasques generals

Seguiment i difusió dels resultats (també en les trobades de compostaires).

Proposta d'indicadors de seguiment

- Nombre de compostadors en servei.
- Nombre de famílies i d'habitants que utilitzen els compostadors.

Indicadors de resultats

Estimació de les quantitats de FORM i poda compostades.

Relació amb altres actuacions

FORM1.

Conceptes clau de prevenció

- Tancament del cicle de la matèria orgànica.
- Estalvi material, energètic i d'emissions.

Àmbit de la matèria orgànica (FORM)

LÍNIA ESTRATÈGICA FORM2		REDUIR EL MALBARATAMENT ALIMENTARI
Actuació FORM2.1		Fomentar la compra i el consum responsable d'aliments
Període 2012-2017	Complexitat Mitjana	Potencial de prevenció Mitjà: 6.116 t/ 6.106 t
Objectius <ul style="list-style-type: none">• Fomentar la compra i consum responsables de productes alimentaris.• Evitar el malbaratament d'aliments.		
Agents externs implicats OCUC, Agència Catalana del Consum.		
Àmbits d'aplicació: Ciutadania.		
Justificació <p>La generació de residus alimentaris és elevada. Un estudi recent elaborat per WRAP (consulteu pàgina web www.lovefoodhatewaste.com) mostra com un 22% del menjar que adquireixen les llars acaba a les escombraries i, per tant, esdevé un residu. Aquest mateix estudi assenyala que un 65% dels residus alimentaris podria haver estat evitat aplicant-ne bones pràctiques en l'adquisició, conservació, preparació i reaprofitament.</p> <p>Així doncs, aquesta actuació pretén evitar que es generin excedents alimentaris i s'arribin a malmetre els productes alimentaris abans de ser consumits, tot conscienciant els consumidors de la compra i consum responsable dels aliments (que no en comprin més dels que poden consumir abans no se'ls facin malbé i que els conservin adequadament). A més, també es vol transmetre a la ciutadania pautes per a aprofitar les restes de menjar generades durant el procés de preparació dels àpats i el menjar sobrant.</p> <p>A part dels beneficis ambientals que suposa la prevenció dels residus alimentaris (reducció de la recollida i de les tones entrades a planta de tractament), aquesta actuació comporta també beneficis econòmics i socials.</p>		
Situació actual <p>Dins de les activitats de l'Agenda 21 Local, s'ha editat una guia del consumidor sobre estratègies per a prevenir els residus. Proposa petits canvis en els hàbits quotidians per reduir els residus que produeix cada persona o família. Presenta també 10 estratègies per millorar els hàbits de compra i l'ús dels productes, i informa sobre iniciatives i adreces útils. Ha estat elaborada per l'Organització de Consumidors i Usuaris de Catalunya, i editada per l'Ajuntament de Barcelona amb el suport de l'Agència de Residus de Catalunya i la Fundació Eroski.</p>		

14

Hàbitat Urbà

Medi Ambient i Serveis Urbans

Pla de prevenció de residus de Barcelona 2012-2020 Annex

Projecte 1 (FORM2.1.p1) Establir unes pautes clares per a la compra i consum responsable

Tasques	I	T	D
Analitzar els hàbits actuals i les millors pràctiques de compra i consum responsable.	T	Pt	C, AE
Elaborar una guia específica sobre compra i consum responsable d'aliments.	CE	Pt	C, AE

Projecte 2 (FORM2.1.p2) Difondre bones pràctiques de compra i consum responsable

Tasques	I	T	D
Determinar els mecanismes més adients per fer-ne la difusió.	T,O	Pt	C, AE
Activitats de comunicació dirigides als consumidors i als establiments.	CE	Pd	C, AE
Crear un grup permanent d'informació i assessorament.	T	Ct	C, AE

15

Hàbitat Urbà

Medi Ambient i
Serveis Urbans

Pla de prevenció
de residus de
Barcelona
2012-2020
Annex

Altres tasques generals

Seguiment i difusió dels resultats.

Proposta d'indicadors de seguiment

- Nombre de guies distribuïdes a la ciutadania.
- Nombre d'establiments col·laboradors en les activitats de comunicació.
- Nombre i tipus d'activitats de comunicació realitzades.

Indicadors de resultats

Estimació de la quantitat de residus alimentaris evitats.

Relació amb altres actuacions

FORM2, FPR1.

Conceptes clau de prevenció

- Estalvi material, energètic i d'emissions.
- Reducció del malbaratament de béns i productes.

Àmbit de la matèria orgànica (FORM)

LÍNIA ESTRATÈGICA FORM2		REDUIR EL MALBARATAMENT ALIMENTARI
Actuació FORM2.2		Fomentar la prevenció de residus alimentaris als menjadors dels centres educatius
Període 2012-2017	Complexitat Baixa	Potencial de prevenció Mitjà: NC
Objectius <ul style="list-style-type: none">• Reduir la quantitat de residus alimentaris generats.• Conscienciar i fomentar la prevenció de residus alimentaris entre l'alumnat.		
Agents externs implicats Consorci d'Educació de Barcelona, Departament d'Educació de la Generalitat.		
Hàbitat Urbà	Àmbits d'aplicació: Centres educatius.	
Medi Ambient i Serveis Urbans	Justificació <p>La generació de residus alimentaris és elevada. Un estudi recent elaborat per WRAP (consulteu pàgina <i>web</i> www.lovefoodhatewaste.com) mostra com un 22% del menjar que adquireixen les llars acaba a les escombraries i, per tant, esdevé un residu. Aquest mateix estudi assenyala que un 65% dels residus alimentaris podria haver estat evitat aplicant-ne bones pràctiques en l'adquisició, conservació, preparació i reaprofitament.</p> <p>Els menjadors escolars i cantines, gestionats directament per personal adscrit al centre o per càterings externs, es poden considerar generadors singulars de matèria orgànica. Aquesta producció mostra que hi ha una certa quantitat d'aliments procedents de la preparació dels àpats i del consum d'aquests que acaba esdevenint un residu, que en molts casos podria prevenir-se.</p> <p>En aquest context, es proposa la introducció de mesures en contra del malbaratament alimentari en centres educatius, tant en la seva adquisició i preparació com en el consum, tot intentant minimitzar al màxim els aliments sobrers i aplicant també mesures per a l'aprofitament de les restes de menjar generades. Aquestes actuacions serveixen, així mateix, com a instruments educatius per als alumnes que utilitzen el servei, i consegüentment per a les seves famílies.</p>	
	Situació actual <p>No s'ha realitzat cap actuació específica per fomentar la prevenció de residus alimentaris als menjadors dels centres educatius. Tot i així, l'Ajuntament de Barcelona, mitjançant l'Agenda 21 Escolar, els ofereix diferents serveis: d'informació, cursos, tallers, seminaris, assessorament tècnic i pedagògic personalitzat, suport tècnic i recursos per a desenvolupar experiències concretes també en l'àmbit de la prevenció.</p>	

16

Pla de prevenció de residus de Barcelona 2012-2020 Annex

Projecte 1 (FORM2.2.p1)**Establir unes pautes clares de gestió dels aliments als centres/càterings associats**

Tasques	I	T	D
Avaluar la gestió actual i les millores pràctiques dels serveis de menjador dels centres i càterings externs.	T	Pt	E-CE
Elaborar un manual de bones pràctiques específic.	CE	Pt	E-CE

Projecte 2 (FORM2.2.p2)**Difondre bones pràctiques de gestió dels aliments als centres/càterings associats**

Tasques	I	T	D
Activitats de comunicació dirigides als alumnes i al personal del centre i càterings externs.	CE	Pd	E-CE
Fer-ne el seguiment i donar un assessorament continu a l'activitat de menjador i càtering.	T	Ct	E-CE

17

Hàbitat Urbà**Medi Ambient i Serveis Urbans**

Pla de prevenció de residus de Barcelona 2012-2020 Annex

Altres tasques generals

Seguiment i difusió dels resultats.

Proposta d'indicadors de seguiment

- Nombre de centres escolars que apliquen mesures de prevenció de residus alimentaris.
- Nombre d'alumnes que participen en el projecte.

Indicadors de resultats

Estimació de la quantitat de residus alimentaris estalviats.

Relació amb altres actuacions

FORM2, FPR1.

Conceptes clau de prevenció

- Estalvi material, energètic i d'emissions.
- Reducció del malbaratament de béns i productes.

Àmbit de la matèria orgànica (FORM)

LÍNIA ESTRATÈGICA FORM2		REDUIR EL MALBARATAMENT ALIMENTARI
Actuació FORM2.3		Millorar els circuits d'aprofitament d'excedents alimentaris
Període 2012-2017	Complexitat Alta	Potencial de prevenció Mitjà: 2.700 t/ 3.638 t
Objectius <ul style="list-style-type: none">• Evitar el malbaratament d'aliments.• Fomentar l'ús i creació de circuits d'aprofitament d'excedents alimentaris.• Reduir i aprofitar els excedents alimentaris dels mercats municipals.		
Agents externs implicats Banc d'aliments, entitats gestores de circuits d'aprofitament.		
Àmbits d'aplicació: Ciutadania, activitats econòmiques, entitats i associacions, equipaments (mercats i Mercabarna).		
Justificació <p>Les activitats econòmiques, en primer lloc, i els equipaments, en segon terme, generen quantitats importants d'excedents alimentaris amb possibilitats de ser reaprofitats per altres procediments, ja que sovint es troben en condicions de ser consumits.</p> <p>La finalitat d'aquesta actuació és, precisament, evitar que aquests excedents alimentaris esdevinguin residus, cercant alternatives i circuits de gestió per distribuir-los i aprofitar-los. Es vol fomentar, per tant, la creació i el reforç de mitjans d'aprofitament d'aliments en bon estat que no es posen a la venda per diversos motius, amb la col·laboració activa d'entitats socials i benèfiques o menjadors socials municipals. L'administració local pot donar suport a aquestes iniciatives promovent i facilitant l'accés de donants, potenciant els circuits de distribució o col·laborant amb la gestió dels menjadors socials municipals.</p> <p>De forma específica, es pot treballar també amb els mercats municipals, previsiblement en el segon període del pla, ja que poden actuar com a elements exemplificadors sobre prevenció i contribuir a transmetre el missatge entre la ciutadania.</p> <p>Actualment, a Catalunya existeix el Banc dels aliments i altres ONG que participen activament en la tasca de reduir el malbaratament d'aliments, i repartint els aliments aprofitables facilitats per empreses d'alimentació o distribució.</p>		
Situació actual <p>A Barcelona, hi ha diferents circuits d'aprofitament del menjar amb els quals l'Ajuntament col·labora, o gestiona directament, com per exemple els menjadors socials municipals i el Banc dels aliments. Pel que fa als mercats municipals, fins al moment no s'han dut a terme actuacions específiques envers l'aprofitament d'excedents alimentaris.</p>		

18

Hàbitat Urbà

Medi Ambient i Serveis Urbans

Pla de prevenció de residus de Barcelona 2012-2020 Annex

Projecte 1 (FORM2.3.p1) Millorar els canals de distribució i aprofitament d'aliments

Tasques	I	T	D
Analitzar els diferents canals de distribució d'aliments sobrers i en bon estat de la ciutat, cerca de nous canals i proposta de mesures (associacions benèfiques, Banc dels aliments, menjadors socials municipals, etc.) d'aliments.	T	Pt	AE, E, En
Introduir mecanismes per a facilitar la distribució (transport, conservació, gestió, peticions i ofertes) dels excedents alimentaris.	T	Pt	AE, E, En

Projecte 2 (FORM2.3.p2) Fomentar les donacions d'aliments

Tasques	I	T	D
Analitzar els mecanismes aplicables per fomentar les donacions.	T	Pt	AE, C En
Activitats de comunicació per a promoure la donació d'aliments.	CE	Pd	AE, C En
Afavorir la creació d'acords de col·laboració amb els agents donants i els gestors dels aliments excedentaris (Banc dels aliments, associacions benèfiques, etc.).	O	Pd	AE, C En

Projecte 3 (FORM2.3.p3) Implantar mesures per a l'aprofitament d'excedents alimentaris als mercats municipals

Tasques	I	T	D
Analitzar la gestió dels aliments aprofitables als mercats i proposta de mesures.	T	Pt	E
Implantar canals i mecanismes per a la gestió i aprofitament dels aliments sobrers.	T	Ct	E
Activitats de comunicació per al foment de la col·laboració de les parades dels mercats.	CE	Pd	E, AE

Altres tasques generals: Seguiment i difusió dels resultats.

Proposta d'indicadors de seguiment

- Nombre d'agents donants d'aliments excedentaris.
- Nombre d'entitats gestores dels aliments excedentaris.
- Quantitats d'aliments introduïts en els circuits d'aprofitament.
- Nombre de mercats amb sistemes d'aprofitament implantats.
- Nombre de parades col·laboradores.

Indicadors de resultats: Estimació de la quantitat d'excedents alimentaris finalment reaprofitada.

Relació amb altres actuacions

FORM2, FPR1.

Conceptes clau de prevenció

- Estalvi material, energètic i d'emissions.
- Reducció del malbaratament de béns i productes.

Àmbit de la matèria orgànica (FORM)

LÍNIA ESTRATÈGICA FORM3 REDUIR LES RESTES VEGETALS MUNICIPALS

Actuació FORM3.1

Implantar mesures de prevenció als espais verds

Període	Complexitat	Potencial de prevenció
2012-2017	Baixa	Alt: 10.183 t / 10.183 t

Objectius

- Continuar amb la gestió de la fracció vegetal per a compostatge, i complementar amb processos d'autocompostatge i *mulching* (encoixinament).
- Continuar amb l'aplicació de tècniques d'*smartgardening*.
- Tancar el cicle de la matèria orgànica.
- Millorar la qualitat de les zones enjardinades aplicant compost i *mulching* (encoixinament).

20

Hàbitat Urbà

Agents externs implicats

Consorci d'Educació de Barcelona, Departament d'Educació de la Generalitat.

Medi Ambient i Serveis Urbans

Àmbits d'aplicació: Centres educatius.

Pla de prevenció de residus de Barcelona 2012-2020 Annex

Justificació

En les activitats de manteniment del verd urbà, tant de gestió dels parcs i jardins com de l'arbrat viari, es genera una important quantitat de fracció vegetal que cal gestionar de forma adequada. Els residus orgànics biodegradables d'origen vegetal es poden separar entre la fracció vegetal de mida petita i no llenyosa (gespa, fullaraca, rams de flors, etc.) assimilable a la FORM, i la poda o fracció vegetal de mida gran i llenyosa que requereix una trituració prèvia a la seva valorització.

Actualment, els residus orgànics generats pels espais verds i arbrat de Barcelona suposen unes 10.100 tones anuals, les quals es destinen a diverses plantes de tractament biològic de l'Àrea Metropolitana de Barcelona (part d'aquesta s'utilitza com a material estructurant en els processos de compostatge), ja que hi ha uns acords específics amb els gestors de les plantes pels quals aquests retornen a l'Àrea de Medi Ambient la part de compost que correspondria als seus residus entrats a planta. És a dir, el compost generat pot ser reutilitzat en les tasques de gestió del verd municipal. La gestió de la fracció vegetal té també possibilitats de complementar-se mitjançant pràctiques d'autocompostatge (s'evita el transport i el tractament extern) o l'*smartgardening* (s'aplica al sòl el compost o els elements de *mulch* (jaç protector) o es redueix la generació de residus vegetals). Addicionalment, la poda resultant de l'esporga d'arbres i arbustos pot ser valoritzada si es tritura i utilitza en el procés de compostatge, com a material estructurant o com a *mulching* (encoixinament) als horts i jardins urbans. Aquesta gestió permet tancar el cicle de la matèria orgànica en el propi municipi.

Situació actual

Els residus vegetals, els gestiona actualment l'Ajuntament de Barcelona per mitjà de les plantes de tractament de la FORM de la zona metropolitana, i el compost resultant s'aplica al sòl dels mateixos espais verds. Són també importants les pràctiques associades a l'*smartgardening*, que contribueixen a reduir la generació de residus verds. Per altra banda, els arbres de Nadal que l'Ajuntament recull cada any als punts verds i altres punts específics de recollida són triturats i utilitzats com a *mulching* (encoixinament).

Projecte 1 (FORM3.1.p1)**Coordinar i fer el seguiment de les activitats de prevenció als espais verds**

Tasques	I	T	D
Fomentar la continuïtat i ampliació de les pràctiques vinculades amb la prevenció de residus vegetals.	T	Ct	E
Coordinar les pràctiques de prevenció de residus vegetals amb la resta d'actuacions associades del Pla de prevenció.	O	Ct	E
Col·laborar i assessorar en les pràctiques vinculades amb la prevenció de residus vegetals.	T	Ct	E
Fer el seguiment dels resultats de les activitats de prevenció de residus vegetals en el marc del Pla de prevenció.	T	Pd	E
Difondre les pràctiques i els resultats de les activitats de prevenció de residus vegetals en el marc del Pla de prevenció.	CE	Pd	E

21

Hàbitat Urbà**Medi Ambient i Serveis Urbans**

Pla de prevenció de residus de Barcelona 2012-2020 Annex

Altres tasques generals

Seguiment i difusió dels resultats.

Proposta d'indicadors de seguiment

- Quantitat de restes vegetals municipals compostades.
- Quantitat de compost aplicat a les zones verdes.
- Quantitat de restes vegetals municipals utilitzada com a *mulching* (encoixinament).
- Quantitat de restes vegetals municipals distribuïda com a material estructurant.

Indicadors de resultats

Estimació de la quantitat total de fracció verda compostada/reutilitzada.

Relació amb altres actuacions

FORM1.

Conceptes clau de prevenció

- Tancament del cicle de la matèria orgànica.
- Estalvi material, energètic i d'emissions.

Àmbit dels envasos lleugers (ELL)

LÍNIA ESTRATÈGICA ELL1

REDUIR LA UTILITZACIÓ D'ENVASOS I EMBALATGES

Actuació ELL1.1

Reduir les bosses de plàstic d'un sol ús

Període
2012-2017

Complexitat
Mitjana

Potencial de prevenció
Alt: 1.596 t / 1.593 t

Objectius

- Potenciar el canvi d'hàbits en la distribució i utilització de bosses d'un sol ús, de forma que se'n substitueixin per elements reutilitzables.
- Disminuir la quantitat de bosses de plàstic d'un sol ús utilitzades.

Agents externs implicats

Agència de Residus de Catalunya.

22

Hàbitat Urbà

Àmbits d'aplicació: Ciutadania, activitats econòmiques.

Medi Ambient i Serveis Urbans

Pla de prevenció
de residus de
Barcelona
2012-2020
Annex

Justificació

La bossa de plàstic d'un sol ús (tipus samarreta amb nanses, sobretot, i les emprades per a dipositar i pesar fruites (verdures, peix, carn, etc.), s'ha convertit en un element d'ús quotidià clarament identificable com a símbol de la societat de consum i, alhora, en paradigma de la cultura d'usar i llençar. Es calcula que a Catalunya s'han estat consumint uns 14 milions de bosses de plàstic a la setmana, segons dades de la Fundació per a la prevenció de residus i el consum responsable.

L'impacte ambiental de la bossa de plàstic té a veure amb la seva fabricació, atès que és un derivat del petroli, i amb la seva distribució i ús, ja que en molts casos s'abandona en l'espai públic, cosa que provoca problemes de brutícia i obstrucció de canonades, entre d'altres. A més, les bosses de plàstic estan contingudes com a elements no sol·licitats (impropis) en la resta de fraccions que es recullen selectivament, i en dificulten la gestió a les plantes de tractament. La disminució de l'ús de bosses d'un sol ús és una de les actuacions de prevenció inclosa en el PROGEMIC.

L'any 2009 se'n van consumir a Catalunya prop de 1.698 milions, un 30,4% menys que el 2007, i es van aconseguir d'aquesta manera els objectius establerts en el PROGEMIC per al 2009. La següent fita a assolir d'acord amb el mateix Programa era una reducció del 50% de bosses en el 2012 respecte a les bosses usades el 2007. Assolir aquests objectius era possible gràcies a la formalització d'acords voluntaris amb el sector de la distribució alimentària catalana i estatal. La reducció aconseguida ha estat d'uns mil milions de bosses entre 2007 i 2011 (un 45%), segons dades de l'Agència de Residus de Catalunya (de 45 milions de bosses a la setmana l'any 2007 a 26 milions l'any 2011).

Els elements de substitució que es promocionaran són: cabassos, cistelles o carros per a la compra, bosses de compra reutilitzables, caixes reutilitzables (de cartró, de plàstic plegables), bosses compostables (tot i que no reuneixen les característiques adequades per a ser reutilitzables, poden tenir un segon ús per a la recollida de FORM, per exemple). Altres elements de substitució d'embalatges diversos utilitzats en el sector del comerç serien també: bosses de pa de roba, oueres i carmanyoles reutilitzables, bosses reutilitzables per als congelats.

Situació actual

L'Ajuntament de Barcelona, en el marc de les actuacions de l'Agenda 21 municipal, ha elaborat una sèrie de guies d'educació ambiental on s'inclouen mesures de prevenció per a la reducció de residus i l'ús responsable de materials, entre les quals hi ha la substitució de bosses de plàstic. Durant el 2009, es van repartir als usuaris dels punts verds les bosses reutilitzables de roba "Sóc Ecològica".

Projecte 1 (ELL1.1.p1)	Fomentar la utilització de les bosses i altres elements reutilitzables
-------------------------------	---

Tasques	I	T	D
Activitats de comunicació per a la promoció de les bosses i altres elements reutilitzables.	CE	Pd	C

Projecte 2 (ELL1.1.p2)	Fomentar l'oferta de bosses i altres elements reutilitzables
-------------------------------	---

Tasques	I	T	D
Activitats de comunicació per a la promoció de l'oferta de bosses i altres elements reutilitzables.	CE	Pd	AE*
Analitzar la introducció de sistemes de dipòsit, devolució i retorn per a les bosses, caixes o altres elements retornables.	T	Pt-Ct	AE*, C
Assessorar per a la implantació als establiments de mecanismes de promoció de la substitució de la bossa d'un sol ús per elements reutilitzables.	T	Ct	AE*
Analitzar la implantació d'incentius per a aquells establiments que ofereixin i promocionin les bosses i altres elements reutilitzables.	Ec	Pt-Ct	AE*
Acords amb el sector comercial per a la participació en aquesta iniciativa.	O	Ct	AE*

* Aquestes mesures també s'aplicaran als mercats municipals.

Altres tasques generals

Seguiment i difusió dels resultats.

Proposta d'indicadors de seguiment

- Nombre d'activitats comercials que promocionin elements reutilitzables.
- Nombre d'elements reutilitzables distribuïts per activitats comercials.

Indicadors de resultats

- Estimació del nombre de bosses d'un sol ús estalviades. Evolució de la distribució de bosses pels comerços a mesura que s'implantin les mesures.
- Estimació de les quantitats de plàstic *film* estalviat.

Relació amb altres actuacions

ELL1, ELL2, FPR1.

Conceptes clau de prevenció

- Estalvi material, energètic i d'emissions.
- Reutilització de materials.

Àmbit dels envasos lleugers (ELL)

LÍNIA ESTRATÈGICA ELL1	REDUIR LA UTILITZACIÓ D'ENVASOS I EMBALATGES
-------------------------------	---

Actuació ELL1.2	Fomentar la reducció de l'ús d'envasos i embalatges
------------------------	--

Període 2018-2020	Complexitat Alta	Potencial de prevenció Mitjà: - / 1.457 t
-----------------------------	----------------------------	---

Objectius

- Potenciar l'oferta i la demanda de productes amb menys envàs, reutilitzables i a granel.
- Fomentar la disminució de l'ús d'envasos superflus i del sobreembalatge.

Agents externs implicats

Agència de Residus de Catalunya.

24

Hàbitat Urbà

Àmbits d'aplicació: Ciutadania, activitats econòmiques, equipaments.

Justificació

L'ús d'envasos reutilitzables i retornables ha experimentat un progressiu descens en les darreres dècades, i s'han substituït pels d'un sol ús arran dels canvis d'hàbits de consum i de l'oferta de productes del mercat. Aquest canvi ha comportat un increment de la quantitat de diversos tipus residus d'envasos i embalatges, amb els consegüents impactes ambientals, econòmics i socials associats, ja que aquests tipus d'envasos tenen una vida útil més curta i estan vinculats a estratègies de màrqueting que ofereixen cada vegada més productes amb més quantitat i varietat de materials (sobreús de l'embalatge).

La recollida selectiva d'aquesta fracció permet disminuir part de l'impacte provocat per l'elevada generació dels residus d'envasos i embalatges. Això no obstant, el sistema de recollida generalitzat en contenidors ha resultat tenir, fins al moment i en termes generals, uns baixos nivells de captura i eficiència en relació al cost econòmic i energètic del servei, a causa de la poca participació ciutadana i la densitat reduïda d'aquests residus.

Així doncs, una de les alternatives per a disminuir l'impacte causat pels residus d'envasos i embalatges és la reducció en origen, tot potenciant una oferta de productes amb menys envàs i embalatge, així com el foment de la demanda d'aquests productes entre la ciutadania per tal d'estimular un canvi en els hàbits de consum. Els productes a promoure són els següents: a granel (alimentació, neteja, higiene, etc.), envasos de gran capacitat i concentrats, que no continguin envasos superflus i/o individuals, en envasos retornables de vidre o en envasos reutilitzables i retornables. L'actuació s'adreça, en una primera fase, als establiments dels mercats municipals i, posteriorment, a la resta d'establiments de la ciutat.

Situació actual

Des de l'Ajuntament de Barcelona, i en el marc de l'Agenda 21, s'ha elaborat una sèrie de guies d'educació ambiental per a fomentar la reducció de l'ús de envasos i embolcalls d'un sol ús.

Projecte 1 (ELL1.2.p1)	Determinar els productes amb menys envàs
-------------------------------	---

Tasques	I	T	D
Avaluar els productes existents en el mercat i determinar els més favorables quant a reducció d'envasos.	T	Pt	AE, C
Elaborar una guia (possible format addicional de lloc web) de compra i venda de productes amb menys envàs, reutilitzables i a granel.	CE	Pt	AE, C

Medi Ambient i
Serveis Urbans

Pla de prevenció
de residus de
Barcelona
2012-2020
Annex

Projecte 2 (ELL1.2.p2)	Fomentar l'oferta de bosses i altres elements reutilitzables
-------------------------------	---

Tasques	I	T	D
Activitats de comunicació per a estimular l'oferta de productes amb menys envàs i/o reutilitzables, i productes a granel.	CE	Pd	AE
Assessorar per al foment de l'oferta dels productes amb menys envàs, reutilitzables i a granel als establiments.	CE	Ct	AE
Estudiar l'aplicació d'incentius per als establiments que ofereixin i promocionin productes amb menys envàs, reutilitzables i a granel.	Ec	Ct	AE
Acords amb el sector comercial per a la participació en aquesta iniciativa.	O	Ct	AE

25

Hàbitat Urbà

Projecte 3 (ELL1.2.p3)	Fomentar la demanda de productes amb menys envàs
-------------------------------	---

Tasques	I	T	D
Activitats de comunicació per a la promoció de la demanda de productes amb menys envàs, reutilitzables i a granel.	CE	Pd	AE
Introduir, als establiments col·laboradors, indicacions dels productes amb menys envàs, reutilitzables i a granel.	CE	Ct	AE
Analitzar l'aplicació d'incentius per a l'adquisició de certs productes menys generadors de residus d'envasos per part dels establiments.	Ec	Ct	AE

Medi Ambient i Serveis Urbans

Pla de prevenció de residus de Barcelona 2012-2020 Annex

Altres tasques generals

Seguiment i difusió dels resultats.

Proposta d'indicadors de seguiment

- Nombre de guies distribuïdes.
- Nombre d'activitats comercials que promocionen els productes amb menys envàs, reutilitzables i a granel.
- Nombre de productes oferts amb menys envàs, reutilitzables i a granel.

Indicadors de resultats

Estimació de la quantitat d'envasos estalviats. Avaluació de l'evolució de la quantitat de residus de la fracció envasos generats. Anàlisi d'exemples de bossa de la compra.

Relació amb altres actuacions

ELL1, ELL2, FPR1.

Conceptes clau de prevenció

- Estalvi material, energètic i d'emissions.
- Reutilització de materials.

Àmbit dels envasos lleugers (ELL)

LÍNIA ESTRATÈGICA ELL1	REDUIR LA UTILITZACIÓ D'ENVASOS I EMBALATGES	
Actuació ELL1.3	Fomentar la reducció dels envasos i introduir embalatges reutilitzables als centres escolars	
Període 2012-2017	Complexitat Baixa	Potencial de prevenció Alt: 3 t / 3 t
Objectius <ul style="list-style-type: none">• Disminuir la quantitat d'envasos i embalatges generats en els àpats a les escoles.• Augmentar l'ús d'embolcalls reutilitzables en els àpats a les escoles.• Fomentar la conscienciació de l'alumnat i personal del centre.		
Agents externs implicats Consorti d'Educació de Barcelona, Departament d'Educació de la Generalitat de Catalunya.		
Hàbitat Urbà		
Àmbits d'aplicació: Centres educatius municipals i privats.		
Medi Ambient i Serveis Urbans		
Justificació <p>La utilització d'envasos i embalatges d'un sol ús ha experimentat un fort increment en les últimes dècades a causa dels canvis d'hàbits de consum i de la gran oferta de productes en el mercat. La principal conseqüència ha estat l'increment de la quantitat de residus d'envasos i embalatges i dels consegüents impactes ambientals, econòmics i socials. Aquests hàbits es reflecteixen en activitats quotidianes com l'adquisició, preparació i conservació dels aliments a la llar, en la generació d'envasos i embalatges en els esmorzars escolars, o en la preparació i distribució dels àpats als menjadors escolars.</p> <p>Per tant, es fomentarà l'ús d'embotalls reutilitzables en els esmorzars, com poden ser la carmanyola i els embolcalls d'entrepans reutilitzables. Addicionalment, es fomentarà l'ús de productes amb menys envàs, amb envasos reutilitzables, o a granel, en l'adquisició, preparació i distribució dels aliments servits als menjadors escolars.</p>		
Situació actual <p>Com a actuacions integrades dins l'Agenda 21 Escolar (Agenda 21 Local), des de l'any 2001 s'ha portat a terme un conjunt d'accions comunicatives relacionades amb la gestió dels residus i adreçades als centres escolars. Tot i no disposar d'un pla específic de prevenció de residus, s'han impulsat diverses actuacions com els mercats d'intercanvi i de segona mà, l'ús de vaixel·la i gots reutilitzables en festes i esdeveniments, la reutilització de llibres de text, el compostatge, etc.</p> <p>Fins al moment, a Barcelona no s'han impulsat mesures d'ampli abast dirigides al foment de l'ús d'embolcalls reutilitzables en els esmorzars escolars o dirigides a la reducció d'envasos als menjadors escolars. No obstant, alguns centres han realitzat accions concretes per quantificar l'alumini utilitzat per embolicar els entrepans dels esmorzars (Escola Zafra) o han distribuït embolcalls d'entrepans reutilitzables (Col·legi Sant Josep Montseny, en el marc dels projectes de prevenció de l'Entitat Metropolitana de Serveis Hidràulics i Tractament de Residus – EMSHTR).</p> <p>Algunes empreses que s'ocupen del servei de càterin de les escoles públiques de la ciutat també han començat a introduir mesures vinculades amb la prevenció de residus d'envasos, com la compra de productes a granel, l'eliminació de l'ús del paper d'alumini o la introducció de la vaixel·la d'un sol ús biodegradable per a actes puntuals.</p>		

26

Hàbitat Urbà

Medi Ambient i
Serveis Urbans

Pla de prevenció
de residus de
Barcelona
2012-2020
Annex

Projecte 1 (ELL1.3.p1)	Promoure la col·laboració amb els centres escolars
-------------------------------	---

Tasques	I	T	D
En el marc de l'Agenda 21 Escolar, fomentar acords amb els centres escolars per aplicar-hi mesures de reducció d'envasos i d'introducció d'elements reutilitzables en els esmorzars.	O	Ct	E, CE
Xerrades informatives amb les associacions de pares/mares, els equips gestors del centre i els serveis de menjador i càterings associats.	CE	Pd	C, E-CE

Projecte 2 (ELL1.3.p2)	Fomentar l'ús dels embolcalls reutilitzables en els esmorzars
-------------------------------	--

Tasques	I	T	D
Activitats de comunicació per al foment de l'ús d'embolcalls reutilitzables en els esmorzars.	CE	Pd	E-CE
Subministrar embolcalls reutilitzables per als esmorzars.	T	Pd	E-CE

Projecte 3 (ELL1.3.p3)	Introduir mesures de reducció d'envasos en els serveis de menjadors i els càterings associats
-------------------------------	--

Tasques	I	T	D
Formar i assessorar els serveis de menjador i les empreses de càtering sobre els productes reutilitzables i generadors de menys residus d'envasos que poden adquirir i utilitzar.	CE	Pd	E-CE

Altres tasques generals

Seguiment i difusió dels resultats.

Proposta d'indicadors de seguiment

- Nombre de centres escolars que participen en el projecte.
- Nombre d'alumnes que participen en el projecte.
- Nombre d'embolcalls reutilitzables distribuïts.
- Nombre de serveis de menjador i de càtering externs que participen en el projecte.

Indicadors de resultats

- Estimació de la quantitat d'envasos estalviats en els serveis de menjador, i anàlisi de l'evolució de la quantitat de residus de la fracció d'envasos generats.
- Estimació de la quantitat d'alumini i altres materials estalviats per la utilització d'envasos reutilitzables.

Relació amb altres actuacions

ELL1, ELL2, FPR1.

Conceptes clau de prevenció

- Estalvi material, energètic i d'emissions.
- Reutilització de materials.

Àmbit dels envasos lleugers (ELL)

LÍNIA ESTRATÈGICA ELL2	REDUIR ELS ENVASOS DE BEGUDES	
Actuació ELL2.1	Fomentar la implantació de sistemes de dipòsit de devolució i retorn (SDDR) i de la seva utilització	
Període 2012-2017	Complexitat Alta	Potencial de prevenció Mitjà. 19.149 t / 19.120 t
Objectius <ul style="list-style-type: none">• Fomentar la implantació i desenvolupament de SDDR per a begudes.• Fomentar l'oferta i la demanda de productes amb SDDR per a begudes.		
Agents externs implicats ARC, Xarxa Retorna, Govern estatal.		
Hàbitat Urbà	Àmbits d'aplicació: Activitats econòmiques, ciutadania.	
Medi Ambient i Serveis Urbans	Justificació <p>En els últims anys, s'observa un descens significatiu de les taxes d'ús d'envasos reutilitzables, ja que aquests han estat substituïts pels envasos i embalatges d'un sol ús. Així, l'antic i generalitzat sistema de consigna vinculat habitualment a productes líquids que durant molts anys es va aplicar per a molts envasos ha anat desapareixent progressivament, en bona mesura arran del canvi d'hàbits de consum i dels nous sistemes de producció i distribució. Els impactes ambientals dels envasos retornables són molt inferiors als dels envasos d'un sol ús (especialment si es compara els retornables amb els brics, les llaunes o el vidre no retornable), cosa que reafirma el sentit de les polítiques i la jerarquia de gestió marcades per la normativa europea.</p> <p>Respecte al tipus de productes de consum susceptibles de ser envasats en recipients reutilitzables, hi ha una àmplia coincidència a assenyalar-hi les begudes i certs aliments líquids com els més apropiats. De fet, és en aquest sector on es registren els percentatges màxims de reutilització d'envasos en tots els països que disposen d'aquests sistemes. Així doncs, una de les alternatives per a disminuir l'impacte causat pels residus d'envasos i embalatges és l'aplicació de Sistemes de Dipòsit, Devolució i Retorn (especialment per als envasos de begudes i productes líquids) que fomentin el retorn de l'envàs buit al comerç/distribuïdor o a punts específics de recollida. Tant perquè posteriorment puguin ser reutilitzats després d'un procés de rentatge i condicionament –SDDR reutilització–, o perquè es destinin a les plantes de reciclatge corresponents –SDDR reciclatge–, mitjançant el pagament d'un dipòsit per part del consumidor en el moment de la compra (que es retorna en el moment de tornar l'envàs).</p> <p>Perquè aquests sistemes siguin efectius, han de desenvolupar-se a nivell estatal o de tot el territori català, a causa de l'abast dels sistemes de producció i distribució. En aquest sentit, la presentació d'una proposta d'SDDR per a determinats envasos a nivell estatal és una de les actuacions de prevenció inclosa en el PROGREMIC 2007-2012. Per tant, a escala local, només es pot donar suport a iniciatives que instin les autoritats competents a introduir mecanismes per fomentar la implantació d'aquest sistemes. Addicionalment, es pot fomentar l'adquisició i l'oferta de productes associats als SDDR que puguin haver-hi als comerços d'alimentació del municipi.</p>	
Situació actual <p>Actualment, l'Ajuntament de Barcelona està participant en la Xarxa Retorna per al foment de la implantació i desenvolupament d'SDDR, i ha signat una moció per al foment d'aquests sistemes. A Barcelona, les activitats econòmiques del sector de la restauració i alguns comerços minoristes de vins i begudes disposen i ofereixen productes associats als SDDR existents en l'àmbit estatal en envàs de vidre (també en barrils), com ara cerveses, refrescos, aigua, sucres i llet.</p>		

Projecte 1 (ELL2.1.p1)	Aplicar mesures organitzatives per a la promoció del SDDR
-------------------------------	--

Tasques	I	T	D
Participar en la Xarxa Retorna per a la promoció dels SDDR.	O	C	E, Aj
Promoure'n l'organització i els acords per afavorir la introducció dels SDDR als establiments d'alimentació.	O	C	AE

Projecte 2 (ELL2.1.p2)	Fomentar l'oferta dels envasos associats a SDDR
-------------------------------	--

Tasques	I	T	D
Analitzar la introducció de màquines expenedores de retorn dels envasos associats a SDDR.	T	Pt-C	C-AE
Analitzar la introducció d'incentius per als comerços que ofereixin i promocionin envasos associats a SDDR.	Ec	Pt	AE

Projecte 3 (ELL2.1.p3)	Fomentar la demanda dels envasos associats als SDDR
-------------------------------	--

Tasques	I	T	D
Activitats de comunicació per al foment de l'ús de productes associats als SDDR.	CE	Pd	C
Guia sobre els productes associats als SDDR i els comerços que disposen d'aquesta oferta.	CE	Pt	AE,C

29

Hàbitat Urbà

Medi Ambient i Serveis Urbans

Pla de prevenció de residus de Barcelona 2012-2020 Annex

Altres tasques generals

Seguiment i difusió dels resultats, i assessorament.

Proposta d'indicadors de seguiment

- Nombre de guies distribuïdes.
- Nombre d'acords signats.
- Nombre d'activitats econòmiques informades.
- Nombre d'activitats econòmiques que disposin de màquines de retorn d'envasos.
- Nombre i tipus de productes oferts en envasos associats a SDDR.

Indicadors de resultats

Estimació de la quantitat d'envasos estalviats per substitució dels SDDR, i anàlisi de l'evolució de la quantitat de residus de la fracció d'envasos generats.

Relació amb altres actuacions

ELL1, ELL2, FPR1.

Conceptes clau de prevenció

- Estalvi material, energètic i d'emissions.
- Reutilització de materials.

Àmbit dels envasos lleugers (ELL)

LÍNIA ESTRATÈGICA ELL2		REDUIR ELS ENVASOS DE BEGUDES
Actuació ELL2.2		Fomentar les màquines de vànding amb criteris de prevenció d'envasos i embalatges
Període 2012-2017	Complexitat Baixa	Potencial de prevenció Alt: 8 t /8 t
Objectius		
<ul style="list-style-type: none">• Reduir la generació de residus d'envasos en equipaments i dependències municipals.• Fomentar la implantació i desenvolupament de Sistemes de Dipòsit, Devolució i Retorn (SDDR) per a begudes a les màquines de vànding.		
Àmbits d'aplicació: Equipaments, dependències de l'Ajuntament, centres educatius.		
Hàbitat Urbà	Justificació	
Medi Ambient i Serveis Urbans	Els hàbits de consum i els sistemes de producció i distribució actuals han fet que els envasos i embalatges d'un sol ús monopolitzin el mercat en detriment dels envasos reutilitzables. Aquests canvis en el mercat i en les pautes de consum es reflecteixen de forma especial en la introducció de les màquines de vànding i en la tipologia de productes que ofereixen. Aquestes distribueixen productes alimentaris en quantitats individuals, per la qual cosa la relació producte/envàs es força més elevada que en els productes de consum habitual. Pel que fa a les màquines expenedores de begudes, en la seva majoria, ofereixen envasos de plàstic d'un sol ús i, en el cas de la distribució de cafès i similars, s'ofereixen gots i culleretes d'un sol ús com a recipients per a servir el producte. És a dir, les màquines de vànding dels diferents equipaments municipals, zones d'espera associades als transports, oficines, etc., fomenten la generació de residus d'envasos, d'embalatges i d'elements d'un sol ús.	
Pla de prevenció de residus de Barcelona 2012-2020 Annex	No obstant, hi ha mecanismes per a prevenir aquests residus i reduir l'impacte dels serveis de distribució de begudes i aliments, com ara servir productes associats a SDDR (envasos de begudes retornables i màquines de retorn), servir productes amb menys envàs, eliminar el got en el cas de les màquines de cafè o de distribució d'aigua en fonts, o introduir gots o cantimplores reutilitzables. Addicionalment, es pot fomentar la utilització, per part dels usuaris, dels seus propis contenidors per a líquids reutilitzables.	
	Situació actual	
	L'Ajuntament de Barcelona, dins del programa Ajuntament+Sostenible, ha impulsat la campanya "A l'Ajuntament, com a casa", en el qual, pel que fa a la prevenció de residus, s'aconsella al personal fomentar l'ús de gots i tasses pròpies per a beure aigua o cafè i prioritzar el consum d'aigua dels dispensadors instal·lats a les dependències en substitució de l'aigua envasada.	
	En el marc del mateix programa, a les dependències de l'Àrea de Medi Ambient, s'han repartit tasses institucionals als treballadors municipals, i les màquines de vànding d'un parell de dependències consideren l'opció "sense got", cosa que permet evitar la generació dels residus de gots de plàstic d'un sol ús. Es preveu ampliar aquesta experiència a altres dependències municipals.	
	En algunes universitats de Barcelona, s'han implantat també màquines vànding de begudes fredes en envàs de vidre, que ofereixen la possibilitat de retornar l'ampolla de vidre amb la devolució del dipòsit corresponent, fonts d'aigua o màquines de cafè amb opció "sense got". Com a exemple, la UAB fa temps que desenvolupa aquest tipus de pràctiques, així com el projecte de la "Gotimplora" per fomentar el consum d'aigua no envasada.	

Projecte 1 (ELL2.2.p1)**Fomentar la introducció de criteris de prevenció d'envasos a les màquines de vànding**

Tasques	I	T	D
Avaluar els sistemes de vànding i de distribució d'aigua utilitzats en els equipaments, centres educatius i altres instal·lacions, i aplicar millores del servei en relació a la prevenció d'envasos.	T	Pt-Ct	E, E-CE E-AJ
Analitzar la implantació de màquines de retorn d'envasos associades a les màquines de vànding de begudes i dels sistemes més adequats de distribució d'aigua.	T	Pt-Ct	E, E-CE E-AJ

Projecte 2 (ELL2.2.p2)**Fomentar la utilització correcta de les màquines de vànding**

Tasques	I	T	D
Activitats de comunicació per a la promoció de l'ús correcte de les màquines de vànding i de distribució d'aigua i de les màquines de retorn associades, i per a la utilització d'elements contenidors de líquids reutilitzables.	CE	Pd	E, E-CE E-AJ

31

Hàbitat Urbà**Medi Ambient i Serveis Urbans**

Pla de prevenció de residus de Barcelona 2012-2020 Annex

Altres tasques generals

Seguiment i difusió dels resultats i assessorament.

Proposta d'indicadors de seguiment

- Nombre de màquines de vànding instal·lades amb criteris de prevenció.
- Nombre d'equipaments o centres i d'usuaris de màquines de vànding amb criteris de prevenció.
- Nombre de màquines de retorn d'envasos instal·lades.
- Nombre d'elements reutilitzables subministrats (gots, cantimplores, gerres...).

Indicadors de resultats

Estimació de la quantitat d'envasos estalviats. Anàlisi de l'evolució de la quantitat de residus de la fracció d'envasos generats.

Relació amb altres actuacions

ELL1, ELL2, FPR1, ALE3.

Conceptes clau de prevenció

- Estalvi material, energètic i d'emissions.
- Reutilització de materials.

Àmbit dels envasos lleugers (ELL)

LÍNIA ESTRATÈGICA ELL2	REDUIR ELS ENVASOS DE BEGUDES	
Actuació ELL2.3	Reduir els envasos d'aigua	
Període 2012-2017	Complexitat Mitjana	Potencial de prevenció Alt: 1.877 t
Objectius <ul style="list-style-type: none">• Reduir la quantitat d'envasos d'aigua utilitzats.• Utilitzar l'aigua com a recurs local.• Evitar problemes derivats de la recollida d'envasos de mida gran (garrafes).		
Agents externs implicats Agbar.		
Àmbits d'aplicació: Ciutadania.		
Justificació <p>El consum d'aigua embotellada ha experimentat un fort augment en les darreres dues dècades, perquè, d'una banda, les propietats organolèptiques de l'aigua de l'aixeta no són acceptades per tothom i, de l'altra, perquè l'imaginari col·lectiu envers l'aigua embotellada fa que aquesta sigui percebuda per la ciutadania com a una aigua més sana i de més qualitat que la d'abastament públic.</p> <p>Tot i aquesta percepció social, la seguretat del sistema d'abastament d'aigua domèstica és garantida per un rigorós sistema de control. Per a municipis amb les característiques poblacionals de Barcelona, es realitzen anàlisis mínimes diàries i analítiques completes mensuals. L'aparició de qualsevol factor de risc pot propiciar analítiques ocasionals dictaminades per l'administració sanitària.</p> <p>L'ús d'aigües embotellades presenta diverses incomoditats pel que fa a la compra, transport i emmagatzematge a les llars, a més del cost econòmic sensiblement superior al de l'aigua de l'abastament públic. Aquest producte comporta també un impacte ambiental associat a la fabricació dels envasos, a més dels que tenen a veure amb el transport i la distribució. Cal tenir en compte que, actualment, una tercera part de l'aigua embotellada es consumeix a grans distàncies de la zona de producció, cosa que implica un consum de combustible i unes emissions de CO₂ i d'altres contaminants molt elevades.</p>		
Situació actual <p>Algunes de les guies d'educació ambiental editades per l'Ajuntament de Barcelona proposa mesures de prevenció de residus per reduir l'ús d'envasos d'aigua, com per exemple "10 Estratègies per a prevenir els residus".</p>		

32

Hàbitat Urbà

Medi Ambient i
Serveis Urbans

Pla de prevenció
de residus de
Barcelona
2012-2020
Annex

Projecte 1 (ELL2.3.p1)**Fomentar l'acceptació i l'ús de l'aigua de l'aixeta**

Tasques	I	T	D
Analitzar els nivells de consum d'aigua d'aixeta per zones de la ciutat i crear un mapa d'aquest consum.	T	Pt	C
Activitats de comunicació per al foment del consum de l'aigua de l'aixeta.	EC	Pd	C
Coordinar les actuacions d'Agbar.	O	Ct	C

33

Altres tasques generals

Seguiment i difusió dels resultats.

Proposta d'indicadors de seguiment

- Proporció de població que utilitza aigua de l'aixeta.
- Nombre d'habitatges amb sistema de depuració d'aigües.

Indicadors de resultats

- Estimació de la quantitat d'envasos d'aigua estalviats.
- Estimació del pes de residus d'envasos no generats.

Relació amb altres actuacions

ELL1, ELL2, FPR1.

Conceptes clau de prevenció

- Estalvi material, energètic i d'emissions.
- Ús de recursos locals.

Hàbitat Urbà**Medi Ambient i
Serveis Urbans**Pla de prevenció
de residus de
Barcelona
2012-2020
Annex

Àmbit del paper i cartró (P)

LÍNIA ESTRATÈGICA P1		REDUIR EL PAPER I CARTRÓ
Actuació P1.1		Fomentar la reducció del consum de paper
Període 2012-2017	Complexitat Baixa	Potencial de prevenció Mitjà: 14.379 t/ 14.357 t
Objectius <ul style="list-style-type: none">• Aplicar mesures de reducció de paper en oficines i despatxos.• Reduir la utilització del paper i fomentar la desmaterialització de la informació.		
Agents externs implicats: Gremis i associacions de comerciants, col·legis professionals.		
Àmbits d'aplicació: Equipaments educatius, dependències municipals, activitats econòmiques (oficines i despatxos), ciutadania.		
Justificació <p>Les oficines i despatxos, una de les activitats més presents a Barcelona tant a nivell privat com de l'administració pública, així com altres activitats consumidores de paper com les relacionades amb l'activitat educativa, tenen moltes possibilitats de gestionar correctament la informació per reduir la generació de residus de paper: desmaterialitzar la informació, estendre les noves tecnologies de la comunicació, aplicar bones pràctiques d'ús responsable del paper, etc. Pel que fa a aquestes bones pràctiques, es proposa promoure'n algunes com les següents:</p> <ul style="list-style-type: none">• Utilitzar les intranets per a circulars internes, premsa, notícies, documents, informació personal, etc. En cas de no disposar-ne, cal procurar que els documents circulin en lloc de fer-ne còpies individuals.• Crear un bon sistema de consulta de documents impresos, publicacions, diaris, etc., en el qual una persona de l'organització es responsabilitzi de guardar adequadament els documents perquè la resta els pugui consultar.• Emmagatzemar els documents en CD/DVD o discos durs en lloc de fer-ne còpies en paper.• Corregir els documents en pantalla abans d'imprimir-los.• Subscriure's a versions digitals de diaris, revistes i altres publicacions, evitant-ne els catàlegs i revistes que no interessin.• Utilitzar el correu electrònic per a intercanvi de documentació, notícies i comunicacions amb l'exterior.• Portar la part administrativa de forma electrònica (factures, pressupostos, demandes de subministrament, etc.).• Reutilitzar el paper imprès per una sola cara com paper de notes, esborranys, documents interns, etc.), i fotocopiar els documents per les dues cares.• Revisar els gramatges dels papers d'impressió, papers de carta, sobres, publicacions i promoció de l'ús de paper de baix gramatge.• Reutilitzar els sobres o utilitzar-ne els de doble ús.• Actualitzar les llistes de contactes per assegurar-se que no hi ha adreces repetides, antigues o no interessants.• Implantar la signatura digital per a certs tipus de tràmits o notificacions.• Formar per mitjà de cursos en línia.		
Situació actual <p>Des de l'any 2000, l'Ajuntament de Barcelona impulsa el Programa Ajuntament+Sostenible d'ambientalització interna, el qual considera també la reducció del consum de paper a les dependències municipals.</p> <p>L'any 2005 es va elaborar la guia d'educació ambiental <i>Oficina Verda per a empreses del sector d'oficines i despatxos</i>, que contenia recomanacions i consells pràctics per a la reducció del consum de paper. Posteriorment, en col·laboració amb els col·legis professionals signants de l'Acord Cívic, es va impulsar un projecte d'aplicació d'aquests criteris a les seves oficines.</p> <p>L'any 2006 es va realitzar una campanya per millorar la gestió dels residus de paper i cartró als edificis d'oficines de l'Eixample (un total de 191 edificis, dades "Campanya d'informació sobre la correcta gestió dels residus paper-cartró als edificis d'oficines de l'Eixample maig-juny-juliol 2006"), ja que es va detectar un gran augment de la quantitat de bosses de paper i cartró, fet que comportava el desbordament dels contenidors domiciliaris.</p>		

Projecte 1 (P1.1.p1)	Establir les mesures i mecanismes per a reduir el paper
-----------------------------	--

Tasques	I	T	D
Analitza l'ús del paper en establiments/equipaments tipus i les possibilitats de reducció i desmaterialització.	T	Pt	AE, E-AJ E-E
Guia de bones pràctiques per a l'ús responsable del paper i la desmaterialització de la informació, tot diferenciant-ne les diverses activitats i sectors.	CE	Pt	AE, E-A J, E, E

Projecte 2 (P1.1.p2)	Fomentar l'ús correcte del paper i els mecanismes de desmaterialització
-----------------------------	--

Tasques	I	T	D
Activitats de comunicació per a fomentar l'ús responsable del paper i la desmaterialització de la informació.	CE	Pd	AE, E-AJ E-E
Analitza incentius per a les activitats d'oficina que introdueixin pràctiques d'ús responsable del paper i de desmaterialització de la informació.	Ec	Pt	AE
Acords amb les activitats d'oficina per a la implantació d'aquestes pràctiques.	O	Pd	AE

Projecte 3 (P1.1.p3)	Fomentar l'empaquetatge de regals amb material reutilitzat
-----------------------------	---

Tasques	I	T	D
Acords amb els comerços i gremis per a la introducció de la mesura.	O	Pd	AE
Activitats de comunicació per a la participació dels comerços en la iniciativa i per a la promoció de la demanda i acceptació dels embolcalls reutilitzables pels usuaris.	CE	Pd	AE, C
Tallers demostratius per a particulars i comerciants.	CE	Pd	AE, C

Altres tasques generals: Seguiment i difusió dels resultats.

Proposta d'indicadors de seguiment

- Nombre de guies distribuïdes.
- Nombre d'acords signats.
- Nombre d'oficines municipals que segueixen les bones pràctiques.
- Nombre d'oficines dels signants de l'Agenda 21 que han implantat les bones pràctiques.

Indicadors de resultats

- Estimació de la producció de residus de paper.
- Estimació de la quantitat de paper estalviat. Evolució de la quantitat de paper comprat i consumit a mesura que s'hi vagin introduint més actuacions.

Relació amb altres actuacions

P1, ALE 3.

Conceptes clau de prevenció

- Estalvi material, energètic i d'emissions.
- Reutilització de materials.

Àmbit del paper i cartró (P)

LÍNIA ESTRATÈGICA P1 REDUIR EL PAPER I CARTRÓ

Actuació P1.2 Reutilitzar llibres de text i de lectura

Període	Complexitat	Potencial de prevenció
2012-2017	Mitjana	Alt: 495 t/ 495 T

Objectius

- Generalitzar els programes de reutilització de llibres i els llibres digitals.
- Augmentar el nombre d'alumnes que participen en els programes de reutilització de llibres.
- Augmentar la reutilització dels llibres de lectura en l'àmbit ciutadà.
- Disminuir el consum de paper.

36

Agents externs implicats:

Consorci d'educació de Barcelona, Departament d'Educació de la Generalitat de Catalunya.

Hàbitat Urbà

Àmbits d'aplicació: Centres educatius municipals i privats, ciutadania.

Medi Ambient i Serveis Urbans

Pla de prevenció de residus de Barcelona 2012-2020 Annex

Justificació

L'activitat educativa està associada al consum de quantitats elevades de paper (llibretes, folis, llibres, etc.), per la qual cosa es tracta d'un àmbit en el qual és necessari actuar per a reduir la generació de residus de paper.

Els llibres de text, concretament, tenen una vida d'útil d'un curs escolar, és a dir, de setembre a juny, de manera que, un cop acabat el curs, deixen de ser útils i passen a esdevenir un residu (o queden emmagatzemats com a residu futur). La reutilització de llibres de text mitjançant un sistema de socialització ofereix l'oportunitat d'allargar-ne la vida útil fins a, com a mínim, quatre anys, mesura que redueix la generació de residus i, alhora, estalvia matèria primera per a la fabricació. A banda dels beneficis ambientals que se'n deriven, també disminueix la despesa econòmica de les famílies.

A més, la introducció de criteris de prevenció i de consum responsable als centres escolars té un efecte d'educació i conscienciació ambiental sobre l'alumnat, i consegüentment, en les seves famílies. Per a aplicar i desenvolupar aquests sistemes, cal que els centres educatius adquireixin els llibres de text i el material didàctic complementari mitjançant les aportacions econòmiques de les famílies adherides al programa i els ajuts que atorga el Departament d'Educació de la Generalitat de Catalunya. La utilització d'aquests llibres es fa mitjançant el préstec a l'alumnat i aquest queda obligat a fer-ne un bon ús, conservar-los i retornar-los en finalitzar el curs. És necessari realitzar un projecte d'implantació i una memòria de desenvolupament del programa per justificar els ajuts rebuts i assenyalar-ne possibles millores. Aquesta activitat es pot complementar amb la introducció de llibres electrònics i de punts d'intercanvi de llibres de lectura en equipaments, com per exemple els punts verds.

Situació actual

Les escoles adherides a l'Agenda 21 Escolar de Barcelona disposen d'una línia d'acció per a la reutilització de llibres de text i la recollida dels llibres ja usats per a donar-los a països amb renda baixa.

Els punts verds de zona i els de barri compten amb un espai per a la reutilització de llibres de lectura, anomenat "El racó dels llibres que mereixen tornar a ser llegits".

Projecte 1 (P1.2.p1)	Fomentar la creació de sistemes de reutilització de llibres escolars
-----------------------------	---

Tasques	I	T	D
Activitats de comunicació dirigida als centres escolars per a fomentar l'adhesió al programa de reutilització de llibres.	CE	Pd	E-CE
Analitzar l'aplicació de bonificacions per a la introducció de sistemes de reutilització de llibres (a centres privats).	Ec	Pt-Ct	E-CE

Projecte 2 (P1.2.p2)	Desenvolupar els sistemes de reutilització de llibres
-----------------------------	--

Tasques	I	T	D
Elaborar un pla de reutilització de llibres específic per a cada centre escolar (adquisició dels llibres, servei distribució/recollida).	T	Ct	E-CE
Activitats de comunicació per a la correcta utilització del sistema de reutilització.	CE	Pd	C-E-CE
Introduir i utilitzar llibres digitals.	T	Ct	E-CE

Projecte 3 (P1.2.p3)	Fomentar l'empaquetatge de regals amb material reutilitzat
-----------------------------	---

Tasques	I	T	D
Introduir espais per a l'intercanvi de llibres de lectura i altres llibres als centres educatius.	T	Ct	C-CE-C
Fomentar i potenciar el projecte "El racó dels llibres que mereixen tornar a ser llegits" en les deixalleries municipals.	CE	Ct	C-CE
Introduir espais per a l'intercanvi de llibres de lectura en altres equipaments.	CE	Ct	CE
Activitats de comunicació per al foment de la participació en aquest servei d'intercanvi i reutilització.	CE	Pd	C-CE-C

Altres tasques generals: Seguiment i difusió dels resultats, i assessorament.

Proposta d'indicadors de seguiment

- Nombre d'escoles que participen en el programa de reutilització de llibres de text.
- Nombre d'alumnes que formen part del programa de reutilització de llibres de text i lectura.
- Nombre de punts d'intercanvi de llibres.
- Nombre de llibres intercanviats.

Indicadors de resultats

- Estimació del nombre de llibres de text i lectura estalviats.
- Estimació de la quantitat de paper estalviat.

Relació amb altres actuacions

P1, FPR1.

Conceptes clau de prevenció

- Estalvi material, energètic i d'emissions.
- Reutilització de materials.

Àmbit del paper i cartró (P)

LÍNIA ESTRATÈGICA P1	REDUIR EL PAPER I CARTRÓ	
Actuació P1.3	Prevenir els residus derivats de la premsa gratuïta	
Període 2012-2017	Complexitat Alta	Potencial de prevenció Baix: NC*
Objectius <ul style="list-style-type: none">• Disminuir la quantitat de residus de premsa gratuïta.• Conscienciar la població del malbaratament de paper.• Minimitzar els problemes de neteja derivats de la distribució de premsa gratuïta.		
Agents externs implicats: Empreses distribuïdores de premsa gratuïta, Entitat del Medi Ambient.		
Àmbits d'aplicació: Activitats econòmiques, ciutadania.		
Justificació <p>La premsa gratuïta ha contribuït a la generació de residus de paper en els darrers anys. El seu creixement exponencial l'ha convertida en un exemple paradigmàtic de la cultura d'usar i llençar. Aquest tipus de premsa té un major contingut d'anuncis publicitaris en comparació amb la premsa tradicional, fet que en permet la distribució de forma gratuïta. Cal, per tant, replantejar-ne la forma de distribució i l'ús perquè els diaris tinguin una vida més llarga i siguin un element reutilitzable, malgrat el seu temps d'utilització limitat.</p> <p>És necessari, per tant, aplicar mesures per regular-ne la distribució i la gestió com a residu recuperable, facilitant-ne la reutilització mitjançant la creació d'espais de retorn on poder deixar les publicacions gratuïtes perquè altres ciutadans les puguin aprofitar. Així mateix, s'ha d'establir si els continguts en publicitat d'aquest tipus de premsa fa que calgui aplicar les mateixes regulacions normatives municipals que les de la publicitat no nominal.</p>		
Situació actual <p>A Barcelona hi ha normes que regulen la publicitat lliurada a les bústies dels habitatges pel que fa als aspectes formals i les característiques del paper, si bé no s'han desenvolupat mesures específiques quant a la distribució de la premsa gratuïta.</p>		

38

Hàbitat Urbà

Medi Ambient i Serveis Urbans

Pla de prevenció de residus de Barcelona 2012-2020 Annex

Projecte 1 (P1.3.p1)	Fomentar l'ordenació de la distribució de la premsa gratuïta
-----------------------------	---

Tasques	I	T	D
Analitzar els possibles mecanismes per ordenar la distribució de la premsa gratuïta.	T	Pt-Ct	AE
Acords amb les empreses distribuïdores de premsa gratuïta.	O	Ct	AE

Projecte 2 (P1.3.p2)	Fomentar la reutilització de premsa gratuïta
-----------------------------	---

Tasques	I	T	D
Crear espais de retorn per a la reutilització de la premsa gratuïta (en transport públic, equipaments, etc.).	T	Ct	E-CE
Establir acords amb els agents implicats en la ubicació dels punts de reutilització (TMB, centres privats, etc.).	CE	Pd	C-E-CE
Activitats de comunicació per al foment de l'ús dels espais de retorn per a la reutilització de la premsa gratuïta.	T	Ct	E-CE

39

Hàbitat Urbà

Medi Ambient i Serveis Urbans

Pla de prevenció de residus de Barcelona 2012-2020 Annex

Altres tasques generals:

Seguiment i difusió dels resultats, i assessorament.

Proposta d'indicadors de seguiment

- Evolució del nombre d'exemplars de premsa gratuïta distribuïts al municipi.
- Nombre d'espais de retorn de premsa gratuïta.
- Nombre de persones informades en les activitats de comunicació.

Indicadors de resultats

- Estimació de la quantitat de residus de paper de premsa gratuïta gestionats correctament.
- Estimació de la quantitat de paper estalviada. Anàlisi del nivells de reutilització.

Relació amb altres actuacions

P1, FPR1.

Conceptes clau de prevenció

- Estalvi material, energètic i d'emissions.
- Reutilització de materials.
- Correcta gestió de residus derivats, reciclatge de materials, tancament del cicle del paper.

Àmbit del paper i cartró (P)

LÍNIA ESTRATÈGICA P1	REDUIR EL PAPER I CARTRÓ	
Actuació P1.4	Prevenir la publicitat no nominal	
Període 2012-2017	Complexitat Alta	Potencial de prevenció Alt: - /1.374 t
Objectius <ul style="list-style-type: none">• Disminuir la quantitat de residus de publicitat no nominal.• Conscienciar la població del malbaratament de paper.• Minimitzar els problemes de neteja derivats de la distribució de publicitat dinàmica i en bústies.		
Agents externs implicats: Empreses distribuïdores de publicitat no nominal, Entitat del Medi Ambient.		
Hàbitat Urbà	Àmbits d'aplicació: Activitats econòmiques, ciutadania.	
Medi Ambient i Serveis Urbans	Justificació <p>La distribució de la publicitat en paper és un dels factors que més ha contribuït a la generació de residus en els darrers anys. Es tracta de publicitat dinàmica i/o no nominal no sol·licitada pels ciutadans, utilitzada com a element de màrqueting.</p> <p>L'establiment de mecanismes que controlin l'activitat d'aquest sector permetria millorar els impactes negatius de la distribució al carrer i a les bústies: neteja urbana, molèsties a la ciutadania, generació de grans volums de residus de paper, etc.</p>	
Pla de prevenció de residus de Barcelona 2012-2020 Annex	Situació actual <p>L'Ajuntament de Barcelona considera, a l'Ordenança General del Medi Ambient Urbà de Barcelona (OGMAU), al capítol 9, mesures de prevenció pel que fa a la minimització del lliurament domiciliari de publicitat dinàmica. En aquest sentit, s'hi estableixen els llocs on es pot dipositar, la identificació i presentació correcta de la publicitat, i la disposició de les empreses distribuïdores al no lliurament de publicitat en aquelles comunitats de veïns o particulars que així ho sol·licitin. Aquestes mesures no s'estan complint en molts casos per part de les empreses anunciants i/o distribuïdores.</p>	

Projecte 1 (P1.4.p1) Fomentar la disminució i ordenació de la distribució de la publicitat no nominal

Tasques	I	T	D
Analtzar els possibles mecanismes per a ordenar i disminuir la distribució de la publicitat no nominal (distribuïda en bústies i publicitat dinàmica distribuïda al carrer; addicionalment, la publicitat nominal no autoritzada).	T	Pt-Ct	AE
Acords amb les empreses distribuïdores de publicitat i amb les activitats comercials relacionades amb aquesta distribució.	O	Ct	AE

Projecte 2 (P1.4.p2) Fomentar la no acceptació de publicitat no nominal

Tasques	I	T	D
Activitats de comunicació per a la promoció del rebuig de la publicitat no nominal i per a la distribució d'adhesius del tipus "Publicitat, no gràcies!".	CE	Pd	C
Activitats de comunicació per al foment de l'adhesió dels ciutadans a les llistes Robinson*.	CE	Pd	C

* Les llistes Robinson són llistes de persones que no desitgen rebre publicitat no sol·licitada i són vàlides per al correu convencional, el correu electrònic, l'SMS, el telèfon i el fax. En aquells països on són implantades, l'empresariat s'ha compromès a respectar el desig de les persones que així ho demanen. A l'estat espanyol, l'Associació Espanyola de l'Economia Digital (Adigital) gestiona una llista Robinson que no depèn de l'Agència Espanyola de Protecció de Dades.

Altres tasques generals:

Seguiment i difusió dels resultats, i assessorament.

Proposta d'indicadors de seguiment

- Nombre de persones informades en les activitats de comunicació.
- Nombre d'adhesius de "Publicitat, no gràcies!" distribuïts (i estimació del percentatge de publicitat no nominal no distribuïda).
- Nombre de reclamacions per no compliment de les indicacions de no acceptació de publicitat.

Indicadors de resultats

- Estimació de la quantitat de publicitat no generada als habitatges. Seguiment d'un habitatge tipus adherit a la campanya de "Publicitat, no gràcies!" per a comparar la seva generació de publicitat amb la d'un habitatge no adherit.
- Estimació de la quantitat de paper de publicitat total distribuïda. Seguiment a partir de l'aplicació de taxes i de llicències d'activitat.

Relació amb altres actuacions

P1, FPR1.

Conceptes clau de prevenció

- Estalvi material, energètic i d'emissions.
- Reducció del malbaratament de béns i productes.

Àmbit del vidre (V)

LÍNIA ESTRATÈGICA V1 REDUIR EL VIDRE ENVÀS

Actuació V1.1 Promoure els envasos de vidre reutilitzables en el canal HORECA i en altres establiments

Període	Complexitat	Potencial de prevenció
2012-2017	Alta	Mitjà: - / 2.063 t

Objectius

Ampliar l'oferta i la demanda dels envasos de vidre reutilitzables, especialment en els canals HORECA.

Agents externs implicats:

Gremis i associacions de comerciants.

Àmbits d'aplicació: Activitats econòmiques: canal HORECA i altres establiments, ciutadania.

42

Hàbitat Urbà

Medi Ambient i Serveis Urbans

Pla de prevenció de residus de Barcelona 2012-2020 Annex

Justificació

L'ús d'envasos de vidre reutilitzables ha experimentat un descens significatiu en els darrers anys. Els canvis produïts en els hàbits de consum i la implantació de nous sistemes de distribució són alguns dels principals factors que han contribuït a la desaparició de l'antic sistema de consigna.

L'impacte ambiental dels envasos retornables és sensiblement inferior al dels envasos d'un sol ús (especialment si es compara amb els envasos mixtos, llaunes o vidre), tal i com posen de manifest els estudis d'Anàlisi de Cicle de Vida (ACV), cosa que dóna suport a la jerarquia de gestió marcada per la normativa europea, que en prioritza la reutilització. Així doncs, la reutilització d'envasos de vidre és preferible, en termes ambientals, al reciclatge, sempre que la distància de transport dels envasos sigui com a màxim de 200-300 km (per a productes consumits dintre d'aquest radi al voltant del centre o punt d'envasat). A més, la implantació de l'envàs de vidre reutilitzable queda justificada si l'envàs compleix una vida útil d'entre 10 i 20 cicles de consum, com a mínim (envasos reutilitzables que admetin o resisteixin un mínim de 10 cicles).

Les begudes i certs aliments líquids són els productes de consum que es consideren més idonis per a l'ús d'envasos de vidre reutilitzables, motiu pel qual és en aquest sector on es registren els percentatges més alts de reutilització d'envasos als països que ja tenen implantat el servei.

Aquesta actuació vol fomentar la reutilització dels envasos de vidre mitjançant la utilització dels sistemes de dipòsit, devolució i retorn (SDDR) existents per a envasos de vidre en el canal HORECA (hostaleria, restauració i càtering), així com la venda de productes en vidre retornables, en altres establiments com els comerços relacionats amb l'alimentació. Aquest sistema implica el retorn de l'envàs buit al distribuïdor/comerç i el pagament d'un dipòsit per part del comprador.

Cal recordar les limitacions existents per incidir en la introducció de nous SDDR en l'àmbit urbà, atès que aquests sistemes s'han de desenvolupar a nivell de Catalunya o de l'estat.

Situació actual

Actualment, l'Ajuntament de Barcelona participa en la Xarxa Retorna per a la implantació i desenvolupament dels SDDR, i ha signat una moció per al foment d'aquests sistemes.

Projecte 1 (V1.1.p1) Fomentar l'oferta d'envasos de vidre reutilitzable als establiments HORECA i en altres comerços d'alimentació

Tasques	I	T	D
Activitats de comunicació per a la promoció de l'oferta de productes d'envasos de vidre reutilitzables.	CE	Pd	AE
Analitzar els possibles mecanismes per incentivar l'oferta d'envasos de vidre reutilitzable.	T	Pt, C	AE

Projecte 2 (V1.1.p2) Fomentar la demanda d'envasos de vidre reutilitzable als establiments HORECA i en altres comerços d'alimentació

Tasques	I	T	D
Campanyes de comunicació per a la promoció de la demanda de productes d'envasos de vidre reutilitzables.	CE	Pd	C

43

Hàbitat Urbà

Medi Ambient i Serveis Urbans

Pla de prevenció de residus de Barcelona 2012-2020 Annex

Altres tasques generals:
Seguiment i difusió dels resultats.

Proposta d'indicadors de seguiment

- Nombre d'acords signats.
- Nombre d'establiments que ofereixen productes en envasos de vidre reutilitzable.
- Quantitat i tipus de productes oferts en envàs de vidre reutilitzable.

Indicadors de resultats

- Estimació de la quantitat d'envasos de vidre estalviats.
- Estimació del pes de residus d'envasos de vidre no generats.

Relació amb altres actuacions
V1, ELL2.

Conceptes clau de prevenció

- Estalvi material, energètic i d'emissions.
- Reutilització de materials.

Àmbit del vidre (V)

LÍNIA ESTRATÈGICA V1	REDUIR EL VIDRE ENVÀS	
Actuació V1.2	Fomentar la reutilització de les ampolles de cava	
Període 2012-2017	Complexitat Baixa	Potencial de prevenció Mitjà: 142 t / 142 t
Objectius <ul style="list-style-type: none">• Augmentar el nombre d'ampolles de cava recollides selectivament i, posteriorment, reutilitzades.• Fomentar la conscienciació de la població envers el malbaratament i les possibilitats de prevenció de residus de vidre.		
Àmbits d'aplicació: Ciutadania, activitats econòmiques del canal HORECA.		
Hàbitat Urbà	Justificació <p>Les ampolles de cava, per les seves característiques d'estandardització, gruix, resistència, etc., faciliten la seva reutilització i reincorporació al circuit de comercialització, cosa que permet estalviar energia i matèries primeres, així com reduir les emissions associades al procés de fabricació del vidre. Les ampolles de cava recollides selectivament de forma diferenciada, principalment als punts verds, es classifiquen i retornen a les empreses productores per a la seva neteja i reompliment.</p> <p>Aquesta actuació té per objectiu afavorir la recuperació d'aquest tipus d'envasos per mitjà dels serveis de recollida municipals, especialment en l'època nadalenca.</p>	
Medi Ambient i Serveis Urbans	Situació actual <p>Actualment, el vidre es recull de forma selectiva per mitjà de contenidors situats a la via pública, el mateix sistema que s'aplica per a les fraccions paper i cartró i envasos lleugers. Per a les ampolles de cava, existeix la possibilitat de recollir-les de forma diferenciada, també de la resta de la fracció, i portar-les als punts verds municipals.</p>	

Projecte 1 (V1.2.p1)**Fomentar l'aportació d'ampolles de cava als punts verds****Tasques****I T D**

Activitats de comunicació per a la promoció de l'aportació d'ampolles de cava als serveis de punt verd.

CE Pd C, AE

Altres tasques generals:

Seguiment i difusió dels resultats.

45

Proposta d'indicadors de seguiment

Quantitat d'ampolles de cava aportades a la deixalleria.

Hàbitat Urbà**Indicadors de resultats**

- Estimació de la quantitat d'envasos de vidre reutilitzats.
- Estimació del pes de residus d'envasos de vidre no generats.

Medi Ambient i Serveis Urbans**Relació amb altres actuacions**

V1, ELL2, ALE1.

Conceptes clau de prevenció

- Estalvi material, energètic i d'emissions.
- Reutilització de materials.

Pla de prevenció de residus de Barcelona 2012-2020 Annex

Àmbit dels voluminosos-RAEE (VR)

LÍNIA ESTRATÈGICA VR1 FOMENTAR LA PREPARACIÓ PER A LA REUTILITZACIÓ-REPARACIÓ DE VOLUMINOSOS

Actuació VR1.1 Fomentar la preparació per a la reutilització dels voluminosos recollits

Període	Complexitat	Potencial de prevenció
2012-2017	Alta	Alt: 16.015 t/ 18.666 t

Objectius

- Augmentar el nombre de reparacions/restauració de béns per a donar-los un segon ús.
- Disminuir el nombre de residus voluminosos i RAEE.
- Fomentar la recollida de béns reutilitzables.
- Fomentar la reutilització de voluminosos i RAEE.

46

Hàbitat Urbà

Agents externs implicats:

Entitats d'inserció social sense afany de lucre.

Medi Ambient i Serveis Urbans

Pla de prevenció de residus de Barcelona 2012-2020 Annex

Justificació

La directiva europea de residus estableix com a una de les accions prioritàries en la seva jerarquia de gestió, posterior a la prevenció, la preparació per a la reutilització. El Programa de Gestió de Residus Municipals de Catalunya (PRO-GREMIC) també considera les activitats de preparació per a la reutilització i les defineix com les operacions de revisió, neteja o reparació d'un determinat producte o dels seus components que han esdevingut residus, sense necessitat de cap altra transformació prèvia.

La cultura d'usar i llençar fa que molts béns encara útils es converteixin en residus, i cada cop hi ha més objectes voluminosos, RAEE i tèxtils en els residus municipals. El ritme de reparació d'aquests productes no ha pogut seguir el ritme d'abaratiment que han experimentat els béns, per la qual cosa reparar pot acabar tenint un cost econòmic superior a llençar i comprar un producte nou, sobretot en el cas dels mobles i electrodomèstics.

Aquesta actuació proposa fomentar la reutilització dels voluminosos i RAEE recollits a les deixalleries i pel servei de recollida municipal (dia fix de recollida a la via pública i recollida a demanda), i preparar-los per a la reutilització en centres de reparació municipals gestionats per l'Ajuntament i/o per entitats d'inserció social sense afany de lucre. Aquests béns seran seleccionats i se'ls hi aplicarà les operacions necessàries de preparació per a la reutilització (muntatge, reparacions, posada a punt, etc.) per tal de donar-los-hi sortida per mitjà de l'aparador virtual, donacions o la venda en botigues de segona mà gestionades també per entitats sense afany de lucre.

Situació actual

Des de l'Ajuntament de Barcelona, s'han creat vies de gestió dels voluminosos recollits per tal de seleccionar-los i reparar-los o bé per restaurar-los mitjançant entitats d'inserció social. Aquesta actuació es complementa amb les iniciatives d'entitats i associacions veïnals i comercials i amb les campanyes impulsades per l'Entitat del Medi Ambient: "Millor que nou, 100% vell", des de l'any 2004, i "Reparat, millor que nou", de l'any 2009.

Projecte 1 (VR1.1.p1)**Adequar les recollides de voluminosos per assegurar el seu bon estat i fer-ne possible la reutilització**

Tasques	I	T	D
Introduir mesures en els serveis actuals per assegurar el bon estat dels voluminosos i RAEE recollits, i promoure'n nous serveis de recollida vinculats a una futura reutilització.	T	Ct	E-Aj, C
Activitats de comunicació per al foment de la separació en origen de voluminosos i RAEE i l'aportació als sistemes habilitats de recollida per part dels ciutadans.	CE	Pd	C

Projecte 1 (VR1.1.p2)**Fomentar la selecció i preparació per a la reutilització**

Tasques	I	T	D
Activitats de comunicació per a promocionar el desenvolupament d'activitats de preparació per a la reutilització.	CE	Pd	En, AE
Crear tallers/plantes de reparació (i selecció) de béns associats a deixalleries/locals de l'Ajuntament i a entitats sense afany de lucre.	T	Ct	E-AJ En
Impulsar l'organització de tallers ocupacionals de reparació d'aparells elèctrics i electrònics i restauració de mobiliari per part d'entitats municipals.	T	Pd	E-AJ En
Acords amb les entitats d'inserció social sense afany de lucre per tal de portar a terme la reparació de béns i els tallers de reparació.	O	Pd	En

47

Hàbitat Urbà**Medi Ambient i Serveis Urbans**

Pla de prevenció de residus de Barcelona 2012-2020 Annex

Proposta d'indicadors de seguiment

- Nombre de tallers/plantes de reparació creats.
- Nombre d'acords signats amb entitats sense afany de lucre.
- Nombre de tallers ocupacionals realitzats i nombre de participants.

Indicadors de resultats

Estimació de les quantitats de residus (voluminosos, RAEE) estalviats (béns gestionats en aquestes activitats).

Relació amb altres actuacions

VR1, VR2.

Conceptes clau de prevenció

- Estalvi material, energètic i d'emissions.
- Preparació per a la reutilització.
- Reutilització de materials.

Àmbit dels voluminosos-RAEE (VR)

LÍNIA ESTRATÈGICA VR1	FOMENTAR LA PREPARACIÓ PER A LA REUTILITZACIÓ-REPARACIÓ DE VOLUMINOSOS
------------------------------	---

Actuació VR1.2 **Fomentar la creació i ús d'espais i activitats de reparació**

Període 2012-2017	Complexitat Alta	Potencial de prevenció Baix: 132 t / 132 t
-----------------------------	----------------------------	--

Objectius

- Augmentar el nombre de reparacions/restauració de béns per donar-los un segon ús.
- Disminuir el nombre de residus voluminosos i RAEE.
- Fomentar la reutilització de voluminosos i RAEE.

48

Agents externs implicats:

Entitat del Medi Ambient, entitats d'inserció social sense afany de lucre.

Hàbitat Urbà

Medi Ambient i Serveis Urbans

Pla de prevenció de residus de Barcelona 2012-2020 Annex

Justificació

La directiva europea de residus estableix com a una de les accions prioritàries en la seva jerarquia de gestió, posterior a la prevenció, la preparació per a la reutilització. El Programa de Gestió de Residus Municipals de Catalunya (PRO-GREMIC) també considera les activitats de preparació per a la reutilització i les defineix com les operacions de revisió, neteja o reparació d'un determinat producte o dels seus components que han esdevingut residus, sense necessitat de cap altra transformació prèvia.

La cultura d'usar i llençar fa que molts béns encara útils es converteixin en residus, i cada cop hi ha més objectes voluminosos, RAEE i tèxtils en els residus municipals. El ritme de reparació d'aquests productes no ha pogut seguir el ritme d'abaratiment que han experimentat els béns, per la qual cosa reparar pot acabar tenint un cost econòmic superior a llençar i comprar un producte nou, sobretot en el cas dels mobles i electrodomèstics.

Per tant, molts dels productes que tindrien possibilitats de seguir en ús després d'un manteniment, restauració o reparació, no aconsegueixen continuar el cicle de vida perquè no és factible dur a terme o contractar activitats de preparació per a la reutilització. Aquesta actuació vol donar valor als béns que encara tenen possibilitats d'un segon ús i fomentar-ne la reutilització tot potenciant els espais de reparació (autoreparació) i restauració de productes gestionats per l'Ajuntament o per entitats de reinserció social sense afany de lucre. Addicionalment, es portaran també a terme activitats de difusió d'aquestes accions i serveis, i es fomentarà la seva utilització per part de la població.

Situació actual

Des de l'Ajuntament de Barcelona, s'han creat vies de gestió dels voluminosos recollits per tal de seleccionar-los i reparar-los o bé per restaurar-los mitjançant entitats d'inserció social. Aquesta actuació es complementa amb les iniciatives d'entitats i associacions veïnals i comercials i amb les campanyes impulsades per l'Entitat del Medi Ambient: "Millor que nou, 100% vell", des de l'any 2004, i "Reparat, millor que nou", de l'any 2009.

Projecte 1 (VR1.2.p1)	Crear espais de reparació de béns
------------------------------	--

Tasques	I	T	D
Analtzar la ubicació i creació d'espais de reparació (associats a les deixalleries, als centres cívics, locals específics).	T	Pt	C
Adquirir material i determinar el personal qualificat i el desenvolupament de l'activitat.	T	Pt-Ct	C
Acords per a gestionar els espais de reparació de béns.	O	Ct	En, AE
Coordinar aquesta iniciativa amb el programa "Repara't" de l'EMA.	O	Ct	E-Aj, C

Projecte 2 (VR1.2.p2)	Fomentar la utilització dels espais de reparació i de la reparació en general
------------------------------	--

Tasques	I	T	D
Activitats de comunicació per a promoure els espais i serveis de reparació i la pràctica de reparació que inclouria fomentar també la reparació a les llars.	CE	Pd	C
Tallers d'aprenentatge d'autoreparació i restauració i de bricolatge casolà.	T	Pd	C, En
Guia de difusió d'activitats econòmiques, entitats i serveis municipals que portin a terme activitats de reparació de béns i productes.	CE	Pt	C
Lloc <i>web</i> sobre les activitats de preparació per a la reutilització.	CE	Ct	C
Anàlisi de l'aplicació d'incentius per als usuaris de les activitats i serveis de reparació.	Ec	Pt	C
Coordinació d'aquesta iniciativa amb el projecte "Millor que nou, 100% vell" de l'Entitat de Medi Ambient.	O	Ct	C

Hàbitat Urbà

Medi Ambient i Serveis Urbans

Pla de prevenció de residus de Barcelona 2012-2020 Annex

Proposta d'indicadors de seguiment

- Nombre d'espais de reparació existents.
- Nombre d'usuaris dels espais de reparació.
- Nombre de guies distribuïdes.
- Nombre d'entrades al lloc *web*.
- Nombre de tallers de reparació i bricolatge casolà realitzats i nombre de participants.

Indicadors de resultats

Estimació de les quantitats de residus (voluminosos, RAEE) estalviats (béns gestionats als espais de reparació).

Relació amb altres actuacions

AVR1, VR2, FPR1.

Conceptes clau de prevenció

- Estalvi material, energètic i d'emissions.
- Preparació per a la reutilització.
- Reutilització de materials.

Àmbit dels voluminosos-RAEE (VR)

LÍNIA ESTRATÈGICA VR2	FOMENTAR LA REUTILITZACIÓ DE VOLUMINOSOS	
Actuació VR2.1	Aparador virtual dels objectes reutilitzables	
Període 2012-2017	Complexitat Mitjana	Potencial de prevenció Alt: 85 t / 85 t
Objectius <ul style="list-style-type: none">• Disminuir el nombre de residus voluminosos i RAEE.• Fomentar l'oferta i la demanda, els intercanvis i les donacions de béns reutilitzables.• Fomentar la reutilització de voluminosos i RAEE.• Fomentar la gestió sostenible del recursos de l'Administració pública.		
Justificació <p>Una gran part dels voluminosos, RAEE i tèxtils que arriben als residus municipals no han finalitzat el cicle de vida i tenen possibilitats de seguir en ús després d'un procés de manteniment, restauració o reparació. No obstant, la reparació d'aquests béns acostuma a tenir un cost econòmic més elevat que el de la substitució per uns de nous, per la qual cosa resulta més barat optar per llençar-los i comprar-ne uns altres. Molts d'aquests productes tindrien possibilitats de seguir en ús (si fos necessari després de l'aplicació d'operacions de preparació per a la reutilització), i continuar el seu cicle de vida, en alguns casos com a béns de segona mà.</p> <p>Aquesta actuació pretén donar valor als béns que encara tenen possibilitats i fomentar-ne la reutilització (reduint així el nombre de residus voluminosos generats) per mitjà d'un aparador virtual (lloc web) que permeti exposar els objectes reutilitzables i gestionar-ne l'oferta i demanda per part dels usuaris. Els elements que inclourà seran els voluminosos i RAEE recuperats per l'Ajuntament o per entitats sense afany de lucre als centres de reparació o a les deixalleries, i els procedents de l'intercanvi o de donacions de béns de particulars, entitats... L'oferta de l'aparador pot fer-se extensiva a altres béns i productes susceptibles igualment de ser reutilitzats.</p> <p>Donat que els equipaments i activitats municipals generen també residus voluminosos i RAEE, el quals poden ser reutilitzats en altres dependències o activitats públiques o gestionats mitjançant donacions, es proposa incloure'ls en aquest aparador virtual.</p> <p>Aquesta actuació es completa amb la creació d'espais d'intercanvi als locals o centres de les diferents entitats i associacions del municipi, aprofitant els vincles entre els diferents membres i els punts de trobada de les instal·lacions i activitats de les entitats.</p>		
Situació actual <p>Des de l'Ajuntament de Barcelona, s'han creat vies de gestió dels voluminosos recollits per tal de seleccionar-los i reparar-los o restaurar-los a través d'entitats de reinserció social. Aquests col·lectius ofereixen els productes reutilitzables a les seves botigues de segona mà i gestionen peticions de donacions a altres col·lectius i entitats.</p>		

50

Hàbitat Urbà

Medi Ambient i Serveis Urbans

Pla de prevenció de residus de Barcelona 2012-2020 Annex

Projecte 1 (VR2.1.p1)	Crear un aparador virtual
------------------------------	----------------------------------

Tasques	I	T	D
Crear i gestionar un aparador virtual d'oferta i demanda de béns reutilitzables, mitjançant l'adquisició, donació i intercanvi.	T	Ct	C, En, R
Crear un circuit de gestió dels voluminosos i RAEE procedents dels equipaments destinats a l'aparador virtual.	T	C	E, E-A, J

Projecte 2 (VR2.1.p2)	Fomentar la utilització de l'aparador virtual
------------------------------	--

Tasques	I	T	D
Activitats de comunicació per a promoure l'aparador virtual i la seva utilització.	CE	Pd	C, En
Sessions informatives dirigides al personal de l'administració sobre el funcionament d'aquest sistema.	CE	Pd	E

Projecte 3 (VR2.1.p3)	Fomentar la col·laboració de les associacions en la implantació de punts d'intercanvi
------------------------------	--

Tasques	I	T	D
Activitats de comunicació per a promoure aquests espais.	CE	Pd	En
Sessions informatives sobre com s'ha de desenvolupar l'activitat.	CE	Pd	En
Subministrament/subvencions del material necessari (taulell, fitxes tipus d'ofertes i demandes).	T-Ec	Pd	En

Pla de prevenció de residus de Barcelona 2012-2020 Annex

Proposta d'indicadors de seguiment

- Nombre i tipus de béns oferts i adquirits.
- Nombre de visites a l'aparador virtual.
- Nombre de béns aportats per l'Administració.
- Nombre d'entitats i associacions participants en el projecte de punts d'intercanvi.

Indicadors de resultats

Estimació de les quantitats de residus (voluminosos, RAEE i altres materials) estalviats.

Relació amb altres actuacions

VR1, VR2, FPR1.

Conceptes clau de prevenció

- Estalvi material, energètic i d'emissions.
- Reutilització de materials.

Àmbit dels voluminosos-RAEE (VR)

LÍNIA ESTRATÈGICA VR2	FOMENTAR LA REUTILITZACIÓ DE VOLUMINOSOS	
Actuació VR2.2	Gestionar les sol·licituds de donacions per mitjà dels serveis socials/fundacions	
Període 2012-2017	Complexitat Baixa	Potencial de prevenció Mitjà: NC
Objectius <ul style="list-style-type: none">• Disminuir el nombre de residus voluminosos i RAEE.• Fomentar la reutilització de voluminosos i RAEE.• Fomentar la reutilització de béns mitjançant les donacions.• Donar un servei social complementari per mitjà de la gestió dels residus.		
Agents externs implicats: Fundacions, altres entitats socials.		
Justificació <p>Una gran part dels voluminosos, RAEE i tèxtils que arriben als residus municipals no han finalitzat el cicle de vida i tenen possibilitats de seguir en ús després d'un procés de manteniment, restauració o reparació. No obstant, la reparació d'aquests béns acostuma a tenir un cost econòmic més elevat que el de la substitució per uns de nous, per la qual cosa resulta més barat optar per llençar-los i comprar-ne uns altres. Molts d'aquests productes tindrien possibilitats de seguir en ús (si fos necessari després de l'aplicació d'operacions de preparació per a la reutilització), i continuar el seu cicle de vida, en alguns casos com a béns de segona mà.</p> <p>Amb aquesta actuació, es vol fomentar la reutilització de voluminosos mitjançant la creació d'un sistema de gestió de donacions desenvolupat conjuntament des de les àrees de Medi Ambient i Serveis Socials de l'Ajuntament de Barcelona. D'aquesta forma, el material disponible a l'aparador virtual, en les deixalleries o als centres de reparació, o fins i tot en el sistema de gestió de desnonaments, es redireccionarà per tal de donar-hi un segon ús mitjançant les sol·licituds internes dels serveis socials, fundacions o altres entitats socials. L'objectiu n'és doble: respondre a les demandes i fer arribar aquests béns a sectors de la població amb problemes socioeconòmics (o a altres entitats socials sense afany de lucre que els sol·licitin), i reduir la quantitat de residus de voluminosos generats.</p>		
Situació actual <p>Des de l'Ajuntament de Barcelona, s'han creat vies de gestió dels voluminosos recollits per tal de seleccionar-los i reparar-los o restaurar-los en plantes de tractament específiques gestionades per entitats de reinserció social. Aquests col·lectius ofereixen els productes reutilitzables a les seves botigues de segona mà i també gestionen peticions de donacions, algunes de les quals els arriben mitjançant els serveis socials municipals.</p>		

Projecte 1 (VR2.2.p1)	Crear un aparador virtual
------------------------------	----------------------------------

Tasques	I	T	D
Elaborar un procediment i criteris de demandes per part de serveis socials i fundacions.	T	Ct	E-Aj
Organitzar un circuit de logística per a la distribució, emmagatzematge i aportació final dels materials sol·licitats.	T	Ct	E-Aj
Analitzar els circuits actuals de recollida dels desnonaments de Barcelona i proposar millores a la gestió per fomentar la reutilització.	T	Pt	E-Aj
Crear circuits de donació i distribució de joguines de segona mà en èpoques nadalenques.	CE	Pd	C, En

53

Projecte 2 (VR2.2.p2)	Fomentar el coneixement i utilització del servei per part de serveis socials i fundacions
------------------------------	--

Hàbitat Urbà

Tasques	I	T	D
Sessions informatives sobre el funcionament del servei i els procediments vinculats.	CE	Pd	E-Aj, En

Medi Ambient i Serveis Urbans

Pla de prevenció de residus de Barcelona 2012-2020 Annex

Proposta d'indicadors de seguiment

- Nombre de fundacions que realitzen demandes.
- Nombre de béns demanats i donats.

Indicadors de resultats

Estimació de les quantitats de residus (voluminosos, RAEE i altres materials) estalviats.

Relació amb altres actuacions

VR1, VR2, FPR1.

Conceptes clau de prevenció

- Estalvi material, energètic i d'emissions.
- Reutilització de materials.
- Ús eficient dels recursos.

Àmbit de les altres fraccions (A)

LÍNIA ESTRATÈGICA A1		REDUIR LA FRACCIÓ “ALTRES”
Actuació A1.1		Fomentar la recollida selectiva de roba i calçat i la seva reutilització
Període 2012-2017	Complexitat Baixa	Potencial de prevenció Mitjà: NC
Objectiu Fomentar la recollida i reutilització de roba i calçat, i donar-hi una segona vida útil.		
Agents externs implicats: Entitats d'inserció social sense afany de lucre.		
Justificació Com a mitjana, cada ciutadà compra gairebé 10 quilograms de productes tèxtils a l'any, per la qual cosa la consegüent renovació de vestuari genera sovint residus que, si no es dipositen al contenidor adequat, van a parar a les instal·lacions de tractament finals (abocadors i incineradores). Una part considerable de la roba que es llença (i part del calçat), una vegada condicionada (rentada, sargida, etc.), pot ser perfectament reutilitzada, i disminueix així el nombre de residus tèxtils i s'estalvia el consum d'aigua i energia equivalent al que s'hauria utilitzat en la seva fabricació. Així, la roba aportada als sistemes de recollida associats és triada, classificada i condicionada en funció de la seva qualitat per donar-hi una sortida comercial: botigues de segona mà, mercats, donacions o venda a l'engròs. La roba que no arriba a tenir la qualitat suficient per a ser reutilitzada pot fer-se servir com a matèria primera (per a la fabricació de mantes, per a la insonorització, etc.) o reciclar-se com a draps d'ús industrial. La resta es destina a tractaments finals en incineradores o abocadors. En dipositar la roba usada als contenidors o sistemes per a la seva recollida i reutilització, no sols es contribueix a reduir l'impacte ambiental, sinó que al mateix temps s'afavoreix la creació de llocs de treball en empreses de inserció sociolaboral que realitzen aquestes activitats, alhora que es pot fer arribar la roba de segona mà, en donacions o venda a preus econòmics, a sectors de la població local o d'altres països que la necessiten.		
Situació actual L'Ajuntament, en el marc del programa “Roba Amiga”, posa al servei de la ciutadania uns 150 contenidors repartits en equipaments de tota la ciutat, com ara mercats, poliesportius o centres cívics. Aquesta roba es gestiona a les instal·lacions de les empreses sense afany de lucre que participen en el programa, on se selecciona i s'hi dóna un nou ús mitjançant les vies ja comentades. L'Ajuntament ha editat una guia d'educació ambiental sobre consum responsable de moda: <i>Som allò que vestim</i> .		

54

Hàbitat Urbà

Medi Ambient i Serveis Urbans

Pla de prevenció de residus de Barcelona 2012-2020 Annex

Projecte 1 (A1.1.p1)	Fomentar les recollides selectives de roba i calçat
-----------------------------	--

Tasques	I	T	D
Fomentar l'adequació dels serveis de la recollida de roba i calçat actuals i analitzar la creació de nous canals de recollida.	T	Pt	E-Aj, C
Activitats de comunicació per al foment de la separació en origen de roba i calçat i aportació als sistemes de recollida per part dels ciutadans.	CE	Pd	C

Projecte 2 (A1.1.p2)	Fomentar la selecció i preparació per a la reutilització de roba
-----------------------------	---

Tasques	I	T	D
Acords amb les entitats sense afany de lucre per tal de desenvolupar sistemes de recollida i preparació per a la reutilització de tèxtil, i promocionar punts de venda de roba i calçat de segona mà.	O	Ct	En
Tallers per a aprendre a cosir i dissenyar amb tècniques de <i>remasterització</i> de roba i complements usats.	CE	Pd	C

Projecte 3 (A1.1.p3)	Fomentar l'ús de roba i calçat de segona mà
-----------------------------	--

Tasques	I	T	D
Activitats de comunicació per a promocionar tant l'ús com la donació de roba i calçat de segona mà.	CE	Pd	C
Guia sobre la xarxa de punts de venda de roba i calçat de segona mà i també dels sistemes de recollida existents al municipi.	CE	Pt	C

Proposta d'indicadors de seguiment

- Nombre d'acords signats.
- Nombre de guies distribuïdes.
- Nombre de punts de recollida de roba i calçat implantats.
- Nombre de punts de venda de roba i calçat de segona mà.
- Nombre de tallers organitzats i nombre de participants.

Indicadors de resultats

- Quantitat de roba i calçat recollits anualment.
- Quantitat de roba i calçat reutilitzats.

Relació amb altres actuacions

VR2, FPR1.

Conceptes clau de prevenció

- Estalvi material, energètic i d'emissions.
- Reutilització de materials.

Àmbit de les altres fraccions (A)

LÍNIA ESTRATÈGICA A1 REDUIR LA FRACCIÓ "ALTRES"

Actuació A1.2 Fomentar la prevenció de terres i runes

Període	Complexitat	Potencial de prevenció
2012-2017	Mitjana	Alt: 3.273 t / 3.273 t

Objectius

- Reduir la quantitat de terres i runes.
- Recollir selectivament les terres i runes.
- Fomentar la reutilització de terres i runes reciclades.

Justificació

56

Hàbitat Urbà

Medi Ambient i Serveis Urbans

Pla de prevenció de residus de Barcelona 2012-2020 Annex

En els processos d'enderroc o desconstrucció, es genera una elevada quantitat de residus que requereixen una correcta gestió per a minimitzar l'impacte ambiental o sobre la salut de les persones, que poden ocasionar.

La gestió correcta de les terres i runes municipals* procedents de petites obres domèstiques, així com de les obres derivades del manteniment urbà, passa per la recollida selectiva d'aquests materials als punts verds municipals i pels mateixos serveis de manteniment (durant l'any 2011 es van recollir prop de 7.000 tones de terres i runes als punts verds).

Les tasques de replantació d'arbres també comporten la generació de terra que té possibilitats de ser reutilitzada (aproximadament, 1 m³ per arbre), motiu pel qual es porten a les plantes de tractament de terres i runes per ser reciclades. La neteja i el manteniment del clavegueram, per la seva banda, genera igualment residus en forma de sorres brutes, les quals poden ser valoritzades i reutilitzades per obtenir sorres netes aptes per a altres usos.

A més de realitzar la correcta recollida selectiva d'aquests materials, cal fer un pas més i potenciar-ne la reutilització com a matèries primeres reciclades (després, si cal, de ser tractades) en altres activitats de manteniment i obres municipals o subcontractades.

Situació actual

L'Ajuntament de Barcelona ha elaborat una guia d'educació ambiental sobre l'ambientalització de les obres a la ciutat de Barcelona on s'inclouen mesures a seguir durant l'execució d'una obra per tal de reduir la generació de residus en forma de terres i runes.

L'Ajuntament va mantenir també, fins a l'any 2011, un conveni amb l'entitat Gestora de Runes de la Construcció per al subministrament de materials derivats del reciclatge de terres i runes, el qual fomenta l'ús de formigó reciclat per a usos no estructurals en determinades obres municipals. Abans de la signatura, es van dur a terme diverses proves pilot en obres d'urbanització que van resultar un èxit. L'acord incloïa un plec de condicions en el qual es definien els materials, les característiques, les condicions de qualitat i el preu, que en cap cas podia superar el del material fabricat a partir de materials convencionals.

* Les empreses que realitzin treballs de construcció, rehabilitació i demolició han de recollir aquests residus –no municipals– en sacs o contenidors homologats per mitjà d'un gestor autoritzat, i només s'efectua una recollida subsidiària per part de l'Ajuntament si hi ha anomalies en els protocols de col·locació o recollida d'aquests contenidors.

Projecte 1 (A1.2.p1)**Coordinar i fer el seguiment de les activitats de recollida i reutilització de terres i runes**

Tasques	I	T	D
Fomentar la continuïtat i ampliar les pràctiques vinculades a la prevenció de terres i runes.	T	Ct	E
Col·laborar i assessorar en les pràctiques vinculades a la reutilització de terres i runes en el marc del conveni signat.	T	Ct	E
Fer el seguiment dels resultats de les activitats de recollida i reutilització de terres i runes en el marc del Pla de prevenció.	T	Pd	E
Difondre les pràctiques i els resultats de les activitats de recollida i reutilització de terres i runes en el marc del Pla de prevenció.	CE	Pd	E

57

Hàbitat Urbà**Medi Ambient i Serveis Urbans**

Pla de prevenció de residus de Barcelona 2012-2020 Annex

Proposta d'indicadors de seguiment

- Nombre d'acords amb les empreses gestores de runes.
- Quantitats de terres i runes recollides selectivament.
- Quantitats de sorres de clavegueram recollides.

Indicadors de resultats

Estimació de la quantitat de terres i runes efectivament reutilitzades.

Relació amb altres actuacions

ALE3.

Conceptes clau de prevenció

- Estalvi material, energètic i d'emissions.
- Reutilització de béns.

Àmbit de les altres fraccions (A)

LÍNIA ESTRATÈGICA A2	REDUIR ELS ENVASOS SECUNDARIS I TERCIARIS	
Actuació A1.2	Potenciar els embalatges secundaris i terciaris reutilitzables i retornables i l'ús de sistemes de logística inversa en les activitats econòmiques	
Període 2012-2017	Complexitat Alta	Potencial de prevenció Alt: NC
Objectius <ul style="list-style-type: none">• Reduir les quantitats d'embalatges secundaris i terciaris.• Fomentar la utilització d'elements reutilitzables i retornables i els corresponents sistemes de logística inversa.		
Justificació <p>El gran increment en la utilització d'envasos i embalatges d'un sol ús ha tingut també efectes sobre el volum d'embalatges secundaris que es fan servir per a transportar els embalatges primaris, així com sobre el volum d'embalatges terciaris que transporten els diversos embalatges secundaris. Tot plegat ha derivat en un augment exponencial de la generació de residus d'envasos i embalatges.</p> <p>Per tal de trencar amb aquesta tendència, cal potenciar que els comerços apliquin mesures de reducció d'embalatges, com per exemple:</p> <ul style="list-style-type: none">• Ajustar els envasos i embalatges al volum o pes de la mercaderia.• Utilitzar empaquetat conjunt i lleuger, i no individual.• Utilitzar caixes de cartró o plàstic reutilitzables en la distribució (en substitució de les de porexpan) i altres embalatges reutilitzables.• Reduir el nombre de caixes de fusta i l'ús de film i precinte.• Usar palets reutilitzables i homologats per a facilitar-ne la reutilització.• Crear sistemes de logística inversa per a la gestió d'aquests embalatges.• Esbrinar si els embalatges buits poden ser reutilitzats en la mateixa botiga per a altres usos (fer cartells, com a substituïts de les bosses per a transportar la compra, etc.).		
Situació actual <p>Les inspeccions realitzades per l'Ajuntament de Barcelona proposen als responsables de les botigues que utilitzin els sistemes de logística inversa per a gestionar les caixes de plàstic, cartró i fusta que fan servir, ja que sovint són dipositades directament en els sistemes de recollida municipals.</p>		

58

Hàbitat Urbà

Medi Ambient i
Serveis Urbans

Pla de prevenció
de residus de
Barcelona
2012-2020
Annex

Projecte 1 (A2.1.p1)**Fomentar la substitució i introducció d'embalatges secundaris i terciaris reutilitzables i retornables i l'ús de sistemes de logística inversa**

Tasques	I	T	D
Activitats de comunicació per a la promoció de l'ús per part dels comerços de menys embalatge (secundari i terciari i sistema de logística inversa).	CE	Pd	AE
Grup d'assessorament per a la implantació de les mesures per a reduir els embalatges secundaris i terciaris.	CE	Ct	AE
Analitzar l'establiment de bonificacions dels preus públics dels serveis de recollida per als comerços que apliquin mesures per a reduir els embalatges secundaris i terciaris.	Ec	Pt, Ct	AE
Establir acords amb el sector comercial per a la participació en aquesta iniciativa.	O	Ct	AE

59

Hàbitat Urbà**Medi Ambient i Serveis Urbans**

Pla de prevenció de residus de Barcelona 2012-2020 Annex

Proposta d'indicadors de seguiment

- Nombre d'acords voluntaris establerts.
- Nombre d'activitats comercials que apliquen mesures de prevenció i que utilitzen sistemes de logística inversa.

Indicadors de resultats

Estimació de la quantitat d'envasos secundaris i terciaris estalviats. Anàlisi de l'evolució de la quantitat de residus de la fracció envasos generats.

Relació amb altres actuacions

ELL1, ELL2.

Conceptes clau de prevenció

- Estalvi material, energètic i d'emissions.
- Reutilització de materials.
- Ús eficient dels recursos.

Àmbit dels agents / llocs específics (ALE)

LÍNIA ESTRATÈGICA ALE1	ACCIONS PER A REDUIR RESIDUS EN ÀMBITS ESPECÍFICS	
Actuació ALE1.1	Implantar mesures de prevenció en el sector hotelier i de restauració	
Període 2018-2020	Complexitat Mitjana	Potencial de prevenció Mitjà: NC (AC-V1.1)
Objectius <ul style="list-style-type: none">• Reduir la generació de residus en el sector hotelier i de restauració.• Introduir mesures de prevenció de residus en el sector terciari.		
Agents externs implicats: Gremis i associacions hoteleres i de restauració.		
Justificació <p>S'estima que el sector hotelier de la ciutat genera entre 15.000 i 20.000 tones de residus anuals. Per aquest motiu, cal la seva col·laboració activa tant en la millora de la recollida selectiva com en la implantació de mesures de prevenció. D'acord amb les característiques de la bossa tipus dels residus derivats de les activitats del sector hotelier i de restauració, les fraccions a les quals cal dedicar majors esforços són el paper-cartró, la matèria orgànica i altres materials diversos (plàstic, vidre, etc.), així com a alguns residus especials que poden dificultar-ne la gestió. Per tal de reduir la generació de residus d'aquestes activitats, cal determinar quines mesures s'hi poden aplicar i quina metodologia implantar. Alguns exemples en són:</p> <ul style="list-style-type: none">- Utilitzar elements reutilitzables a l'establiment: sucres, setrillers, estovalles i tovallons de roba.- Utilitzar envasos reutilitzables per a reomplir amb els productes de neteja personal (sabó, xampú, etc).- Fer servir aigua de l'aixeta en gerres.- Reduir el malbaratament alimentari (bones pràctiques de compra, emmagatzematge i manipulació d'aliments i promoure la possibilitat d'emportar-se el menjar sobrant, etc.).- Consumir productes alimentaris a granel i en envasos de gran capacitat.- Utilitzar envasos de vidre i altres materials reutilitzables i retornables.- Substituir productes que generin residus de tipus especial. <p>Cal destacar el paper essencial del canal HORECA en la utilització d'envasos de vidre reutilitzables, com ja s'ha comentat a la fitxa corresponent, per la qual cosa les mesures anteriors, juntament amb la promoció d'acords per a potenciar els sistemes de dipòsit, devolució i retorn, s'hi incorporen com a actuacions de prevenció prioritàries en aquest sector.</p>		
Situació actual <p>L'any 2000, el Gremi d'Hotels de Barcelona va signar l'Acord Cívic per una Barcelona Neta i Sostenible per a la millora de la gestió de residus.</p> <p>L'Ajuntament ofereix descomptes en els preus públics i en les taxes de residus perquè als hotels s'impulsin campanyes de minimització i recollida selectiva de residus.</p> <p>El 2010, es va publicar la guia d'educació ambiental "Hotels+Sostenibles", que planteja recomanacions i pautes de treball a favor d'unes instal·lacions, serveis i usos més sostenibles als establiments hotelers de la ciutat. En el marc del Compromís Ciutadà per la Sostenibilitat 2002-2012, es va crear un grup de treball específic conjuntament amb el gremi d'hotelers per tal de facilitar que els hotels desenvolupin plans d'acció per a la sostenibilitat.</p>		

Projecte 1 (ALE1.1.p1)	Determinar les mesures de prevenció a desenvolupar		
-------------------------------	---	--	--

Tasques	I	T	D
Crear un grup d'assessorament per a la implantació de mesures de prevenció de residus en l'àmbit de la restauració. En l'àmbit dels hotels, incorporar-se al grup de treball existent en el marc del Compromís Ciutadà per la Sostenibilitat.	CE	Ct	AE
Diagnosticar els diferents àmbits de l'activitat per determinar les possibles mesures de prevenció de residus.	T	Pd	AE
Dur a terme sessions de treball amb els responsables de cada àmbit.	CE	Pd	AE
Elaborar unes recomanacions amb els criteris de prevenció a desenvolupar en l'àmbit hotelier i de la restauració.	CE	Pt	AE

61

Hàbitat Urbà

Projecte 2 (ALE1.1.p2)	Implantar les mesures de prevenció		
-------------------------------	---	--	--

Tasques	I	T	D
Realitzar sessions informatives dirigides als responsables i personal dels establiments.	CE	Pd	AE
Activitats de comunicació dirigides als clients per a promoure la seva participació activa en la implantació de les diferents mesures.	CE	Pd	C
Acords amb els establiments d'aquest sector per a la col·laboració en la implantació de mesures.	O	Ct	AE

Medi Ambient i Serveis Urbans

Pla de prevenció de residus de Barcelona 2012-2020 Annex

Proposta d'indicadors de seguiment

- Nombre d'acords signats.
- Nombre de sessions de treball i informació realitzades.
- Nombre d'establiments que han implantat bones pràctiques.

Indicadors de resultats

Estimació de les quantitats de cada material estalviat. Evolució dels residus generats als establiments adherits a l'actuació.

Relació amb altres actuacions

MO2, ELL1, ELL2, V1, FPR1.

Conceptes clau de prevenció

- Estalvi material, energètic i d'emissions.
- Ús eficient dels recursos.
- Reducció del malbaratament de béns i productes.
- Reutilització de materials.

Àmbit dels agents / llocs específics (ALE)

LÍNIA ESTRATÈGICA ALE1	ACCIONS PER A REDUIR RESIDUS EN ÀMBITS ESPECÍFICS	
Actuació ALE1.2	Implantar mesures de prevenció en despatxos i oficines d'organismes oficials no municipals i d'entitats sense afany de lucre	
Període 2012-2017	Complexitat Mitjana	Potencial de prevenció Mitjà: NC (AC-P1.1)
Objectius <ul style="list-style-type: none">• Reduir la generació de residus en oficines i despatxos.• Introduir mesures de prevenció de residus en el sector terciari.		
Justificació <p>Els despatxos i oficines generen una gran quantitat de paper i cartró, amb un pes que representa entre el 70% i el 80% dels residus totals. S'hi generen també residus plàstics, consumibles d'oficina (bolígrafs, retoladors, marcadors de text, etc.), consumibles d'ofimàtica (cartutxos de tinta impressora, disquets, CD, etc.) i altres fraccions, com petits aparells, peces electròniques, fluorescents, etc.). Es calcula que la producció de residus en una oficina pot oscil·lar de forma considerable entre els 50 i 150 kg/treballador i any (dades procedents de la guia d'educació ambiental Oficina Verda).</p> <p>Cal, doncs, treballar en matèria de prevenció de forma general en aquest sector, tot fent incís també en les activitats de les entitats i associacions, dels organismes oficials no municipals i dels col·legis oficials, per tal de predisposar-los a participar activament en aquest repte col·lectiu. Mitjançant campanyes i altres instruments d'incentivació, es vol promoure la introducció d'hàbits d'ús responsable i pràctiques de prevenció, especialment en relació amb el paper. Algunes actuacions encaminades a perseguir aquest objectiu són:</p> <ul style="list-style-type: none">• Utilitzar la intranet per a circulars internes, premsa, notícies, documents, informació personal, etc. En cas de no disposar-ne, fer que els documents i informes circulin en lloc de fer-ne còpies individuals.• Emmagatzemar els documents en CD/DVD o discos durs en lloc de fer-ne còpies en paper, i utilitzar els arxius centrals per a les còpies en paper.• Utilitzar el correu electrònic per a l'intercanvi de documentació, notícies i comunicacions amb l'exterior.• Imprimir els documents no importants com a esborrany per a l'estalvi de tinta.• Fotocopiar i imprimir els documents per les dues cares.• Implantar la signatura digital per a certs tipus de tràmits o notificacions.• Realitzar cursos de formació en línia per als treballadors.• Utilitzar bolígrafs, tòners i altres elements amb recàrrega o reomplibles.• Utilitzar piles i acumuladors recarregables o de petits RAEE solars.• Fer servir gots reutilitzables i d'ampolles retornables a les màquines de vènding.		
Situació actual <p>L'Ajuntament de Barcelona compta, des de l'any 2000, amb un projecte propi d'ambientalització interna, l'"Ajuntament+Sostenible", un dels eixos de treball del qual és fomentar l'ús racional del paper en els serveis i dependències municipals.</p> <p>L'any 2005 es va elaborar la guia d'educació ambiental <i>Oficina Verda per a empreses del sector d'oficines i despatxos</i>, amb recomanacions i consells pràctics per a reduir els residus. Posteriorment, amb la col·laboració dels col·legis professionals signants de l'Acord Cívic, es va portar a terme un projecte específic d'aplicació d'aquests criteris a les seves oficines.</p> <p>L'any 2006, es va realitzar una campanya per millorar la gestió dels residus de paper i cartró als edificis d'oficines de l'Eixample (un total de 191 edificis, <i>Campanya d'informació sobre la correcta gestió dels residus paper-cartró als edificis d'oficines de l'Eixample maig-juny-juliol 2006</i>) a causa de la gran quantitat de bosses de paper i cartró que s'hi generaven, cosa que provocava el desbordament dels contenidors domiciliaris.</p>		

62

Hàbitat Urbà

Medi Ambient i
Serveis Urbans

Pla de prevenció
de residus de
Barcelona
2012-2020
Annex

Projecte 1 (ALE1.2.p1)	Determinar les mesures de prevenció a desenvolupar
-------------------------------	---

Tasques	I	T	D
Crear un grup d'assessorament per a la implantació de les mesures de prevenció de residus.	CE	Ct	En
Diagnosticar els diferents àmbits de l'activitat per determinar les possibles mesures de prevenció de residus.	T	Pd	En
Realitzar sessions de treball amb els responsables de cada àmbit.	CE	Pd	En
Elaborar unes recomanacions amb els criteris de prevenció a desenvolupar en cada àmbit.	CE	Pt	En

63

Projecte 2 (ALE1.2.p2)	Implantar les mesures de prevenció
-------------------------------	---

Hàbitat Urbà

Tasques	I	T	D
Realitzar sessions informatives als membres i treballadors de les entitats i associacions, organismes oficials no municipals i col·legis oficials participants.	CE	Pd	En
Per el seguiment intern del desenvolupament del projecte.	T	Ct	En
Acords amb les activitats d'aquest sector per a col·laborar en la implantació de les mesures previstes.	O	C	En

Medi Ambient i Serveis Urbans

Pla de prevenció de residus de Barcelona 2012-2020 Annex

Proposta d'indicadors de seguiment

- Nombre d'acords signats.
- Nombre de sessions de treball i informació.
- Nombre de maquinària amb opcions d'estalvi de paper (fotocopiadores predeterminades per a l'opció a dues cares).
- Nombre de màquines de vènding amb opcions de prevenció d'envasos.

Indicadors de resultats

- Estimació de les quantitats de cada material estalviat. Evolució dels residus generats en les entitats i organismes adherits a l'actuació.
- Estimació de la quantitat de paper estalviat. Evolució de la quantitat de paper comprat i consumit a mesura que es vagin introduint les accions.
- Estimació de la producció de residus de paper.

Relació amb altres actuacions

P1, ELL2, FPR1.

Conceptes clau de prevenció

- Estalvi material, energètic i d'emissions.
- Ús eficient dels recursos.
- Reducció del malbaratament de béns i productes.
- Reutilització de materials.

Àmbit dels agents / llocs específics (ALE)

LÍNIA ESTRATÈGICA ALE1	ACCIONS PER A REDUIR RESIDUS EN ÀMBITS ESPECÍFICS
------------------------	---

Actuació ALE1.3	Implantar mesures de prevenció en equipaments, espais singulars (Zoo, Parc del Tibidabo, museus, fires, etc.)
------------------------	--

Període	Complexitat	Potencial de prevenció
2012-2017	Mitjana	Mitjà: NC

Objectius

- Reduir la producció de residus als equipaments i llocs singulars.
- Introduir mesures de prevenció de residus en el sector terciari.
- Fomentar coneixements, hàbits i actituds entre els assistents a aquest tipus d'espais envers la prevenció de residus.

Agents externs implicats:

Generalitat de Catalunya, Cambra de Comerç de Barcelona, empreses patrocinadores.

64

Hàbitat Urbà

Medi Ambient i Serveis Urbans

Pla de prevenció
de residus de
Barcelona
2012-2020
Annex

Justificació

Implantar mesures de prevenció en equipaments i espais singulars, com ara el Zoo, els museus, la Fira de Barcelona, el Port, etc., contribueix a difondre bones pràctiques de prevenció exemplaritzants. La quantitat i diversitat de residus que aquests equipaments generen depèn directament del tipus d'activitats que s'hi desenvolupen i de les seves dimensions.

Com a exemple, als recintes on es realitzen congressos, seminaris, espectacles musicals, etc., les principals fraccions que es generen són el paper i cartró, així com elements d'arquitectura efímera (carpes, mobiliari, cartells, etc.). Atès que aquests mateixos recintes solen tenir botigues i/o serveis de restauració, també es produeixen altres fraccions residuals com la matèria orgànica, els envasos lleugers, el vidre, etc. En el cas que tinguin espais verds, se'n deriva també la generació de residus vegetals.

Aquests equipaments singulars són, per tant, llocs adients per a implantar mesures de prevenció de residus. En general, les mesures aplicables coincidarien amb les descrites en altres activitats equivalents, com ara oficines, serveis de restauració, etc., tot i que, de forma específica, s'hi desenvoluparien altres de relacionades amb la reducció dels residus derivats de l'arquitectura efímera, i l'autocompostatge dels residus d'àrees verdes i pràctiques de jardineria eficient.

En tot cas, abans d'iniciar les actuacions, cal, per la peculiaritat de cada espai, analitzar-ne cada cas i avaluar quins són els fluxos on cal incidir i quines són les mesures de prevenció més apropiades.

Situació actual

La majoria dels equipaments i espais singulars de Barcelona es troben adherits a l'Agenda 21, en el marc de la qual es treballa per definir i implantar estratègies d'ambientalització que considerin també mesures de prevenció de residus. Alguns exemples de bones pràctiques:

- Zoo: augment de productes ambientalment correctes, bon ús del paper, anàlisis per a minimitzar els residus, com ara ús de gots reutilitzables, ambientalització de contractes, etc.
- Fira de Barcelona i Parc del Fòrum: ambientalització de contractes, ús de gots reutilitzables en esdeveniments, etc.
- Parc d'Atraccions Tibidabo: ús de gots reutilitzables i reutilització de tòners i cartutxos de tinta.

Projecte 1 (ALE1.3.p1)	Determinar les mesures de prevenció a desenvolupar
-------------------------------	---

Tasques	I	T	D
Crear un grup d'assessorament per a la implantació de les mesures de prevenció de residus.	CE	Ct	E
Diagnosticar els diferents àmbits de l'activitat per determinar les possibles mesures de prevenció de residus.	T	Pd	E
Realitzar sessions de treball amb els responsables de cada àmbit.	CE	Pd	E
Elaborar unes recomanacions amb els criteris de prevenció a desenvolupar en cada àmbit.	CE	Pt	E

65

Projecte 2 (ALE1.3.p2)	Implantar les mesures de prevenció
-------------------------------	---

Hàbitat Urbà

Tasques	I	T	D
Realitzar sessions informatives amb els responsables i personal de cada àmbit.	CE	Pd	E
Fer un seguiment intern del desenvolupament.	T	Ct	E
Activitats de comunicació dirigides als clients per a promoure'n la col·laboració en el desenvolupament de les diferents mesures.	CE	Pd	C
Acords amb els actors implicats perquè col·laborin en la implantació de mesures.	O	Ct	E

Medi Ambient i Serveis Urbans

Pla de prevenció de residus de Barcelona 2012-2020 Annex

Proposta d'indicadors de seguiment

- Nombre d'acords signats.
 - Nombre de sessions de treball i informació realitzades.
 - Nombre d'activitats d'equipaments i llocs singulars que han implantat bones pràctiques.
- (Cal definir altres indicadors en funció de les mesures implantades en cada tipus d'equipament.)

Indicadors de resultats

Estimació de les quantitats de cada material estalviat. Evolució dels residus generats en els equipaments i espais adherits a l'actuació.

Relació amb altres actuacions

MO2, P1, ELL1, ELL2, V1, VR2, FPR1.

Conceptes clau de prevenció

- Estalvi material, energètic i d'emissions.
- Ús eficient dels recursos.
- Reducció del malbaratament de béns i productes.
- Reutilització de materials.
- Tancament del cicle de la matèria orgànica.

Àmbit dels agents / llocs específics (ALE)

LÍNIA ESTRATÈGICA ALE2 FOMENTAR LA PREVENCIÓ DE RESIDUS EN FESTES I ESDEVENIMENTS

Actuació ALE2.1 Fomentar la prevenció de residus en esdeveniments municipals

Període	Complexitat	Potencial de prevenció
2012-2017	Mitjana	Mitjà: NC

Objectius

- Reduir la producció de residus en els esdeveniments municipals.
- Reducció de l'impacte ambiental dels esdeveniments municipals.
- Introduir criteris de sostenibilitat com la prevenció dels residus en els esdeveniments municipals.
- Fomentar coneixements, hàbits i actituds entre els assistents als esdeveniments municipals envers la prevenció de residus.

Agents externs implicats: Associacions i entitats, empreses patrocinadores.

66

Hàbitat Urbà

Medi Ambient i Serveis Urbans

Pla de prevenció
de residus de
Barcelona
2012-2020
Annex

Justificació

La generació de residus en els esdeveniments festius i lúdics que tenen lloc a Barcelona cada any depèn de la tipologia de l'acte i del nombre de persones que hi participen. L'impacte d'aquestes activitats sol ser destacat pel que fa a la producció de residus en un àmbit i període molt concret, per la qual cosa cal un sobre esforç puntual per part dels sistemes de gestió (especialment de recollida i neteja).

Aquests actes són, per tant, una bona àrea de treball on incorporar estratègies de prevenció (i reciclatge) de residus, així com per a difondre bones pràctiques de gestió i reducció exemplificadores entre els ciutadans. En aquest sentit, en el moment d'organitzar els esdeveniments, és quan s'han de determinar les diferents mesures de prevenció que es desenvoluparan tant durant la preparació de les activitats com durant el desenvolupament. Aquestes mesures poden incloure les següents:

- Introduir el lloguer de gots retornables i l'ús de vaixel·la reutilitzable o compostable.
- Prohibir la utilització d'envasos d'un sol ús quan es pugui disposar dels mateixos productes en envasos reutilitzables (envasos de vidre i barrils).
- Servir menjars sobre suports comestibles sempre que sigui possible (llesques de pa, pasta brisa, empanades, pa de pita, etc.). Acordar amb alguna associació benèfica la donació del menjar que no s'hagi servit el dia de la festa.
- Fomentar la venda de productes locals, de segona mà, ecològics i/o d'ecodisseny, etc.
- Fomentar la venda de productes amb menys envàs i a granel, generadors de menys residus i amb menys embalatges (secundaris i terciaris).
- Editar tot el material de comunicació en paper reciclat lliure de clor i imprès amb tintes no nocives per al medi ambient.
- Escollir un marxandatge respectuós amb el medi ambient (de comerç just, amb ecoetiqueta, sense blísters ni embalatges superflus, etc.).
- En funció del tipus i mida de l'esdeveniment, s'establiran, als punts d'informació general o bé en punts específics, informació sobre les mesures ambientals i de sostenibilitat adoptades a l'acte.

Una vegada finalitzat l'esdeveniment, però, cal realitzar-ne una avaluació amb la finalitat de valorar l'eficàcia de les mesures de prevenció prèviament adoptades i poder obtenir uns resultats que podran servir com a base per al disseny de nous esdeveniments.

Situació actual

En el marc de les actuacions de l'Agenda 21 i del Programa Ajuntament+Sostenible, s'han elaborat guies d'educació ambiental com Festes+Sostenibles i Congressos+Sostenibles, alhora que s'han portat a terme múltiples projectes d'ambientalització dels esdeveniments municipals que també introdueixen mesures de prevenció de residus, com ara: emprar vaixel·la i coberts reutilitzables i compostables; evitar la generació de residus d'envasos, servir productes locals, de temporada i de comerç just; fer targetes d'identificació amb materials que es poden reutilitzar o reciclar, racionalitzar la documentació i reutilització de paper, entre d'altres.

Algunes experiències d'ambientalització d'esdeveniments municipals són:

- 2005: ambientalització de la Convenció de signants de l'Agenda21 de Barcelona.
- 2006: ambientalització de la Conferència Europea de Compra Verda "Ecoprocura", ambientalització Passeig de les Persones, mostra d'entitats d'Horta-Guinardó, Festes de Sant Gervasi.
- 2007: Festes de la Mercè.
- 2008: Marató de Barcelona, Festes de la Mercè.
- 2009: Festes de la Mercè 2009.

Un cas emblemàtic és el districte de Gràcia, on des de l'any 2003 s'han estat promocionant activitats per impulsar l'ambientalització de la festa major del districte a partir de gimcanes, tallers i xerrades de temàtica ambiental, concessió del premi a la reutilització de materials en el guarniment de carrers, utilització de vaixel·la reutilitzable, utilització de gots compostables, etc.

En el marc del Programa Ajuntament+Sostenible, es va crear un grup de treball específic format per tècnics municipals amb l'objectiu d'ambientalitzar els esdeveniments.

67

Hàbitat Urbà

Medi Ambient i Serveis Urbans

Pla de prevenció de residus de Barcelona 2012-2020 Annex

Projecte 1 (ALE2.1.p1)

Introduir mesures de prevenció en festes i esdeveniments

Tasques	I	T	D
En el marc del grup de treball per a l'ambientalització d'esdeveniments, fer un assessorament per implantar les mesures de prevenció.	CE	Ct	E, En
Analitzar i determinar mesures de prevenció segons les activitats i característiques de l'acte.	T	Pd	E, En
Sessions de treball amb els responsables de l'organització i amb tots els actors participants en l'organització i el desenvolupament.	CE	Pd	E, En
Elaborar unes recomanacions amb els criteris de prevenció a desenvolupar en cada àmbit.	CE	Pt	E, En
Sessions d'informació i formació per a tot el personal implicat en l'organització.	CE	Pd	E, En
Analitzar la implantació de taxes per a l'atorgament de llicències i control, i per a l'aprofitament especial del domini públic, aplicades a les activitats que es desenvoluparan durant l'esdeveniment.	Ec	Pt, Ct	E, En

Projecte 2 (ALE2.1.p2)	Fomentar el coneixement i la participació dels usuaris en les mesures de prevenció en festes i esdeveniments
-------------------------------	---

Tasques	I	T	D
Activitats de comunicació sobre les accions ambientals que es duen a terme en l'esdeveniment i les pautes de col·laboració dels assistents.	CE	Pd	En, C
Grup d'informació (equip verd) sobre la implantació i participació en les accions dutes a terme en l'esdeveniment.	CE	Ct	En, C
Desenvolupar activitats lúdiques, exposicions, etc., en relació amb la prevenció en el marc de la realització de l'esdeveniment.	CE	Pd	En, C

68

Hàbitat Urbà

Medi Ambient i Serveis Urbans

Pla de prevenció de residus de Barcelona 2012-2020 Annex

Projecte 2 (ALE2.1.p2)	Analitzar la introducció d'una regulació de l'ambientalització de festes i esdeveniments
-------------------------------	---

Tasques	I	T	D
Analitzar la introducció d'instruments normatius que regulin l'ambientalització de festes i esdeveniments.	N	Pt, Ct	En, C

Proposta d'indicadors de seguiment

- Nombre de sessions de treball i informació.
 - Nombre d'actes festius ambientalitzats.
 - Nombre de gots reutilitzables repartits (i recuperats).
 - Nombre de punts de venda i intercanvi de productes de segona mà.
 - Nombre d'activitats d'educació en matèria de prevenció realitzades.
- (Cal definir altres indicadors en funció de les mesures implantades en cada tipus d'esdeveniment.)

Indicadors de resultats

Estimació de les quantitats de cada material estalviat. Evolució dels residus generats abans i després de l'aplicació de mesures.

Relació amb altres actuacions

MO2, P1, ELL1, ELL2, V1, VR2, FPR1.

Conceptes clau de prevenció

- Estalvi material, energètic i d'emissions.
- Ús eficient dels recursos.
- Reducció del malbaratament de béns i productes.
- Reutilització de materials.

Àmbit dels agents / llocs específics (ALE)

LÍNIA ESTRATÈGICA ALE2 FOMENTAR LA PREVENCIÓ DE RESIDUS EN FESTES I ESDEVENIMENTS

Actuació ALE2.2 Fomentar la prevenció de residus en esdeveniments no municipals

Període	Complexitat	Potencial de prevenció
2018-2020	Mitjana	Mitjà: NC

Objectius

- Reduir la producció de residus en els esdeveniments no municipals.
- Reduir l'impacte ambiental dels esdeveniments no municipals.
- Introduir criteris de sostenibilitat, com la prevenció dels residus, en els esdeveniments no municipals.
- Fomentar coneixements, hàbits i actituds entre els assistents als esdeveniments no municipals envers la prevenció de residus.

Agents externs implicats: Associacions i entitats, empreses patrocinadores.

Justificació

La producció de residus de cada acte festiu o esdeveniment és molt particular i depèn del tipus d'acte i del nombre d'assistents. L'impacte d'aquestes activitats sol ser destacat i s'acostuma a generar en un àmbit i període molt concret, cosa que requereix d'un sobre esforç per part dels sistemes de gestió de residus (especialment de recollida i neteja) per tal de retornar l'espai de celebració a les condicions inicials i donar així un tractament adequat a les diferents fraccions generades. Aquests esdeveniments són, per tant, una bona àrea de treball on posar en pràctica estratègies de prevenció (i reciclatge) de residus.

Al benefici ambiental que suposa l'aplicació de mesures de reducció i reutilització de residus, s'hi suma el fet que els actes festius com a punt de reunió de la ciutadania són espais importants on difondre bones pràctiques de gestió i reducció de residus que esdevinguin actuacions exemplificants.

Cal tenir en compte que és el moment de la preparació i el disseny dels esdeveniments quan es poden plantejar les diferents mesures de prevenció que s'aplicaran perquè tinguin realment èxit. Algunes de les mesures a impulsar, que ja s'apliquen en els actes municipals, són les següents:

- Introduir el lloguer de gots retornables i l'ús de vaixel·la reutilitzable o compostable.
- Prohibir la utilització d'envasos d'un sol ús quan es pugui disposar dels mateixos productes en envasos reutilitzables (envasos de vidre i barrils).
- Servir menjars sobre suports comestibles sempre que sigui possible (llesques de pa, pasta brisa, empanades, pa de pita, etc.). Acordar amb alguna associació benèfica la donació del menjar que no s'hagi servit el dia de la festa.
- Fomentar la venda de productes locals, de segona mà, ecològics i/o d'ecodisseny, etc.
- Fomentar la venda de productes amb menys envàs i a granel, generadors de menys residus i amb menys embalatges (secundaris i terciaris).
- Editar tot el material de comunicació en paper reciclat lliure de clor i imprès amb tintes no nocives per al medi ambient.
- Escollir un marxandatge respectuós amb el medi ambient (de comerç just, amb ecoetiqueta, sense blísters ni embalatges superflus, etc.).
- En funció del tipus i mida de l'esdeveniment s'establiran, als punts d'informació general o bé en punts específics, informació sobre les mesures ambientals i de sostenibilitat adoptades en l'acte.

Una vegada finalitzat l'esdeveniment, cal fer-ne una avaluació amb la finalitat de valorar l'eficàcia de les mesures de prevenció prèviament adoptades, i obtenir així uns resultats que puguin servir com a base per al disseny de nous esdeveniments.

El nombre de festes i esdeveniments privats a Barcelona és molt ampli i divers, per la qual cosa es proposa que les actuacions se centrin inicialment en aquells actes promoguts per entitats o empreses signants de l'Agenda 21 i de l'Acord Cívic, o bé, en esdeveniments no municipals amb caràcter emblemàtic per l'afluència de públic, per la seva popularitat o per tenir a veure amb temes vinculats al desenvolupament sostenible i la sostenibilitat.

Situació actual

L'Ajuntament de Barcelona ha elaborat guies i documents de referència en relació amb l'ambientalització de festes, esdeveniments i congressos, com les guies d'educació ambiental *Festes més Sostenibles* i *Congressos més sostenibles*, o la publicació *Ambientalització de grans esdeveniments festius*.

En alguns actes privats, s'hi han introduït també mesures de prevenció, com en el cas de les concessions d'espais que es gestionen des de l'Àrea de Medi Ambient (parcs públics, platges, etc.), o en esdeveniments com la Festa del Comerç Just, la Conferència de la Biennial del Paisatge (del Col·legi d'Arquitectes), la Festa d'Intermón-Oxfam, la conferència de Mòbils 3GSM, la Carbó Expo i el Congrés internacional de la UICN (Unió Internacional per a la Conservació de la Natura).

70

Hàbitat Urbà

Medi Ambient i Serveis Urbans

Pla de prevenció de residus de Barcelona 2012-2020 Annex

Projecte 1 (ALE2.2.p1)		Fomentar la introducció de mesures de prevenció en festes i esdeveniments no municipals		
Tasques		I	T	D
Grup d'assessorament per a la implantació de les mesures de prevenció.		CE	Ct	AE, En
Analitzar i determinar mesures de prevenció segons les activitats i característiques de l'acte.		T	Pt	AE, En
Sessions de treball amb els responsables de l'organització i amb tots els actors participants en l'organització i el desenvolupament.		CE	Pd	AE, En
Elaborar unes recomanacions amb els criteris de prevenció a desenvolupar en cada àmbit.		CE	Pt	AE, En
Sessions d'informació i formació per a tot el personal implicat en l'organització i el desenvolupament.		CE	Pd	AE, En
Analitzar la implantació de taxes, fiances, etc., per a l'atorgament de llicències i control, i per a l'aprofitament especial del domini públic, aplicades a les activitats que es desenvoluparan durant l'esdeveniment.		Ec	Pt, Ct	AE, En
Projecte 2 (ALE2.2.p2)		Fomentar el coneixement i la participació dels usuaris en les mesures de prevenció en festes i esdeveniments no municipals		
Tasques		I	T	D
Activitats de comunicació sobre les accions ambientals que es duen a terme en l'esdeveniment i les pautes de col·laboració dels assistents.		CE	Pd	En, C
Grup d'informació (equip verd) sobre la implantació i participació en les accions dutes a terme en l'esdeveniment.		CE	Ct	En, C
Desenvolupar activitats lúdiques, exposicions, etc., en relació amb la prevenció en el marc de la realització de l'esdeveniment.		CE	Pd	En, C

Projecte 3 (ALE2.2.p3)**Analitzar la introducció d'una regulació per a l'ambientalització de festes i esdeveniments no municipals****Tasques**

Analitzar la introducció d'instruments normatius que regulin l'ambientalització de festes i esdeveniments.

I	T	D
CE	Pd	E

Proposta d'indicadors de seguiment

- Nombre de sessions de treball i informació.
- Nombre d'actes festius ambientalitzats.
- Nombre de gots reutilitzables repartits (i recuperats).
- Nombre de punts de venda i intercanvi de productes de segona mà.
- Nombre d'activitats d'educació en matèria de prevenció realitzades.

(Cal definir altres indicadors en funció de les mesures implantades en cada tipus d'esdeveniment).

Indicadors de resultats

Estimació de les quantitats de cada material estalviat. Evolució dels residus generats abans i després de l'aplicació de mesures.

Relació amb altres actuacions

MO2, P1, ELL1, ELL2, V1, VR2, FPR1.

Conceptes clau de prevenció

- Estalvi material, energètic i d'emissions.
- Ús eficient dels recursos.
- Reducció del malbaratament de béns i productes.
- Reutilització de materials.

Àmbit dels agents / llocs específics (ALE)

LÍNIA ESTRATÈGICA ALE3

FOMENTAR LA PREVENCIÓ DE RESIDUS EN L'AMBIENTALITZACIÓ DE LES DEPENDÈNCIES I SERVEIS MUNICIPALS

Actuació ALE3.1

Ampliar l'ambientalització de compres, contractació i concessions amb criteris de prevenció de residus

Període
2012-2017

Complexitat
Baixa

Potencial de prevenció
Alt: NC

Objectius

- Reduir la generació de residus en el marc del Programa Ajuntament+Sostenible.
- Ampliar i consolidar les mesures de prevenció implantades en el marc de l'ambientalització de l'Ajuntament i dels equipaments.
- Augmentar el nombre de productes i serveis adquirits seguint criteris de compra verda en relació amb la prevenció de residus.
- Potenciar el model exemplificador de l'Ajuntament pel que fa als reptes ambientals i de prevenció de residus.

72

Hàbitat Urbà

Medi Ambient i
Serveis Urbans

Pla de prevenció
de residus de
Barcelona
2012-2020
Annex

Agents externs implicats:

Empreses contractistes de productes i serveis.

Justificació

L'ambientalització de l'Administració està vinculada a la introducció de criteris sostenibles en la compra i contractació pública, cosa que permet reduir el consum de material i energia i la generació de residus. Aquestes mesures comporten també un estalvi econòmic i potencien la imatge de l'organització municipal com a capdavantera en els reptes ambientals, alhora que influeixen en les tendències del mercat i afavoreixen el creixement dels productors de béns i serveis ambientalment correctes.

Hi ha diferents tipus de compra i contractació de productes i serveis en els quals es poden aplicar criteris de compra verda en matèria de prevenció, com ara: consultoria, subministraments, serveis, obres, concessions, etc.

Pel que fa a mesures de prevenció de residus en l'adquisició de productes, cal incorporar criteris com la durabilitat, la possibilitat de reutilització i reparació, la generació de menys residus i reducció de la toxicitat, etc. S'hi poden afegir d'altres, com l'adquisició de productes reciclats o, encara que no estiguin totalment vinculats amb la prevenció, de productes de comerç just i ecològic i d'aquells que disposin d'una ecoetiqueta verificada per un organisme oficial (Distintiu de Garantia de Qualitat Ambiental, Etiqueta Ecològica Europea, etc.).

Cal afegir que l'Administració pot impulsar la implantació de la compra verda tant en tots els departaments, serveis i equipaments que en depenen directament, com en totes aquelles activitats que estiguin directament vinculades amb els serveis públics, com ara associacions, empreses privades de serveis, etc.

Situació actual

Des del desplegament del Programa Oficina Verda l'any 2001 i del Programa Ajuntament+Sostenible l'any 2006, s'està promovent la inclusió de criteris ambientals en el conjunt de la contractació municipal (serveis d'obres, neteja, vènding, alimentació a les escoles municipals; compra de paper, consumibles, equips informàtic, fusta, mobiliari d'oficina, etc.), per tal de reduir-ne l'impacte ambiental i estimular una producció més sostenible. L'any 2006, es va tramitar també una modificació dels plecs administratius tipus, que suposa la inclusió de clàusules ambientals en el conjunt de la contractació municipal.

En el marc d'aquesta estratègia, l'Ajuntament va elaborar la guia d'educació ambiental Ajuntament+Sostenible, que estableix una sèrie de consideracions a tenir en compte a l'hora de realitzar les compres, contractacions i concessions dels diferents serveis (manteniment, neteja, càtering, etc.), amb la finalitat de fomentar la implicació activa del personal i de tots els agents associats als contractes.

Projecte 1 (ALE3.1.p1)**Ampliar l'ambientalització de compres, contractació i concessions amb criteris de prevenció de residus**

Tasques	I	T	D
Determinar els contractes (subministraments i serveis) amb més potencial per a reduir els residus en el marc del Programa <i>Ajuntament+Sostenible</i> .	T	Pt	E, Aj
Establir els criteris de prevenció pels plecs de condicions tècniques de les contractacions de serveis i compres.	T	Ct	E, Aj
Sessions de formació i informació al personal vinculat amb compres i contractacions.	CE	Pd	E, Aj

73

Hàbitat Urbà**Medi Ambient i Serveis Urbans**

Pla de prevenció de residus de Barcelona 2012-2020 Annex

Proposta d'indicadors de seguiment

- Nombre d'equipaments i serveis que han introduït mesures de prevenció en les contractes.
- Nombre d'elements comprats seguint criteris de prevenció.
- Nombre de plecs ambientalitzats amb mesures de prevenció.

Indicadors de resultats

Estimació de les quantitats de cada material estalviat. Evolució dels residus generats abans i després de l'aplicació de mesures.

Relació amb altres actuacions

MO2, P1, ELL1, ELL2, V1, VR2, FPR1.

Conceptes clau de prevenció

- Estalvi material, energètic i d'emissions.
- Ús eficient dels recursos.
- Reducció del malbaratament de béns i productes.
- Reutilització de materials.

Àmbit dels agents / llocs específics (ALE)

LÍNIA ESTRATÈGICA ALE3 FOMENTAR LA PREVENCIÓ DE RESIDUS EN L'AMBIENTALITZACIÓ DE LES DEPENDÈNCIES I SERVEIS MUNICIPALS

Actuació ALE3.2 Fomentar les bones pràctiques de prevenció del personal de l'Ajuntament

Període	Complexitat	Potencial de prevenció
2012-2017	Baixa	Alt: NC (AC-P1.1)

Objectius

- Reduir la generació de residus en el marc del Programa Ajuntament+Sostenible.
- Ampliar i consolidar els hàbits de prevenció i la correcta utilització del material d'oficina i dels serveis interns per part del personal.
- Consolidar l'aplicació de les mesures introduïdes per l'Ajuntament en les pràctiques del personal en l'ús i compra de material i serveis.
- Potenciar el model exemplificador de l'Ajuntament enfront dels reptes ambientals i de prevenció de residus.

Justificació

L'ambientalització de l'Administració pretén impulsar accions que garanteixin una gestió de l'activitat basada en criteris de sostenibilitat. En el cas de l'Ajuntament de Barcelona, l'ambientalització es porta a terme en el marc del Programa Ajuntament+Sostenible, el qual, a més de determinar els criteris de compra verda, estableix i promou les bones pràctiques que cal aplicar en l'activitat diària administrativa, tant a les oficines i dependències com en altres equipaments municipals (escoles, biblioteques, etc.).

En el procés d'ambientalització interna, es troben implicats els diferents agents que tenen un paper clau en l'aplicació de mesures de prevenció, com són, especialment, els treballadors i els responsables de compres o contractació de serveis, però també els responsables polítics, fabricants i proveïdors, gestors d'infraestructures municipals, etc. Per aquest motiu, cal conscienciar tots els treballadors de l'Administració en matèria de prevenció de residus i en l'aplicació de les bones pràctiques de reducció i reutilització en la seva l'activitat quotidiana, tot potenciant la implantació efectiva de les mesures de prevenció en matèria de compra de productes i serveis. Algunes bones pràctiques a adoptar són les següents:

- Ús responsable de paper i de la desmaterialització de la informació.
- Consum de productes menys generadors de residus: utilització de gots reutilitzables, consum d'aigua de font, etc.
- Ús eficient del material d'oficina i els consumibles.
- Ús de serveis de lísing o lloguer i de material compartit.
- Reutilització i reparació de béns i productes.

En aquest sentit, cal detectar quines actuacions de prevenció es podrien desenvolupar en cada àmbit i donar-les a conèixer mitjançant diferents vies d'informació i educació per fomentar el canvi d'hàbits entre els treballadors.

Situació actual

Des del desplegament del Programa Oficina Verda l'any 2001 i del Programa Ajuntament+Sostenible l'any 2006, s'està promovent la inclusió de criteris ambientals en el conjunt de la contractació municipal (serveis d'obres, neteja, vànding, alimentació a les escoles municipals, compra de paper, consumibles, equips informàtics, fusta, mobiliari d'oficina, etc.) per tal de reduir-ne l'impacte ambiental i estimular una producció més sostenible.

L'Ajuntament de Barcelona ha realitzat la campanya "A l'Ajuntament, com a casa", en la qual s'aconsella al personal fomentar l'ús de gots i tasses pròpies per a beure aigua o cafè, així com prioritzar el consum d'aigua dels dispensadors instal·lats a les dependències en substitució de l'aigua envasada. Un eix de la campanya es dirigeix al bon ús dels materials d'oficina, fomentant la utilització de materials reciclats, ecològics, no perillosos, etc., i les pràctiques de reutilització i de consum racional.

Projecte 1 (ALE3.2.p1)**Fomentar bones pràctiques de prevenció dirigides al personal de l'Ajuntament**

Tasques	I	T	D
Avaluar l'ampliació i diversificació del nombre de bones pràctiques realitzades en matèria de prevenció i generals en el marc de l'ambientalització interna.	T	Pt	E, Aj
Elaborar una guia per a la introducció de bones pràctiques de prevenció del personal de l'administració segons cada activitat i dependència.	T	Pt	E, Aj
Desenvolupar un programa de formació contínua sobre les bones pràctiques d'ambientalització i prevenció.	CE	Ct	E, Aj
Fer seguiment del programa d'ambientalització interna, dels nivells de participació del personal i del funcionament de les mesures.	T	Ct	E, Aj
Incloure bones pràctiques en el <i>Manual d'acollida de l'Ajuntament de Barcelona</i> .	T	Pt	E, Aj

75

Hàbitat Urbà**Medi Ambient i Serveis Urbans**

Pla de prevenció de residus de Barcelona 2012-2020 Annex

Proposta d'indicadors de seguiment

- Nombre de manuals de prevenció repartits entre els treballadors (treballadors amb formació sobre la qüestió).
- Hores de formació en prevenció impartides.
- Nombre de dependències on s'apliquen les mesures de prevenció.

Indicadors de resultats

Estimació de les quantitats de cada material estalviat. Evolució dels residus generats abans i després de l'aplicació de mesures.

Relació amb altres actuacions

MO2, P1, ELL1, ELL2, V1, VR2, FPR1.

Conceptes clau de prevenció

- Estalvi material, energètic i d'emissions.
- Ús eficient dels recursos.
- Reducció del malbaratament de béns i productes.
- Reutilització de materials.

Àmbit de la formació, participació i recerca (FPR)

LÍNIA ESTRATÈGICA FPR1	FOMENTAR EL CONSUM RESPONSABLE, EN GENERAL	
Actuació FPR1.1	Fomentar el consum i ús responsable dels béns, productes i serveis	
Període 2012-2017	Complexitat Mitjana	Potencial de prevenció Baix: NC
Objectius <ul style="list-style-type: none">• Fomentar els hàbits, actituds i coneixements respecte a la compra i el consum responsables de béns i productes.• Fomentar la desmaterialització de la compra i l'adquisició de serveis i el lloguer.		
Agents externs implicats: OCUC, Agència Catalana del Consum.		
Justificació <p>La generació de residus està estretament relacionada amb les pautes de consum dels ciutadans. En els darrers de-cennis, la tendència ha estat incrementar la diversitat de productes que ofereix el mercat, així com utilitzar materials d'un sol ús i adquirir béns que no són de primera necessitat.</p> <p>Cal, doncs, fomentar la compra, consum i ús responsables i sostenibles dels productes, repte que, en l'àmbit de la prevenció de residus, es tradueix en l'adquisició de béns que incorporin criteris com la durabilitat, la possibilitat de reutilització i reparació, la generació de menys residus (especialment d'envasos i embalatges) i la reducció de la seva toxicitat, etc., així com el foment d'aquells que disposin d'una ecoetiqueta verificada per un organisme oficial (Distintiu de Garantia de Qualitat Ambiental, Etiqueta Ecològica Europea, etc.) i la prioritització dels fabricants o empreses de serveis que hagin obtingut una ISO 14001 o EMAS.</p> <p>D'altra banda, sovint s'adquireixen productes dels quals se'n fa un ús puntual o molt reduït, per la qual cosa esdevenen un residu sense haver finalitzat el cicle de vida. Així doncs, abans de comprar un producte d'aquestes característiques és interessant plantejar-se si existeixen alternatives que en permetin l'ús compartit per mitjà d'un lloguer o un préstec temporal.</p> <p>Aquesta actuació també persegueix frenar l'ús lúdic de la compra, ja que la majoria de béns que es consumeixen es converteixen en residus en un o dos anys. Per evitar aquesta situació, es pretén potenciar la desmaterialització del consum considerant les opcions que existeixen al mercat per a adquirir serveis o béns immaterials, o fomentant l'oferta de propostes alternatives, creatives i beneficioses que ofereixen algunes entitats sense afany de lucre o ens locals (entrades a espectacles, sessions de salut i benestar, regals solidaris, etc.).</p>		
Situació actual <p>En el marc de l'Agenda 21, s'ha elaborat la guia <i>10 estratègies per a prevenir els residus: guia del consumidor</i>, que proposa petits canvis en els hàbits quotidians amb relació a la compra i ús de productes per tal de reduir els residus individuals i familiars. També informa sobre iniciatives i adreces útils. Aquesta guia ha estat elaborada per l'Organització de Consumidors i Usuaris de Catalunya, amb el suport de l'Agència de Residus de Catalunya i la Fundació Eroski. L'Agència Catalana de Residus ha publicat també la guia <i>L'estalvi econòmic associat a la prevenció de residus a la llar</i>.</p>		

Projecte 1 (FPR1.1.P1)**Determinar els criteris, productes i serveis que responen a una compra i consum responsables**

Tasques	I	T	D
Analitzar els productes i serveis existents al mercat i determinació dels que responen a una compra i consum responsable.	T	Pt	E, Aj
Elaborar una guia de compra i venda i consum responsable de productes i del consum de serveis (especialment de la compra de regals immaterials i de les xarxes o punts de lloguer existents).	T	Pt	E, Aj

Projecte 2 (PFR1.1.p2)**Fomentar la compra i consum responsables de productes i serveis**

Tasques	I	T	D
Activitats de comunicació per a la promoció de la compra i consum responsable de productes i promoció del consum de serveis, especialment, de xarxes de lloguer i de la compra de regals immaterials.	CE	Pd	AE, C
Introduir, en els comerços, col·laboradors d'indicacions dels productes i serveis que responen a una compra i consum responsable.	T	Ct	C, AE
Avaluar l'aplicació d'incentius (descomptes, vals regals i bonificacions) per part dels comerços als usuaris que realitzen una compra i un consum responsables de productes i serveis (utilització de xarxes de lloguer i compra de regals immaterials).	Ec	Pt-Ct	C, AE
Analitzar l'aplicació d'incentius per als comerços que ofereixin i promocionin els productes que responen a una compra i consum responsable o serveis de lloguer.	Ec	Pt-Ct	AE
Acords amb el sector comercial per a la participació en aquesta iniciativa.	O	Ct	En
Establir convenis amb les entitats sense afany de lucre per a la gestió de xarxes de lloguer.	O	Ct	En

77

Hàbitat Urbà**Medi Ambient i Serveis Urbans**

Pla de prevenció de residus de Barcelona 2012-2020 Annex

Proposta d'indicadors de seguiment

- Nombre de guies distribuïdes.
- Nombre d'acords signats.
- Nombre de xarxes de lloguer existents.
- Nombre de comerços que han introduït indicadors dels productes.

Indicadors de resultats

Estimació de les quantitats de cada material estalviat. Anàlisi d'un carro de compra tipus.

Relació amb altres actuacions

MO2, P1, ELL1, ELL2, V1, VR2, FPR1.

Conceptes clau de prevenció

- Estalvi material, energètic i d'emissions.
- Ús eficient dels recursos.
- Reducció del malbaratament de béns i productes.
- Reutilització de materials.

Àmbit de la formació, participació i recerca (FPR)

LÍNIA ESTRATÈGICA FPR1	FOMENTAR EL CONSUM RESPONSABLE, EN GENERAL	
Actuació FPR1.2	Fomentar els mercats d'intercanvi	
Període 2012-2017	Complexitat Baixa	Potencial de prevenció Mitjà: NC
Objectius <ul style="list-style-type: none">• Fomentar la participació en les activitats d'intercanvi i venda de productes de segona mà.• Fomentar la reutilització de béns i productes.• Fomentar els nombre de béns intercanviats.		
Agents externs implicats: Entitats sense afany de lucre, associacions, EMA.		
Hàbitat Urbà	Justificació <p>Molts dels béns i productes són susceptibles de ser reutilitzats múltiples vegades, tant perquè encara es troben en condicions per a fer la funció per a la qual van ser creats, com perquè són útils per a altres finalitats. Els mercats d'intercanvi esdevenen un instrument poderós per a fomentar la reutilització. A més dels avantatges ambientals també n'aporta beneficis econòmics, ja que s'adquireixen nous productes sense despesa econòmica, i de socials, en crear una xarxa d'intercanvi que enforteix les relacions socials entre veïns i veïnes.</p>	
Medi Ambient i Serveis Urbans	Situació actual <p>A Barcelona, es realitzen periòdicament mercats d'intercanvi i de segona mà promoguts majoritàriament per entitats i associacions, a més d'espais permanents com el mercat de Sant Antoni, la fira de Bellcaire i el mercat dels Encants. De forma complementària, hi ha també botigues de segona mà. Aquestes activitats econòmiques venen productes elèctrics i electrònics o roba, aquesta última habitualment vinculada a entitats sense afany de lucre (Roba Amiga, Càritas, Humana, etc.). La campanya "Millor que nou, 100% vell", impulsada per l'Entitat del Medi Ambient de l'Àrea Metropolitana de Barcelona, promou l'organització d'espais d'intercanvi i de reutilització.</p>	

78

Hàbitat Urbà

Medi Ambient i
Serveis Urbans

Pla de prevenció
de residus de
Barcelona
2012-2020
Annex

Projecte 1 (FPR1.2.p1)	Fomentar l'organització i desenvolupament de mercats d'intercanvi i de segona mà
-------------------------------	---

Tasques	I	T	D
Fomentar l'organització de mercats d'intercanvi i segona mà.	T	Ct	C, En
Desenvolupar acords per a l'organització de mercats d'intercanvi i de segona mà amb les associacions i entitats.	O	Ct	En
Analitzar els mecanismes de regulació del funcionament dels mercats d'intercanvi i de segona mà.	N	Pt-Ct	C, En
Coordinar-se amb les actuacions de l'Entitat Metropolitana de Serveis Hidràulics i Tractament de Residus (campanya "Millor que nou, 100% vell" i promoció de mercats).	O	Ct	C, En

79

Hàbitat Urbà

Projecte 2 (PFR1.1.p2)	Fomentar la compra i consum responsables de productes i serveis
-------------------------------	--

Tasques	I	T	D
Activitats de comunicació sobre els beneficis de la reutilització de béns i productes i la realització dels mercats de segona mà i fira d'intercanvi.	CE	Pd	C, En
Guia sobre el calendari de realització de mercats de segona mà i la localització i tipologia de botigues de segona mà.	CE	Pt	C
Establir mecanismes de dinamització dels mercats d'intercanvi i de segona mà.	CE	Pd	C, En

Medi Ambient i Serveis Urbans

Pla de prevenció de residus de Barcelona 2012-2020 Annex

Proposta d'indicadors de seguiment

- Nombre de mercats i fires anuals.
- Nombre de béns intercanviats/venuts.
- Nombre de participants (oferents i demandants) en el mercat de segona mà i en la fira d'intercanvi.

Indicadors de resultats

Estimació de les quantitats de béns intercanviats.

Relació amb altres actuacions

FPR1, VR1, VR2.

Conceptes clau de prevenció

- Estalvi material, energètic i d'emissions.
- Reutilització de materials.

Àmbit de la formació, participació i recerca (FPR)

LÍNIA ESTRATÈGICA FPR2	COMUNICAR, FORMAR I ASSESSORAR EN MATÈRIA DE PREVENCIÓ
-------------------------------	---

Actuació FPR2.1	Servei d'assessorament i de consultes en prevenció
------------------------	---

Període 2012-2017	Complexitat Baixa	Potencial de prevenció AG
-----------------------------	-----------------------------	-------------------------------------

Objectius

- Fomentar la informació en matèria de prevenció.
- Assegurar l'assessorament en l'aplicació d'accions de prevenció.
- Assegurar la implicació i el coneixement en matèria de prevenció.

Agents externs implicats:

Agència de Residus de Catalunya.

80

Hàbitat Urbà

Medi Ambient i Serveis Urbans

Pla de prevenció
de residus de
Barcelona
2012-2020
Annex

Justificació

Per a tenir èxit en l'aplicació de les polítiques de prevenció de residus, cal la implicació activa de tots els actors socials i econòmics; des dels productors, que han d'incorporar nous criteris en l'elaboració i distribució dels seus béns i productes, fins als usuaris, que han de tenir la informació necessària per tal de poder decidir quina opció s'ajusta més a la seva demanda, tot passant pels òrgans reguladors o dinamitzadors (ens locals i associacions i entitats).

Per poder respondre a aquesta demanda, es preveu crear un servei d'assessorament, amb diferents canals de comunicació per a adaptar-se als diferents interlocutors, que permeti donar resposta a les consultes i obtenir uns millors resultats. Les tasques d'assessorament serviran també per a unificar criteris i metodologia d'actuació, tot creant sinergies entre els diferents sectors i línies d'actuació.

Situació actual

En el marc de l'Agenda 21 de Barcelona, s'ha elaborat una sèrie de guies d'educació ambiental que pretenen difondre el concepte de prevenció i les actuacions associades.

L'equipament La Fàbrica del Sol realitza també tasques d'educació ambiental, d'informació i assessorament sobre temes socioambientals, i funciona com a punt de trobada dels diferents agents implicats en el desenvolupament sostenible.

Projecte 1 (FPR2.1.p1)**Servei d'assessorament i de consultes de prevenció**

Tasques	I	T	D
Determinar i establir les vies, protocols i mecanismes d'assessorament i d'atenció de consultes.	T	Pt	C, AE, En, E
Elaborar una guia basada en la detecció de dubtes i problemes enregistrats en les consultes.	CE	Pd	C, AE, En, E

Proposta d'indicadors de seguiment

- Nombre de consultes realitzades.
- Nombre de guies distribuïdes.

Relació amb altres actuacions

Actuació genèrica relacionada amb tots els eixos i actuacions.

Conceptes clau de prevenció

- Estalvi material, energètic i d'emissions.
- Ús eficient dels recursos.
- Reducció del malbaratament de béns i productes.
- Reutilització de materials.
- Tancament del cicle de la matèria orgànica.

Àmbit de la formació, participació i recerca (FPR)

LÍNIA ESTRATÈGICA FPR2	COMUNICAR, FORMAR I ASSESSORAR EN MATÈRIA DE PREVENCIÓ	
Actuació FPR2.2	Comunicar i formar en prevenció	
Període 2012-2017	Complexitat Baixa	Potencial de prevenció AG
Objectius <ul style="list-style-type: none">• Fomentar la comunicació en prevenció de residus.• Fomentar la formació en prevenció de residus.• Assegurar la implicació i el coneixement en matèria de prevenció.		
Agents externs implicats: ARC, EMA.		
Hàbitat Urbà	Justificació <p>La comunicació i l'educació ambiental són eines imprescindibles per a fomentar la participació ciutadana en les diferents actuacions de prevenció d'aquest Pla, i impulsar un procés de canvi d'hàbits en relació amb la prevenció. En aquest sentit, es proposen les accions següents:</p> <ul style="list-style-type: none">• Campanyes d'educació i comunicació: en el disseny de les campanyes, tant en el cas de les genèriques com de les específiques per temes, es tindrà en compte el missatge, l'estratègia (activitats i planificació temporal), els materials i l'organització (personal necessari i tasques a realitzar) i els mitjans (amb la utilització d'Internet i mitjans electrònics).• Activitats de formació: les activitats de formació inclouen el desenvolupament d'accions com ara cursos, jornades, tallers, etc.• Edició de publicacions: material complementari a les campanyes i activitats de formació.• Altres activitats d'educació i comunicació com ara exposicions, jocs, festes i actes lúdics, etc. <p>Per tal de potenciar les activitats de comunicació i formació com a instruments per al desenvolupament i el suport de les diferents actuacions de prevenció, així com també per al foment de la prevenció de residus, aquesta actuació proposa definir les prioritats comunicatives i formatives, i crear un servei d'informació continu.</p>	
Medi Ambient i Serveis Urbans	Situació actual <p>En el marc de l'Agenda 21 de Barcelona, s'ha elaborat una sèrie de guies d'educació ambiental per difondre el concepte de prevenció i les actuacions a desenvolupar. Així mateix, i dintre del Programa Ajuntament+Sostenible, es realitzen tasques d'informació i formació interna en matèria d'ambientalització interna, així com campanyes de comunicació dirigides al personal de serveis i dependències municipals.</p> <p>L'equipament La Fàbrica del Sol realitza també tasques d'educació ambiental, d'informació i assessorament sobre temes socioambientals, i funciona com a punt de trobada dels diferents agents implicats en el desenvolupament sostenible.</p>	

Projecte 1 (FPR2.2.p1)	Comunicar en prevenció de residus		
-------------------------------	--	--	--

Tasques	I	T	D
Determinar les necessitats de comunicació en cada àmbit.	T	Pt	C, AE, En, E
Elaborar materials didàctics estàndards per als diferents col·lectius objectiu.	CE	Pd	C, AE, En, E
Coordinar totes les activitats de comunicació desenvolupades en el marc del Pla de prevenció.	O	Ct	Aj

Projecte 2 (FPR2.2.p2)	Formar en prevenció de residus		
-------------------------------	---------------------------------------	--	--

Tasques	I	T	D
Determinar les necessitats de formació en cada àmbit.	T	Pt	C, AE, En, E
Desenvolupar sessions de formació i materials de suport estàndards per als diferents col·lectius objectiu.	CE	Pd	C, AE, En, E
Crear un equip de formació continuada.	CE	Pd	C, AE, En, E

83

Hàbitat Urbà**Medi Ambient i Serveis Urbans**

Pla de prevenció de residus de Barcelona 2012-2020 Annex

Proposta d'indicadors de seguiment

- Nombre de publicacions i altres materials de referència editats.
- Nombre de sessions de formació desenvolupades.
- Nombre de participants en les sessions de formació.
- Nombre de consultes ateses.

Relació amb altres actuacions

Actuació genèrica relacionada amb tots els eixos i actuacions.

Conceptes clau de prevenció

- Estalvi material, energètic i d'emissions.
- Ús eficient dels recursos.
- Reducció del malbaratament de béns i productes.
- Reutilització de materials.
- Tancament del cicle de la matèria orgànica.

Àmbit de la formació, participació i recerca (FPR)

LÍNIA ESTRATÈGICA FPR2	COMUNICAR, FORMAR I ASSESSORAR EN MATÈRIA DE PREVENCIÓ	
Actuació FPR2.3	Crear mecanismes de difusió d'actuacions del Pla de prevenció i dels seus resultats	
Període 2012-2017	Complexitat Baixa	Potencial de prevenció AG
Objectius <ul style="list-style-type: none">• Fomentar la comunicació en prevenció de residus.• Difondre les actuacions realitzades englobades dins aquest Pla.• Difondre l'evolució dels resultats en matèria de prevenció de residus.		
Justificació <p>El Pla de prevenció de residus municipals compta amb 19 línies estratègiques que es desglossen en 46 actuacions, cadascuna de les quals comprèn diversos projectes i tasques. Per aquest motiu, durant el període de vigència del Pla (2011-2018), es durà a terme un gran nombre d'actuacions i projectes concrets amb l'objectiu comú de reduir la quantitat de residus que genera la ciutat.</p> <p>La participació dels diferents actors externs que configuren el teixit social i econòmic de la ciutat (ciutadania, centres educatius, activitats econòmiques, entitats, etc.), i també la dels agents interns del mateix Ajuntament, és fonamental per aconseguir els objectius que proposa el Pla, ja que són els protagonistes i els executors o receptors de les actuacions.</p> <p>Una comunicació continuada sobre les diferents activitats que es realitzen, així com dels resultats que es van assolint, permetrà als diferents agents estar informats sobre el nivell d'execució del Pla, afavorint-ne la participació i la implicació en l'assoliment dels objectius del document. Aquesta difusió pot potenciar també la coordinació i creació de sinergies en les diverses estratègies i projectes.</p> <p>En aquest context, es pretén crear mecanismes de difusió que complementin les tasques de seguiment del Pla (informes de seguiment): butlletí i un lloc web municipal de prevenció per a la difusió externa, i un butlletí de resultats periòdic de comunicació interna.</p>		
Situació actual <p>L'Ajuntament disposa de diferents mitjans de comunicació per a difondre les accions ambientals que impulsa: llocs web de l'Agenda 21 i del programa Ajuntament+Sostenible, butlletí "INFO A+S, Notícies de l'Ajuntament+Sostenible"... L'equipament La Fàbrica del Sol també porta a terme tasques d'educació ambiental, d'informació i assessorament sobre temes ambientals i de sostenibilitat, i funciona com a punt de trobada dels diferents agents implicats en les qüestions socioambientals.</p>		

84

Hàbitat Urbà

Medi Ambient i
Serveis Urbans

Pla de prevenció
de residus de
Barcelona
2012-2020
Annex

Projecte 1 (FPR2.3.p1) Fer difusió externa i interna de les actuacions i dels resultats del Pla

Tasques	I	T	D
Crear un lloc <i>web</i> sobre el Pla de prevenció de residus de Barcelona i els seus resultats.	T	Pt-Ct	C, AE, En, E
Cercar i establir altres mecanismes de comunicació i difusió del Pla de prevenció.	CE	Pd	C, AE, En, E

Proposta d'indicadors de seguiment

- Nombre de butlletins interns/externs editats.
- Nombre d'accessos al lloc *web*.
- Nombre de mecanismes de difusió utilitzats.

Relació amb altres actuacions

Actuació genèrica relacionada amb tots els eixos i actuacions.

Conceptes clau de prevenció

- Estalvi material, energètic i d'emissions.
- Ús eficient dels recursos.
- Reducció del malbaratament de béns i productes.
- Reutilització de materials.
- Tancament del cicle de la matèria orgànica.

Àmbit de la formació, participació i recerca (FPR)

LÍNIA ESTRATÈGICA FPR3	PARTICIPAR-COL·LABORAR EN PREVENCIÓ	
Actuació FPR3.1	Participar en xarxes sobre prevenció de residus	
Període 2012-2017	Complexitat Mitjana	Potencial de prevenció AG
Objectius <ul style="list-style-type: none">• Fomentar la participació en xarxes sobre prevenció de residus.• Crear vincles amb ens i entitats envers la prevenció de residus.• Compartir experiències i coneixents amb altres ens i entitats.		
Agents externs implicats: Xarxes supramunicipals vinculades amb la prevenció.		
Hàbitat Urbà	Justificació <p>Avançar en la prevenció de residus no és un objectiu només de la ciutat de Barcelona, sinó un repte per a la majoria de ciutats i àmbits urbans del món.</p> <p>En aquest sentit, aquesta actuació pretén fomentar la participació de Barcelona en xarxes sobre prevenció de residus amb l'objectiu de crear vincles i reforçar-ne els ja existents amb altres ciutats, regions i organismes relacionats amb la gestió de residus i la seva prevenció. Mitjançant aquest mecanisme de cooperació i participació es vol compartir experiències, inquietuds i coneixements entre els membres de les diverses xarxes, tot potenciant l'organització supra-municipal i la creació de sinergies per enriquir les estratègies de prevenció que s'impulsin a Barcelona i actuar com a referent per a altres iniciatives.</p>	
Medi Ambient i Serveis Urbans	Situació actual <p>L'Ajuntament de Barcelona participa activament en xarxes europees i internacionals relacionades amb el medi ambient que tenen grups de treball i projectes en l'àmbit de la gestió de residus: Eurociutats, ICLEI-Local Governements for Sustainability i l'Association of Cities and Regions for Recycling (ACR+), entre d'altres. Igualment, forma part de la Xarxa de Ciutats i Pobles cap a la Sostenibilitat, promoguda per la Diputació de Barcelona des de la seva creació. En formar part de l'Entitat Metropolitana de Serveis Hidràulics i Tractament de Residus, l'Ajuntament també participa en la Xarxa Compri Reciclat, i a nivell estatal, està compromès amb la xarxa Retorna per a la promoció dels Sistemes de Devolució Dipòsit i Retorn (SDDR).</p>	

Projecte 1 (FPR3.1.p1)	Participar en les xarxes sobre prevenció de residus		
Tasques	I	T	D
Establir acords de col·laboració amb els ens que desenvolupin activitat de prevenció a nivell supramunicipal.	O	Ct	E-Aj
Plantejar activitats d'organització conjunta a nivell supramunicipal.	T	Pd	E-Aj
Difondre i informar a nivell supramunicipal de les activitats dutes a terme a Barcelona.	CE	Pd	E-Aj
Col·laborar en l'assessorament d'altres ens que pretenguin elaborar actuacions similars a les de Barcelona.	T	Ct	E-Aj

87

Hàbitat Urbà

Medi Ambient i
Serveis Urbans**Proposta d'indicadors de seguiment**

- Nombre de xarxes relacionades amb la gestió de residus en què l'Ajuntament de Barcelona és membre actiu.
- Nombre d'assistències a jornades.
- Nombre d'actuacions realitzades conjuntament amb altres ens o en el marc de les xarxes.

Pla de prevenció
de residus de
Barcelona
2012-2020
Annex**Relació amb altres actuacions**

Actuació genèrica relacionada amb tots els eixos i actuacions.

Conceptes clau de prevenció

- Estalvi material, energètic i d'emissions.
- Ús eficient dels recursos.
- Reducció del malbaratament de béns i productes.
- Reutilització de materials.
- Tancament del cicle de la matèria orgànica.

Àmbit de la formació, participació i recerca (FPR)

LÍNIA ESTRATÈGICA FPR3	PARTICIPAR-COL·LABORAR EN PREVENCIÓ	
Actuació FPR3.2	Participar en la Setmana Europea de la Prevenció de Residus	
Període 2012-2017	Complexitat Mitjana	Potencial de prevenció AG
Objectius <ul style="list-style-type: none">• Realitzar actuacions de prevenció emmarcades en la Setmana de la prevenció de residus.• Fomentar la participació en les actuacions de prevenció de la Setmana de la prevenció.		
Agents externs implicats: Agència de Residus de Catalunya, altres participants en la Setmana de la prevenció.		
Justificació <p>La Directiva de residus 2008/98/CE defineix la prevenció com una acció prioritària en la jerarquia de gestió de residus. En aquest context, neix la Setmana Europea de la Prevenció de Residus, un projecte que rep el suport del programa LIFE+ de la Comissió Europea, els objectius de la qual són: donar a conèixer les estratègies de reducció de residus i la política de la Unió Europea i dels seus Estats membres en aquesta matèria; fomentar accions sostenibles per reduir els residus arreu d'Europa; fer públiques les actuacions realitzades pels diversos actors mitjançant exemples concrets de reducció de residus; i estimular els canvis en el comportament quotidià dels ciutadans (producció, consum i ús de béns).</p> <p>Durant la Setmana Europea de la Prevenció de Residus, es realitzen diverses accions arreu del territori europeu organitzades per diversos actors (administracions públiques, xarxes associatives, escoles, universitats, empreses, ONG, etc.) i dirigides a diversos tipus de públic (general, treballadors, estudiants, etc.).</p> <p>Els temes de les accions s'engloben en cinc grans blocs:</p> <ul style="list-style-type: none">• Sensibilitzar sobre l'excés de residus: explicar el concepte de prevenció de residus en termes ambientals, sociològics i econòmics; incentivar gestos quotidians, etc.• Produir millor: prevenir els residus en les diferents fases del cicle de vida del producte; prevenir els residus lligats a l'activitat de l'empresa, inclosos els residus d'oficina.• Consumir millor: promoure el comportament responsable en la compra; prioritzar els productes ecodissenyats i amb etiqueta ecològica; prioritzar les compres a l'engròs; fomentar el lloguer o el préstec.• Allargar la vida útil dels productes: impulsar la reparació i les donacions; donar una segona vida als objectes, etc.• Lançar menys residus: millorar els hàbits quotidians; evitar el malbaratament alimentari; vigilar dates de caducitat de productes; promoure l'autocompostatge, etc. <p>Com a instrument de col·laboració i cooperació, es vol donar continuïtat a les activitats desenvolupades en el marc de la Setmana i s'hi potenciarà la diversitat, el nombre i la participació de les accions realitzades.</p>		
Situació actual <p>L'Ajuntament de Barcelona ha participat en diverses edicions de la Setmana Europea de la Prevenció organitzant activitats i festes per fomentar la participació i la conscienciació ciutadana sobre la qüestió.</p>		

Projecte 1 (FPR3.2.p1)**Participar en la Setmana Europea de la Prevenció de Residus**

Tasques	I	T	D
Organitzar activitats en el marc de la Setmana de la prevenció.	T	Pd	C, En
Col·laborar en l'assessorament d'altres entitats que pretenguin elaborar actuacions similars a les de Barcelona.	T	Pd	E-Aj, En
Difondre les activitats realitzades i establir mecanismes per al foment de la participació.	CE	Pd	C, En

89

Hàbitat Urbà**Proposta d'indicadors de seguiment**

- Nombre d'activitats realitzades emmarcades en la Setmana de la prevenció.
- Nombre de participants en les activitats.
- Nombre d'assessoraments realitzats a altres entitats.

Medi Ambient i Serveis Urbans**Indicadors de resultats**

Estimació de les quantitats de cada material estalviat derivada de l'aplicació de les activitats desenvolupades durant la Setmana de prevenció.

Pla de prevenció de residus de Barcelona 2012-2020 Annex

Relació amb altres actuacions

Actuació genèrica relacionada amb tots els eixos i actuacions.

Conceptes clau de prevenció

- Estalvi material, energètic i d'emissions.
- Ús eficient dels recursos.
- Reducció del malbaratament de béns i productes.
- Reutilització de materials.
- Tancament del cicle de la matèria orgànica.

Àmbit de la formació, participació i recerca (FPR)

LÍNIA ESTRATÈGICA FPR4	INNOVAR I POTENCIAR LA RECERCA EN PREVENCIÓ	
Actuació FPR4.1	Concurs anual d'idees per a la prevenció	
Període 2012-2017	Complexitat Baixa	Potencial de prevenció AG
Objectius <ul style="list-style-type: none">• Fomentar la recerca en matèria de prevenció.• Fomentar la creació de projectes i iniciatives innovadors de prevenció de residus.• Fomentar la participació en prevenció d'una manera creativa.		
Justificació <p>Donar suport a la innovació i la recerca en matèria de prevenció permet aprofundir en el coneixement dels instruments i mecanismes que poden contribuir a aconseguir els objectius establerts.</p> <p>En aquest sentit, es preveu la celebració d'un concurs anual d'idees de prevenció que promogui la participació dels diferents agents de la ciutat en els diversos projectes i iniciatives que fomentin la reducció i la reutilització de residus. L'objectiu d'aquest concurs serà cercar projectes i accions innovadores que fomentin la prevenció de residus en la línia de la recerca engegada per l'Entitat del Medi Ambient de l'Àrea Metropolitana de Barcelona.</p> <p>Els projectes participants seran divulgats entre la població, entitats i activitats econòmiques de la ciutat, i s'intentarà establir acords que permetin portar a terme els projectes més interessants de cada convocatòria.</p>		
Situació actual <p>L'Ajuntament de Barcelona convoca des de l'any 2003 els Premis Acció 21 per reconèixer accions que suposin una contribució efectiva a l'assoliment dels objectius del Compromís Ciutadà per la Sostenibilitat de l'Agenda 21, i també patrocina el concurs d'idees ambientals organitzat per la UPC. No obstant això, l'Ajuntament no ha participat encara en la creació de premis específics en matèria de prevenció de residus.</p>		

90

Hàbitat Urbà

Medi Ambient i
Serveis Urbans

Pla de prevenció
de residus de
Barcelona
2012-2020
Annex

Projecte 1 (FPR4.1.p1)**Realitzar un concurs anual d'idees per a la prevenció**

Tasques	I	T	D
Organitzar i realitzar un concurs anual d'idees de prevenció.	T	Pd	C, En, AE
Difondre els projectes presentats a través dels diferents mitjans disponibles.	CE	Pd	C, En, AE
Establir acords per portar a terme els projectes guanyadors i la resta que es creguin interessants.	O	Ct	AE, En

91

Hàbitat Urbà**Proposta d'indicadors de seguiment**

- Nombre de participants en el concurs.
- Nombre de projectes portats a terme.
- Nombre de projectes finalment desenvolupats.

Medi Ambient i Serveis Urbans**Indicadors de resultats**

Estimació de les quantitats de cada material estalviat derivada de l'aplicació dels projectes finalment desenvolupats.

Pla de prevenció de residus de Barcelona 2012-2020 Annex

Relació amb altres actuacions

Actuació genèrica relacionada amb tots els eixos i actuacions.

Conceptes clau de prevenció

- Estalvi material, energètic i d'emissions.
- Ús eficient dels recursos.
- Reducció del malbaratament de béns i productes.
- Reutilització de materials.
- Tancament del cicle de la matèria orgànica.

Àmbit de la formació, participació i recerca (FPR)

LÍNIA ESTRATÈGICA FPR4	INNOVAR I POTENCIAR LA RECERCA EN PREVENCIÓ	
Actuació FPR4.2	Fer estudis de recerca i desenvolupament en aspectes concrets de reducció de residus a la ciutat	
Període 2012-2017	Complexitat Alta	Potencial de prevenció AG
Objectius <ul style="list-style-type: none">• Realitzar anàlisis científiques i de recerca en matèria de prevenció.• Fomentar la implantació de les aportacions derivades de les anàlisis realitzades.		
Justificació <p>Donar suport a la innovació i la recerca en matèria de prevenció permet aprofundir en el coneixement dels instruments i mecanismes que poden contribuir a aconseguir els objectius establerts.</p> <p>En aquest sentit, es preveu la realització d'un concurs anual d'idees de prevenció que promogui la participació dels diferents agents de la ciutat en els diversos projectes i iniciatives que fomentin la reducció i la reutilització de residus. L'objectiu d'aquest concurs serà cercar projectes i accions innovadores que fomentin la prevenció de residus en la línia de la recerca engegada per l'Entitat del Medi Ambient de l'Àrea Metropolitana de Barcelona.</p> <p>Els projectes participants seran divulgats entre la població, entitats i activitats econòmiques de la ciutat, i s'intentarà establir acords que permetin portar a terme els projectes més interessants de cada convocatòria.</p>		
Situació actual <p>L'Ajuntament de Barcelona convoca des de l'any 2003 els Premis Acció 21 per reconèixer accions que suposin una contribució efectiva a l'assoliment dels objectius del Compromís Ciutadà per la Sostenibilitat de l'Agenda 21, i també patrocina el concurs d'idees ambientals organitzat per la UPC. No obstant això, l'Ajuntament no ha participat encara en la creació de premis específics en matèria de prevenció de residus.</p>		

92

Hàbitat Urbà

Medi Ambient i
Serveis Urbans

Pla de prevenció
de residus de
Barcelona
2012-2020
Annex

Projecte 1 (FPR4.2.p1)**Realitzar un concurs anual d'idees per a la prevenció**

Tasques	I	T	D
Organitzar i realitzar un concurs anual d'idees de prevenció.	T	Pd	C, En, AE
Difondre els projectes presentats a través dels diferents mitjans disponibles.	CE	Pd	C, En, AE
Establir acords per portar a terme els projectes guanyadors i la resta que es creguin interessants.	O	Ct	AE, En

93

Hàbitat Urbà**Proposta d'indicadors de seguiment**

- Nombre de participants en el concurs.
- Nombre de projectes portats a terme.
- Nombre de projectes finalment desenvolupats.

Medi Ambient i Serveis Urbans**Indicadors de resultats**

Estimació de les quantitats de cada material estalviat derivada de l'aplicació dels projectes finalment desenvolupats.

Pla de prevenció de residus de Barcelona 2012-2020 Annex

Relació amb altres actuacions

Actuació genèrica relacionada amb tots els eixos i actuacions.

Conceptes clau de prevenció

- Estalvi material, energètic i d'emissions.
- Ús eficient dels recursos.
- Reducció del malbaratament de béns i productes.
- Reutilització de materials.
- Tancament del cicle de la matèria orgànica.

Àmbit de la formació, participació i recerca (FPR)

LÍNIA ESTRATÈGICA FPR5	INSTRUMENTS NORMATIUS I FISCALS DE PREVENCIÓ	
Actuació FPR5.1	Estudiar l'ordenació de la prevenció general i sectorial	
Període 2018-2020	Complexitat Alta	Potencial de prevenció AG
Objectius <ul style="list-style-type: none">• Determinar la viabilitat de l'aplicació d'instruments normatius vinculats al foment de la prevenció.• Desenvolupar instruments normatius aplicables al foment de la prevenció.		
Justificació <p>Per a assolir els objectius establerts en aquest Pla de prevenció i continuar reduint la generació de residus amb la participació activa de tots els actors implicats: governs, empreses, comerços, associacions, administracions, etc., cal que els poders públics locals hi actuïn com a òrgan planificador, però també poden fer-ho com a reguladors de la gestió i la prevenció dels residus. L'Administració local té al seu abast diferents instruments de caràcter normatiu, tant a nivell intern, aplicant decrets d'alcaldia, declaracions institucionals, mesures de govern, bans..., com a nivell extern, elaborant ordenances de caràcter global o particular en matèria de prevenció.</p> <p>L'anàlisi de la viabilitat i la introducció d'aquest tipus d'instruments (tant interns com externs) permetrà establir un marc normatiu que en reguli la prevenció, ajudant a executar adequadament els elements de planificació, fomentant la participació i facilitant l'assoliment dels objectius fixats.</p>		
Situació actual <p>L'Ordenança General del Medi Ambient Urbà de Barcelona (OGMAU) únicament considera, de moment, mesures de prevenció respecte a la minimització del lliurament domiciliari de publicitat dinàmica, i també estableix un règim sancionador associat.</p>		

94

Hàbitat Urbà

Medi Ambient i
Serveis Urbans

Pla de prevenció
de residus de
Barcelona
2012-2020
Annex

Projecte 1 (FPR5.1.p1) Analitzar l'ordenació de la prevenció general i sectorial a nivell intern

Tasques	I	T	D
Analitzar la viabilitat i les necessitats d'instruments normatius a nivell intern.	T	Pt	E, E-CE, E-AJ
Determinar els mecanismes de regulació adequats i introducció dels instruments normatius a nivell intern.	N	Pt-Ct	E, E-CE, E-AJ
Fer el seguiment del grau de compliment de l'aplicació dels instruments normatius.	N	Ct	E, E-CE, E-AJ

Projecte 2 (FPR5.1.p2) Analitzar l'ordenació de la prevenció general i sectorial a nivell extern

Tasques	I	T	D
Analitzar la viabilitat i les necessitats d'instruments normatius a nivell extern.	T	Pt	AE, En, C
Determinar els mecanismes de regulació adequats i introducció dels instruments normatius a nivell extern.	T	Pt	AE, En, C
Fer el seguiment del grau de compliment de l'aplicació dels instruments normatius.	T	Pt	AE, En, C

95

Hàbitat Urbà

Medi Ambient i Serveis Urbans

Pla de prevenció de residus de Barcelona 2012-2020 Annex

Proposta d'indicadors de seguiment

- Nombre d'instruments normatius sectorials.
- Nombre d'elements de prevenció regulats pels instruments normatius.
- Nombre de sancions aplicades vinculades als instruments normatius.

Relació amb altres actuacions

Actuació genèrica relacionada amb tots els eixos i actuacions.

Conceptes clau de prevenció

- Estalvi material, energètic i d'emissions.
- Ús eficient dels recursos.
- Reducció del malbaratament de béns i productes.
- Reutilització de materials.
- Tancament del cicle de la matèria orgànica.

Àmbit de la formació, participació i recerca (FPR)

LÍNIA ESTRATÈGICA FPR5	INSTRUMENTS NORMATIUS I FISCALS DE PREVENCIÓ	
Actuació FPR5.2	Estudiar el desenvolupament d'instruments econòmics i fiscals per al foment de la prevenció	
Període 2018-2020	Complexitat Alta	Potencial de prevenció AG
Objectius		
<ul style="list-style-type: none">• Determinar la viabilitat de l'aplicació d'instruments econòmics i fiscals vinculats al foment de la prevenció.• Desenvolupar instruments econòmics i fiscals aplicables al foment de la prevenció.		
Justificació		
<p>L'Ajuntament té al seu abast diversos instruments econòmics i fiscals per a influir sobre el comportament i actituds dels diferents actors implicats en la prevenció dels residus. Aquest canvi d'hàbits, tanmateix, no es produeix només com a resposta a unes normes d'obligat compliment, sinó perquè els diversos agents impulsen voluntàriament accions per assolir els objectius establerts.</p> <p>Els instruments normatius i fiscals que es poden desenvolupar en matèria de prevenció són els següents:</p> <ul style="list-style-type: none">• Taxes: pagament per generació, per ocupació d'espai públic, etc.• Bonificacions i penalitzacions a les taxes.• Subvencions.• Incentius i premis (no cal que siguin econòmics). <p>En aquest sentit, es pretén dissenyar i elaborar estudis que determinin la viabilitat i efectivitat d'aquests instruments per tal d'establir els mecanismes en els diferents àmbits d'actuació considerats en el Pla (i agents associats).</p>		
Situació actual		
<p>Fins al moment, els únics instruments fiscals que s'han creat a Barcelona són bonificacions en les taxes de recollida per realitzar aportacions a la xarxa de deixalleries. També hi ha bonificacions per a certes activitats econòmiques signants de l'Acord Cívic que es poden fer efectives mitjançant la formalització d'acords i programes de col·laboració, ja que estan subjectes a l'aplicació de bones pràctiques ambientals.</p> <p>Pel que fa a les taxes que han de pagar les empreses distribuïdores de publicitat dinàmica, també existeixen preus diferencials en funció del format del material que distribueixen.</p> <p>Per altra part, i com a mecanisme que pot incentivar la reducció de residus, l'Ajuntament disposa d'uns preus públics de recollida comercial basats en un sistema de pagament per generació que depèn de les característiques del generador i del tipus de residus que produeix.</p> <p>En el cas de les tarifes per als grans generadors, aquestes es determinen en funció dels litres diaris recollits de la fracció Resta i del cost de lliurament, reposició, manteniment i neteja (1 rentatge intensiu i 2 de mecànics) dels cubells o contenidors destinats a la recollida de les fraccions selectives de matèria orgànica, vidre i paper-cartró (se'ls hi apliquen certes reduccions si disposen de gestor homologat o sistema de logística inversa).</p>		

96

Hàbitat Urbà

Medi Ambient i
Serveis Urbans

Pla de prevenció
de residus de
Barcelona
2012-2020
Annex

Projecte 1 (FPR5.2.p1)**Realitzar anàlisi per a la introducció i desenvolupament d'instruments econòmics i fiscals**

Tasques	I	T	D
Analitzar la viabilitat i les necessitats d'instruments econòmics i fiscals.	T	Pt	AE, En, C, E
Determinar la configuració i els mecanismes d'introducció dels instruments econòmics i fiscals.	Ec	Pt-Ct	AE, En, C, E
Fer el seguiment del grau de compliment de l'aplicació dels instruments econòmics i fiscals.	Ec	Ct	AE, En, C, E

97

Hàbitat Urbà**Proposta d'indicadors de seguiment**

- Nombre d'instruments econòmics i fiscals desenvolupats.
- Nombre de subvencions atorgades.
- Nombre de sistemes de pagament per generació desenvolupats.
- Nombre d'incentius i premis aplicats.

Medi Ambient i Serveis Urbans

Pla de prevenció de residus de Barcelona 2012-2020 Annex

Relació amb altres actuacions

Actuació genèrica relacionada amb tots els eixos i actuacions.

Conceptes clau de prevenció

- Estalvi material, energètic i d'emissions.
- Ús eficient dels recursos.
- Reducció del malbaratament de béns i productes.
- Reutilització de materials.
- Tancament del cicle de la matèria orgànica.

BCN
Pla de prevenció de
de Barcelona 2012-2020
Annex